

דוח תקופתי לשנת 2015

תוכן העניינים

תיאור עסקי התאגיד	פרק א.
דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח	פרק ב.
דוחות כספיים	פרק ג.
פרטים נוספים על המבטח	פרק ד.
הצהרת האקטואר בענפי הביטוח	פרק ה.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א'

**תיאור עסקי התאגיד
ליום 31 בדצמבר, 2015**

תוכן עניינים

5	1. חלק א' - פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
5	1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	1.2. תחומי פעילות
6	1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
7	1.4. חלוקת דיבידנדים
8	2. חלק ב' - תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
8	2.1. ביטוח רכב חובה
8	2.1.1. מוצרים ושירותים
12	2.1.2. תחרות
13	2.1.3. לקוחות
14	2.2. ביטוח רכב רכוש
14	2.2.1. מוצרים ושירותים
17	2.2.2. תחרות
19	2.2.3. לקוחות
20	3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות
20	פירוט עסקי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות
27	4. חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה
27	4.1. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה
30	4.2. חסמי כניסה ויציאה
30	4.3. גורמי הצלחה קריטיים
31	4.4. השקעות
32	4.5. ביטוח משנה
37	4.6. הון אנושי
39	4.7. שיווק והפצה
40	4.8. ספקים ונותני שירותים
41	4.9. רכוש קבוע
42	4.10. עונתיות
42	4.11. נכסים בלתי מוחשיים
43	4.12. גורמי סיכון
44	4.13. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
44	5. חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי
44	5.1. מידע אודות הדירקטורים החיצוניים
45	5.2. מידע אודות מבקר הפנים
46	5.3. מידע אודות רואה החשבון המבקר
47	5.4. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי
47	5.5. היערכות ליישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבת Solvency II

שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה")

שם החברה:

51-2904608

מס' החברה ברשם:

Office@Shirbit.co.il

כתובת הדואר האלקטרוני:

יד חרוצים 18, נתניה 4216002

כתובת:

076-8622202

טלפון:

076-8622209

פקסימיליה:

31 בדצמבר 2015

תאריך המאזן:

30 במרץ 2016

תאריך הדוח:

1. חלק א: פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 תיאור כללי

1.1.1.1 שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה"), הינה חברה בבעלותו המלאה של מר יגאל רב נוף, המוחזקת על ידו באמצעות חברה פרטית בבעלותו המלאה.

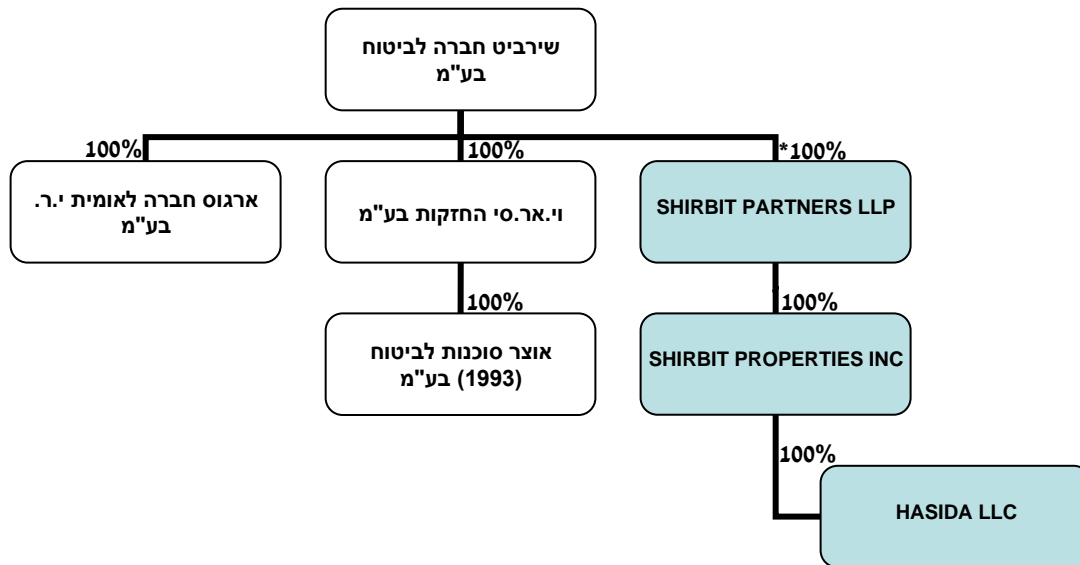
1.1.1.2 החברה נתאגדה כחברה פרטית ביום 15.2.2000 והחלה את פעילותה ביום 1.4.2000.

1.1.1.3 החברה היא חברת ביטוח הפועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים. החברה פועלת בענפי הביטוח הכללי ובעיקר, בענפי רכב רכוש, רכב חובה, וכן בביטוח דירות, בתי עסק, תאונות אישיות, בריאות, נסיעות לחו"ל, ביטוח ימי וענפים נוספים אחרים.

1.1.1.4 הנהלת החברה ומשרדיה הראשיים ממוקמים באיזור התעשייה הדרומי בנתניה, במבנה אשר זכויות החכירה בו מוחזקות על ידי חברת בת. לחברה 5 סניפים הפרוסים ברחבי המדינה: ירושלים, אשדוד, חיפה, תל אביב ונתניה.

1.1.1.5 פעילותה העסקית של החברה מתרכזת בענפי הביטוח הכללי (אלמנטרי), ובעיקר בשני תחומי פעילות: ביטוח רכב רכוש וביטוח רכב חובה.

1.1.2 תרשים מבנה ההחזקות של החברה

* כ-1% מהזכויות בשותפות מוחזקות במישרין על ידי בעל השליטה בחברה, מר יגאל רבנוף.

- 1.1.2.1 **וי.אר.סי. החזקות בע"מ** (להלן: "וי.אר.סי.") הינה חברה-בת בבעלותה המלאה של החברה, אשר מספקת לחברה שירותי רכב שונים.
- כמו כן, וי.אר.סי. מחזיקה בזכויות החכירה במבנה משרדים באזור התעשייה הדרומי של נתניה, המשמש את מטה החברה והנהלת הקבוצה. בנוסף, בבעלותה של וי.אר.סי. נדל"ן מניב (לפרטים נוספים אודות נכסי הנדל"ן, ראו סעיף 4.9 להלן).
- 1.1.2.2 **ארגוס חברה לאומית יר. בע"מ** (להלן: "ארגוס") - פעילותה היחידה של ארגוס הינה החזקת נכס נדל"ן בתל-אביב, המניב לה הכנסות.
- 1.1.2.3 **אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ** (להלן: "אוצר") - עד לשנת 2003 שימשה אוצר כסוכנות ביטוח. פעילותה של אוצר מתמצה בגביית עמלות בגין פוליסות משנים קודמות. אוצר אינה עוסקת במכירות פוליסות ביטוח.
- 1.1.2.4 בתקופת הדוח הקימה החברה, במדינת פלורידה בארה"ב, 3 תאגידים כמפורט להלן: (א) SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן: "השותפות"), שותפות שהינה בשליטת החברה; (ב) SHIRBIT PROPERTIES INC, חברה פרטית המוחזקת במלואה על ידי השותפות; (ג) HASIDA LLC, חברה פרטית המוחזקת במלואה על ידי SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עיסוקם של התאגידים האמורים, הינו החזקת נכסי מקרקעין מניבים בארה"ב וניהולם, לצורכי השקעה.

1.2 תחומי פעילות

החברה פועלת במסגרת שני תחומי פעילות עיקריים:

- 1.2.1 **ביטוח רכב חובה**
שיווק ומכירת פוליסות ביטוח לכיסוי נזקי גוף עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.
- 1.2.2 **ביטוח רכב רכוש**
שיווק ומכירת פוליסות ביטוח לכיסוי נזקי רכוש שנגרמו לרכב המבוטח ונזקי רכוש שנגרמו לצד שלישי (להלן: "צד ג").
- 1.2.3 בנוסף, נכון למועד הדוח, פועלת החברה בתחומי ביטוח נוספים, שאינם עיקריים, כגון: דירות, בתי עסק, בריאות ונסיעות לחו"ל, חבויות, תאונות אישיות, ביטוחי בריאות משלמי שב"ן וביטוח ימי (כלי שיט).

1.3 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

ביום 25 בפברואר 2016, הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים לבנקים כדלקמן: כתב התחייבות נדחה על סך של 30 מיליון ש"ח כמכשיר הון משני מורכב וכתב התחייבות נדחה על סך של 20 מיליון ש"ח כמכשיר הון שלישוני. מנגד, פעלה החברה לפדיון מוקדם של שני כתבי התחייבות נדחים אשר הונפקו על ידיה בשנת 2012, בסכום כולל של 30 מיליון ש"ח (נכון למועד ההנפקה).

למעט האמור לעיל, בשנתיים האחרונות לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניות החברה.

1.4. חלוקת דיבידנדים

בחדש פברואר 2016, אישר דירקטוריון החברה מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה החברה תהא רשאית לחלק דיבידנד ובלבד שעמדה בקריטריונים הבאים: א) שיעור תשואה מינימאלי של 10% על ההון בגין השנה הקלנדארית הקודמת לשנה בה מחולק הדיבידנד; ב) עודף ההון בשנה שקדמה הוא לפחות בסך עודף ההון לתחילת אותה שנה ועודף ההון לאחר חלוקת הדיבידנד, הוא בהתאם לדרישות ההון שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון (שהינו גם המפקח על הביטוח; להלן: "המפקח") ותקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח). במהלך שנות פעילותה של החברה, לא חולקו על ידי דיבידנדים לבעלי מניותיה, ורווחיה, ככל שנצברו, הושקעו בחברה.

לפרטים אודות מגבלות על חלוקת דיבידנד והתנאים לחלוקתו, ראו באור 12 לדוחות הכספיים - "הון עצמי ודרישות הון".

הערה:

בדוח זה הכולל תיאור עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2015, כללה החברה, ביחס לעצמה וביחס לתאגידים המוחזקים על-ידיה, מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968. מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים, המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באופן ספציפי, או באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מעריכה", "בכוונת החברה", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם ונכונותו לא נבחנה על-ידי החברה באופן עצמאי.

בנוסף התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד יושפעו מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בסעיף 4.12 להלן בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה, כמפורט בסעיף 2 לדוח הדירקטוריון.

לפיכך, על אף שהחברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שאין כל ודאות כי תוצאותיה בפועל של החברה בעתיד תהיינה בהתאם לציפיות אלה והן עשויות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

2. חלק ב': תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

2.1. ביטוח רכב חובה

תחום ביטוח החובה הינו תחום מרכזי בפעילותן של מרבית חברות הביטוח ומהווה כ-24% מסך פעילות הביטוח האלמנטארי בישראל. המקור החוקי של ביטוח החובה הינו **חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975** (להלן: "הפלת"ד"), המעגן את מושג האחריות המוחלטת (אחריות ללא אשם) בתחום זה. בניגוד לפוליסות ביטוח אחרות, השימוש ברכב מנועי ללא פוליסת ביטוח חובה ברת תוקף מהווה עבירה פלילית. למרות העובדה שפוליסת ביטוח החובה נועדה להעניק הגנה לנפגעי גוף בתוך או מחוץ לרכב מנועי, נוסחה פוליסת ביטוח החובה במתכונת "חוק סוציאלי".

בעידוד המפקח, הפך הענף לתחרותי בשנים האחרונות ומאפשר קביעת מחירים דיפרנציאליים בהתאם למאפיינים שונים, כגון גיל הנהג, היסטוריית תאונות, מאפייני הרכב (כגון, קיומן של כריות אוויר) וכו'.

2.1.1. מוצרים ושירותים

2.1.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים הכלולים בתחום הפעילות, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים

1. בתחום פעילות ביטוח רכב חובה קיים מוצר אחד בלבד - פוליסת ביטוח רכב חובה, שמשפיקת כיסוי ביטוחי לנזקי גוף שנגרמו למשתמשים בכלי רכב, למבוטח ולהולכי רגל שנפגעו עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.
2. תחום פעילות זה מתמקד בשיווק ומכירת פוליסות ביטוח על-פי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 (להלן: "פקודת רכב מנועי"). על-פי פקודת רכב מנועי, כל אדם המשתמש או המתיר לאחר להשתמש ברכב מנועי מחויב להחזיק פוליסת ביטוח ברת תוקף.
3. הכיסוי הביטוחי כולל את כל ההוצאות הרפואיות של הנפגע; פיצוי בגין אובדן השתכרות, עד תיקרה של שלוש פעמים השכר הממוצע במשק; ופיצוי בגין כאב וסבל. סכום הכיסוי הביטוחי אינו מוגבל, למעט בראש נזק של כאב וסבל. מימון עלות ההוצאות הרפואיות הינו באחריות קופות החולים, המתוקצבות מפרמיה המועברת אליהן באמצעות קרנית¹ והביטוח הלאומי.
4. על-פי הוראות הפלת"ד, זכאי הנפגע לפיצויים ממבטח הרכב, ללא צורך בהוכחת מידת האשם (אחריות מוחלטת), וזאת בכפוף לחריגים המנויים בפלת"ד.
5. "הפול" הינו התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה שליד איגוד חברות הביטוח בישראל, המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי שלא הצליחו לרכוש פוליסת ביטוח באופן ישיר אצל מבטחים בישראל (להלן: "הפול"). כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה, נושאות מדי שנה בחלקן היחסי (בהתאם לנתח השוק היחסי שלהן בענף ביטוח רכב חובה) ברווחי או בהפסדי הפול.

¹ הפלת"ד, והצויים שהוצאו מכוחו, קבעו את הקמתה של קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן: "קרנית"), כתאגיד שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים לפי הפלת"ד, אך נבצר מהם לתבוע פיצויים מאחת הסיבות המנויות בו, ביניהן: הנהג האחראי לפיצויים אינו ידוע; אין לנהג האחראי לפיצויים ביטוח; הנפגע הינו הולך רגל או נוסע ברכב בו נהג אדם ללא רישיון נהיגה תקף; המבטח נמצא בפירוק ועוד.

6. תחום ביטוח החובה הינו משמעותי ביותר עבור חברות הביטוח ומהווה מקור עיקרי לרווחיות ענף הביטוח האלמנטארי. נכון למועד הגשת הדוח, תרומתו של ביטוח החובה לרווחיות הביטוח האלמנטארי עולה על חלקו בפרמיה.
7. ב-9 החודשים הראשונים של שנת 2015, עמד הרווח בתחום זה על כ- 642.9 מיליון ש"ח, והיווה כ- 82.9% מרווחי ענף הביטוח האלמנטארי (בעוד חלקו בפרמיה מסך פעילות הביטוח האלמנטארי עמד על כ- 24.4%).
8. ענף ביטוח רכב חובה הינו עתיר כספי השקעה, בהשוואה ליתר ענפי הביטוח האלמנטארי. עקב כך, רווחיות התחום מושפעת, באופן ניכר, ממצב השווקים הפיננסיים. לתקופות בהן שוק ההון מניב תשואות חיוביות, יש השפעה חיובית ישירה על תחום ביטוח החובה, וכפועל יוצא, על תוצאות הענף האלמנטארי בכללו. בדומה, לתקופות בהן מצוי שוק ההון בשפל, יש השפעה שלילית ישירה על התחום האמור ועל תוצאות הענף האלמנטארי בכללו.
9. בשנת 2015 חל שיפור ברווח החיתומי. רוב חברות הביטוח הציגו רווחים חיתומיים לתקופה של שלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2015. ביחס לתוצאות של שנת 2014, חלה ירידה בסך רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.
10. הקיטון ברווחי ההשקעה של החברה בשנת 2015, ביחס לשנת 2014, בלט ונבע משוק ההון, שלא הניב תשואה ראוייה, ומניהול שמרני של מערך ההשקעות בחברה.
11. החברה צופה, כי שנת 2016 תתאפיין במיעוט רווחים בתחום ההשקעות, בדומה לשנת 2015, דבר אשר עלול להשפיע לרעה על תוצאות החברה בתחום ביטוח החובה.

2.1.1.2 מאפייני המוצרים

1. פוליסות הביטוח המשוקות על ידי החברה, כמו גם על ידי יתר חברות הביטוח בתחום ביטוח רכב חובה, מתבססות על הפוליסה התקנית הקבועה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, אשר נוסחה וסדר סעיפיה מחייבים את כל חברות הביטוח. בהתאם לתקנות האמורות, רשאיות חברות הביטוח לערוך שינויים בפוליסה התקנית ולהוסיף לה נספח הרחבות לכיסויים נוספים ובלבד שאלו מיטיבים את תנאיה.
2. ביום 7 בינואר 2016 פורסם תיקון לחוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה (לפירוט ראו סעיף 2.1.1.5, ס"ק 9). בין הוראות התיקון - הוספת מאפיינים לרכב הנלקחים בחשבון במסגרת קביעת תעריפי הביטוח השיורי, במטרה להתאים טוב יותר את תעריפי הביטוח לסיכון המבוטח ולסיכון של כלי הרכב, בהתאם למערכות בטיחות המותקנות בו - כגון מערכת יציבות, מערכת למניעת תאונות ומין הנהג. כל אלו צפויים להוזיל את תעריפי ביטוחי החובה החל משנת 2017.

3. חברות הביטוח קובעות את דמי הביטוח בענף זה, בהסתמך על המלצות המפעיל², שהינו בעל הזיכיון מטעם המפקח לבדיקה ומתן המלצות ביחס לתעריפי החובה, ויוצרות תעריף דיפרנציאלי על-פי פרמטרים שונים, כאמור לעיל, המאושרים על-ידי המפקח. נכון למועד זה, אחד הפרמטרים העיקריים אשר הותוו על ידי המפקח, ואשר מגביל את שיקול דעת חברות הביטוח בקביעת פרמיות ביטוח החובה הינו, כי פרמיות אלו לא תהיינה גבוהות מתעריפי הפול (לכל היותר 90% מתעריפי הפול).

4. תחום ביטוח רכב חובה מתאפיין במשך זמן ארוך אשר עשוי לחלוף בין מועד קרות האירוע לבין מועד הגשת התביעה ("זנב תביעות ארוך").

2.1.1.3. השווקים העיקריים של מוצרי התחום ומגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

1. החברה משווקת ומוכרת פוליסות ביטוח חובה בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי, הכולל קולקטיבים המחזיקים בציי רכב פרטיים.

2. במהלך שנת 2015, חל קיטון יזום בתיק המוסדי של החברה, וזאת בהמשך לתהליך שמבצעת החברה החל משנת 2013 להפחתה הדרגתית בתיק המוסדי כאמור. תהליך זה נועד לשפר את תמחור הפוליסות ואת רווחיות התחום. היקף פעילות החברה בשנת 2015 בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ-165.7 מיליון ש"ח, לעומת כ-156.6 מיליון ש"ח בשנת 2014.

3. בשנת 2015 לא חל שינוי משמעותי בתמהיל התיק לעומת שנת 2014.

4. בשנת 2015 חל גידול של כ-12% במספר הרכבים אותם ביטחה החברה בביטוח חובה, בהשוואה למספר הרכבים אותם ביטחה בשנת 2014. השינוי נובע בעיקר מעליה של כ-22% בכמות הפוליסות המשווקות באמצעות הסוכנים.

2.1.1.4. שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים

1. לאחר השלמת תהליך הקיטון היזום שביצעה החברה בשנים 2013 - 2015 בחלקם של ביטוחי החובה בקרב הקולקטיבים המבוטחים על ידי החברה (כך שבשנת 2015 החברה לא ביטחה כלל כלי רכב בקולקטיב עובדי המדינה), ניגשה החברה למכרז עובדי המדינה בגין שנת 2016 וזכתה בכ-16% מסך המכרז בתחום ביטוח הרכב.

2. במהלך שנת 2015 חל גידול משמעותי בהיקף פעילות החברה בתחום ביטוח רכב חובה בענף המשאיות (גידול של כ-36% בכמות כלי הרכב המבוטחים).

3. החברה צופה, כי בשנת 2016 לא יחול שינוי בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים וצופה המשך גידול פעילותה בקרב הסוכנים³.

² חברת רון בינה אקטוארית בע"מ (להלן: "המפעיל").

³ יובהר, כי הערכות החברה בדבר חלקה בשווקים העיקריים בתחום ובדבר גידול פעילותה בקרב הסוכנים כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על נסיון העבר, היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתמשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

2.1.1.5. מגבלות, חקיקה, אילוצים

1. פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות לפקודת רכב מנועי ולפלת"ד, כמו גם להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.
 2. בנוסף, תחום פעילות זה מחויב ברמת דיווח גבוהה לצורך שמירה על שקיפות מלאה. כך, בנוסף לדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, מחויבת החברה בדיווחים חודשיים בעניינים כספיים שונים. החברה אף מחויבת בדיווח רבעוני למפעיל, אשר רשאי להטיל קנסות על חברות שדיווחיהן לא עמדו בדרישות שנקבעו.
 3. ביום 28 בינואר 2013, פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 1-1-2013, שעניינו **"חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי"**, אשר עודכן בחוזר ביטוח מספר 2-1-2015 (ראו להלן), על פיו, בין היתר, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2015, החברה לא תידרש עוד לבצע חישוב של עתודת עודף הכנסות על הוצאות.
 4. ביום 3 ביולי 2013, פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 3-1-2013 **"משתנים בענף רכב חובה"**, הקובע את המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח בענף ביטוח רכב חובה.
 5. ביום 3 באוקטובר 2013, פורסם חוזר ביטוח 7-1-2013 **"תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה"** שמטרתו, בין היתר, לעדכן את הנוהל לקביעת דמי ביטוח שרשאית חברת ביטוח לגבות ממבוטחים.
 6. ביום 12 בינואר 2015, פורסם חוזר 1-1-2015 **"הערכה אקטוארית בביטוח כללי"**. חוזר זה קובע, בין היתר, את היקף ההערכה האקטוארית שעל האקטואר בביטוח כללי לבצע, הדוח האקטוארי שעליו לערוך, וההצהרה עליה עליו לחתום, אשר תצורף לדוחות הכספיים.
 7. ביום 12 בינואר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2-1-2015 **"חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי-עדכון"**, לפיו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015, לא תחושב עוד עתודת עודף הכנסות על הוצאות בענפים המפורטים בחוזר 1-1-2013.
 8. ביום 12 בינואר 2015, פורסמה עמדת המפקח **"נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי"**. העמדה קובעת עקרונות כלליים לחישוב העתודות, ביניהם מקצועיות, עקביות וזהירות.
- יישום עמדת הממונה בעניין הנוהג המיטבי וביטול חובת הצבירה הגדיל, באופן חד-פעמי, את ההון העצמי של החברה (לאחר ניכוי מס) בשנת 2015 בסכום כולל של 13,556 אלפי ש"ח.

9. ביום 7 בינואר 2016, פורסם חוזר ביטוח שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה" ושעיקרו: עדכון דמי הביטוח השיורי (באמצעות "הפול") לכלי רכב פרטיים; קביעת תעריף סיכון זהה למבוטח בעל סיכון זהה ללא קשר להיותו מבוטח בודד או חלק מקבוצה מאוגדת; ביטול מנגנון ההצמדה האוטומטית של דמי ביטוח החובה למדד המחירים לצרכן; מתן אפשרות לחברת ביטוח להעניק החזר בתום תקופת הביטוח לנהגים זהירים (כיום ניתן רק לצי רכב). הוראות החוזר המאוחד יחולו על פוליסות שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום 1 במרץ 2016 (להלן: "מועד התחילה") ואילך, אך לא יחולו על פוליסות ביטוח כלי רכב פרטי ומסחרי עד 3.5 טון בענף רכב חובה, בגין פוליסת ביטוח שמועד תחילתה החל מה-1 במרץ 2016 ועד 31 בדצמבר 2016.

החוזר קובע הוראות לתקופה שממועד התחילה ועד ליום 1 בינואר 2017, לגבי ציי רכב וקולקטיבים.

להערכת החברה, לתיקונים בחוזר המאוחד תהיה השפעה מהותית על דמי ביטוח בענף רכב חובה תוך ירידה ברווחיות ענף זה.

לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח על התאגיד, ראו סעיף 4.1 להלן.

תחרות 2.1.2

2.1.2.1 בתחום ביטוח רכב חובה קיימת בשוק תחרות משוכללת בין חברות הביטוח השונות. כל חברות הביטוח העוסקות בתחומי האלמנטארי, פועלות בענף ביטוח רכב חובה, ובכל החברות מדובר בענף משמעותי ורווחי ביותר. על-פי הנתונים של שלושת הרבעונים הראשונים לשנת 2015, התפלגות ענף ביטוח רכב חובה בין חברות הביטוח הינה כדלקמן: מנורה (16.8%), מגדל (11.1%), הראל (10.9%), הפניקס (9.9%), כלל (9.8%), איילון (9.4%), ביטוח ישיר (8.5%), הכשרה (7.8%), שלמה (7.5%), שירביט (3.6%), אי.איי.גי (3.1%) וביטוח חקלאי (1.6%). ענף זה מתאפיין בתחרותיות גדולה. 5 החברות הגדולות (מנורה, מגדל, הראל, הפניקס, כלל) מהוות כ-58% מהשוק. חברות הביטוח הקטנות והבינוניות מהוות כ-42% מהתחום ומהוות גורם תחרותי משמעותי בתחום.

2.1.2.2 התחרות הקשה בין חברות הביטוח השונות המאפיינת את תחום הפעילות, באה לידי ביטוי, בין היתר, בקיצוץ תעריפי הביטוח, מתן אשראים ארוכים והטבות נוספות.

2.1.2.3 לאור התחרות הקיימת בתחום ביטוח רכב חובה, קיים מספר לא מבוטל של כלי רכב המבוטחים בביטוח מקיף בחברות השונות מהחברות בהן מבוטחים כלי הרכב בביטוח חובה. אתר האינטרנט של המפקח אשר מספק מידע השוואתי של תעריפי פוליסות ביטוח חובה המוצעים על ידי חברות הביטוח, בהתאם לפרמטרים אשר משליכים על גובה הפרמיה, מגביר את התחרות.

2.1.2.4 חלקה של החברה בענף ביטוח החובה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015, עמד על כ-3.6% מכלל שוק ביטוח החובה, לעומת כ-3.3% בשנת 2014. חברות הביטוח מתחרות ביניהן בענף רכב חובה, וההבדלים בין חברות גדולות לבין חברות קטנות אינם באים לידי ביטוי, מאחר שאין יתרון לגודל החברה בתחום זה.

2.1.2.5. החברה מתמודדת עם התחרות בתחום ביטוח זה, מול 11 חברות הביטוח הפועלות בתחום, ופועלת להגדלת חלקה בשוק ולשיפור מעמדה התחרותי בשווקים כדאיים מבחינת הרווחיות, תוך ניצול הידע בכל הקשור בדיפרנציאציה.

2.1.2.6. השיטות העיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות הן:

1. קביעת תעריף דיפרנציאלי בהתבסס, בעיקר, על גיל וותק הנהג;
2. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי למבוטחים;
3. תגמול סוכנים בעלי תיק איכותי;
4. פרסומים בערוצי התקשורת השונים.

2.1.3. לקוחות

2.1.3.1. לחברה אין לקוח אחד בתחום הפעילות אשר הכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

2.1.3.2. להלן פילוח נתונים עבור שיעור מסך הפרמיה ברוטו של החברה, ביחס לכל קבוצת לקוחות החברה בתחום:

פרמיה ברוטו (באלפי ש"ח)	שיעור מסך פרמיה ברוטו של החברה	לקוח
38,334	23%	קולקטיבים ומפעלים גדולים
127,416	77%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
165,749	100%	סך הכל

2.1.3.3. להלן פירוט בדבר הפלח המשותף של לקוחות החברה, המבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש, על-פי ערוצי השיווק של החברה:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ-80% מהמבוטחים הרוכשים ביטוח חובה באמצעות סוכנים אותם מפעילה החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.
2. ביטוח ישיר: כ-93% מהמבוטחים בביטוח חובה המתקשרים עם החברה במכירה ישירה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.
3. ביטוח מוסדי: כ-100% מהמבוטחים המוסדיים של החברה מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.

2.1.3.4. נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות:

1. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות במונחי מחזור פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח):

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	62.7	32.7	23.7	46.6	165.7

2. שיעור החידושים בשנת 2015 עמד על כ-59%. הפוליסות החדשות מהוות כ-38% מהתיק. שיעור חידושים זה נובע בעיקר מהתחרות הקשה בשוק בשל התעריף הדיפרנציאלי. המידע אודות התעריפים השונים של חברות הביטוח, כפי שמופיע באתר האינטרנט של המפקח, תורם לתופעה זו של תנודתיות תיק ביטוח רכבי החובה בשוק.

2.2. ביטוח רכב רכוש

2.2.1. מוצרים ושירותים

2.2.1.1. ענפי הפעילות, המוצרים העיקריים, שימושיהם ומהות הכיסויים הביטוחיים, הכלולים בתחום הפעילות

1. ביטוח רכב רכוש הוא ביטוח הרשות הנפוץ ביותר בתחום פעילות ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח ולנזקי רכוש הנגרמים על-ידי כלי הרכב המבוטח לצד שלישי, וכולל שני כיסויים עיקריים: א) נזקים הנגרמים כתוצאה מתאונה. ב) גניבה. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום הפעילות הגדול והמשווק ביותר בכל חברות הביטוח העוסקות בביטוח האלמנטארי. בשנת 2015 הגיע היקפו לכ-5.6 מיליארד ש"ח.

2. בתחום פעילות ביטוח רכב רכוש קיימים שני מוצרים עיקריים, כדלקמן:

א. **ביטוח רכב מקיף** - ביטוח רכב רכוש הכולל בתוכו ביטוח צד ג', אשר נועד לכיסוי כל סוגי הנזק הנגרמים לרכוש המבוטח וכן לכיסוי כל סוגי הנזק שהרכוש המבוטח גורם לרכוש אחר. במסגרת זו נכללים: תאונות, נזקים עצמיים שנגרמו לרכוש המבוטח עצמו, גניבה, שריפה ועוד.

ב. **ביטוח רכב צד ג'** - ביטוח רכב רכוש הנועד לכיסוי כל סוגי הנזקים שגורם הרכוש המבוטח לרכוש של צד שלישי, ובכללם, נזקים הנגרמים לרכב אחר וכן נזקים עקיפים הנגרמים לרכוש אחר. גובה הכיסוי מוגבל לסכום הנקוב בפוליסה. ביטוח זה משמש בעיקר לכלי רכב ישנים ששוויים נמוך.

3. בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2015, ייצרו מרבית חברות הביטוח הפסדים בתחום הפעילות, כתוצאה מהרעה משמעותית בפעילות החיתום. ההפסד הכולל של ענף הביטוח בישראל בתחום רכב רכוש, בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2015, עמד על סך של כ-32.1 מיליון ש"ח (לעומת רווח של כ-285.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה בשנת 2014) ובניכוי רווחי השקעות, אשר עמדו על סך של כ-71.6 מיליון ש"ח - הגיע ההפסד החיתומי בענף לכ-103.7 מיליון ש"ח.

4. בשנת 2015 הסתכם היקף פעילות החברה בתחום בכ-248.1 מיליון ש"ח (לעומת כ-258.8 מיליון ש"ח בשנת 2014). תחום ביטוח רכב מהווה כ-51% מהפעילות הכוללת של החברה בענף הביטוח האלמנטארי. תרומתו של התחום לרווחיות הכוללת של החברה בשנת 2015 הייתה שלילית, וגרמה להפסד של כ-24.3 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-14.9 מיליון ש"ח בשנת 2014. הגידול בהפסד נובע מהפסדים חיתומיים וכן מקיטון בהכנסות מהשקעות.

5. בהתאם לנתונים המתפרסמים על ידי משטרת ישראל (יחידת אתגר), בשנת 2015 עלה היקף גניבות כלי רכב והסתכם ב-15,272 מקרי גניבה, לעומת כ-14,427 מקרי גניבה בשנת 2014, עליה של כ-6%.

6. החברה פועלת לשיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש באמצעות מספר ערוצי שיווק, וביניהם: ביטוח באמצעות סוכני ביטוח (משווקים); ביטוח מוסדי (קולקטיבים); שיווק ישיר ללקוחות פרטיים ומוסדיים. שנת 2015 התאפיינה בקיטון יזום נוסף בתיק המוסדי (החברה לא זכתה במכרז עובדי המדינה בשנה זו), בהמשך לקיטון יזום שביצעה החברה במהלך השנים 2013 - 2015 (בשנת 2014 זכתה החברה בכ-2% ממכרז עובדי המדינה, בשנת 2013 - בכ-13%, ובשנת 2012 - בכ-76%). בשנים 2013 - 2015 הגדילה החברה, משמעותית, את ערוץ שיווק הסוכנים, תוך הקטנת תת-תחום הנישות ובעיקר מוניות ומשאיות, בהמשך לפעילותה בהיבט זה בשנים 2012 ו-2013. מגמות אלו מאפשרות לחברה להמשיך במדיניות של פיזור סיכונים התיק הביטוחי וחלוקת פעילות השיווק למספר ערוצי שיווק שאינם תלויים זה בזה, ובאופן ספציפי, מאפשרות לחברה למזער את הסיכון של נטישת לקוחות, נוכח העדר התלות בין לקוחות המתקשרים עם החברה באמצעות סוכנים (בשונה מאופי התקשרות החברה עם קולקטיבים). נכון למועד דוח זה, מהווה ערוץ שיווק הסוכנים את צינור השיווק המרכזי של החברה בתחומי רכב רכוש.

7. בשל התחרות ועקב הרעה בתוצאות העסקיות של החברה בשנת 2015, החברה פעלה לטיוב תיק הלקוחות שלה ולשיפור התמחור של פוליסות ביטוח רכב רכוש, ומקווה כי כתוצאה מכך יחול שיפור בתוצאות החיתומיות, גם בשנים הבאות. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום פעילות חשוב מאחר והוא משמש כפלטפורמה ומסייע לפעילות החברה בתחומים רווחיים כגון ביטוח חובה, ביטוח דירות וביטוח תאונות אישיות.

2.2.1.2 מאפייני המוצרים

1. ביטוח רכב רכוש הוא אחד מתחומי הביטוח השכיחים ביותר והתחום הגדול ביותר מבין תחומי הביטוח הכללי במונחי פרמיה, בכל חברת ביטוח העוסקת בביטוח אלמנטארי. תחום ביטוח רכב רכוש בישראל מייצר פרמיה בשיעור של כ-36% מתוך כלל הפרמיה בענף הביטוח האלמנטארי בישראל. אשר על כן, תחום ביטוח רכב רכוש הינו גורם המשפיע באופן משמעותי על הרווחיות והתוצאות של החברה, וזאת מאחר שברמת השייר, שיעורו גדול משמעותית מהאמור לעיל.

2. בביטוח רכב רכוש קביעת סכום הנזק והפיצוי בגינו, נעשית על-פי רוב, בסמוך למועד התביעה ("זנב תביעות קצר").
3. לאור שכיחות הנזקים הגבוהה יחסית, קיימת מודעות צרכנית גבוהה ביותר ביחס לביטוח רכב רכוש, ועל כן מתאפיין מוצר זה בפעילות מכירה פשוטה יחסית, שאינה דורשת פעולות שכנוע מצד המשווק בנחיצותו.
4. פוליסות ביטוח רכב רכוש מבוססות על נוסח פוליסה הקבוע בתקנות שהותקנו מכוחו של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "הפוליסה התקנית" ו-"חוק הפיקוח", בהתאמה). בכפוף לאישור המפקח, רשאיות חברות ביטוח לשנות מנוסח הפוליסה התקנית, ובלבד ששינויים אלו מטיבים את תנאיה.
5. התעריף לביטוח רכב רכוש הוא תעריף אקטוארי דיפרנציאלי, הכפוף לאישור המפקח. תעריף כאמור, נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב, נפח מנוע, שנת ייצור, סוג מיגון, מספר נהגים ברכב, מין וגיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכיוצא באלה. בתהליך ההפקה והחיתום של פוליסת ביטוח רכב רכוש משולבים הן התעריף הדיפרנציאלי והן נהלים שנועדו לבחון את ניסיון תביעות העבר של המבוטח (לדוגמא: דרישת הצגת אישור היעדר תביעות במהלך שלוש השנים האחרונות ממבטח קודם).
6. ביטוח צד ג' מכסה נזקים שנגרמו לרכוש צד ג', עד לגובה הסכום הנקוב בפוליסה כגבול האחריות.
7. לאחר הפעלת פוליסת הביטוח על-ידי המבוטח, ולאחר שהחברה פיצתה את המבוטח בהתאם לתנאי הפוליסה, רשאית החברה להיכנס בנעלי המבוטח ולתבוע בשמו את הגורם שהסב את הנזק ולהיפרע ממנו בגין הנזק - תביעת שיבוב.
8. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום עתיר הוצאות. כך לדוגמא, מספר העובדים המוקצה לפעילות בתחום (כ-80 עובדים, המהווים כ-32% מכלל עובדי החברה) והיקף הוצאות התפעול שנובעות מדרישות חוזר יישוב תביעות.

2.2.1.3. השווקים העיקריים של מוצרי התחום מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע

1. עיקר פעילות החברה בתחום ביטוח רכב רכוש הוא בביטוח מקיף של רכבים פרטיים ומסחריים במשקל של עד 3.5 טון. החברה משווקת את פוליסות הביטוח בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי, הכולל קולקטיבים ומפעלים גדולים המחזיקים בציי רכב פרטיים. כן פעילה החברה בנישות ייעודיות למגזר העיסקי כגון אוטובוסים זעירים, מוניות ומשאיות קלות.

2. כאמור לעיל (ראו סעיף 2.2.1.1 (6) לעיל), חל קיטון בחלקה של החברה בקרב ביטוחי עובדי המדינה, כתוצאה ממהלך יזום של החברה במהלך השנים האחרונות, שמטרתו העיקרית הינה התאמת פרמיית הסיכון למאפייני המכרז, הנהגים והרכבים המבוטחים, ואשר כתוצאה ממנו, החברה לא זכתה במכרז עובדי המדינה לשיווק פוליסות ביטוח רכב רכוש לעובדי המדינה בשנת 2015. לאור האמור, חל שינוי בתמהיל התיק של החברה בשנים 2013 - 2015. החברה חידשה במהלך שנת 2015, חוזים עם גופים מוסדיים אחרים בתיק הביטוח שלה. לאחר השלמת תהליך קיטון חלקה של החברה בקרב ביטוחי עובדי המדינה, ושיפור התמחור של פוליסות ביטוח רכב רכוש, ניגשה החברה למכרז עובדי המדינה לשנת 2016 וזכתה בכ-16% מסך המכרז בתחום ביטוח הרכב.

2.2.1.4 שינויים מהותיים הצפויים בחלקה של החברה בשווקים העיקריים ובתמהיל המוצרים

כאמור לעיל, לאחר שבמהלך השנים האחרונות נקטה החברה בצעדים יזומים לצורך הקטנת חלקה בקרב ביטוח רכבים של עובדי המדינה (ראו לעניין זה סעיף 2.2.1.1 (6) לעיל), אשר נועדו לשפר את רווחיות התיק, בשנת 2016 צפויה החברה להגדיל את חלקה בקרב ביטוח רכבי עובדי המדינה, כתוצאה מזכייתה בכ-16% מסך המכרז, וזאת לאחר שפוליסות הביטוח תומחרו ביסודיות במטרה שייניבו לחברה רווח חיתומי. מעבר לאמור לעיל, החברה אינה צופה או מתכננת שינויים מהותיים בפעילות ובתמהיל המוצרים במהלך שנת 2016.

2.2.1.5 מגבלות, חקיקה, אילוצים שונים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק הפיקוח ופקודת רכב מנועי, כמו גם להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

ביום 3 באוקטובר 2012, נכנסו לתוקף תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשע"ב-2012, במסגרתן נקבעו הוראות שונות שעניינן התנאים והנוסח של חוזה לביטוח רכב פרטי.

לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בענף זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

2.2.2 תחרות

2.2.2.1 בענף ביטוח רכב רכוש, ענף הביטוח העיקרי בקרב מרבית חברות הביטוח, מתחרות כל חברות הביטוח העוסקות בביטוח אלמנטארי. כל חברות הביטוח מתחרות ביניהן על בסיס רמות שונות של תעריף דיפרנציאלי, שנקבע בהתבסס על פרמטרים שונים של הנהג ורכבו, כגון שכיחות הגניבות של דגם הרכב המסוים, מספר תביעות קודמות בשלוש השנים האחרונות של כל המורשים לנהוג ברכב דרך קבע ועוד, אשר נועדו לבדל סקטורים שונים ולתת להם עדיפות במסגרת אותו תעריף.

2.2.2.2. תחום ביטוח רכב רכוש מתאפיין ברמת תחרות גבוהה ביותר בין המשווקים וזאת הואיל וכאמור לעיל, התחום מהווה עיסוק עיקרי עבור מרבית חברות הביטוח (בביטוח אלמנטארי) והמשווקים. פעילות חברות הביטוח הישיר בענף, משמעותית יותר לעומת ענפי ביטוח אחרים, תוך ניצול היתרון שיש להן באי תשלום עמלות למשווקים. להערכת החברה, תחום ביטוח רכב רכוש ימשיך להוות תחום עיקרי בביטוח אלמנטארי ויתאפיין בתחרות משוכללת גם בעתיד⁴. בין חברות הביטוח קיימת תחרות עזה, להשגת נתחי שוק גדולים יותר ולשימוש בפלטפורמת ביטוח רכב רכוש להשגת לקוחות בתחומי ביטוח אחרים שמקורם בביטוח רכב רכוש (כגון רכב חובה).

2.2.2.3. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2015 החזיקו 4 קבוצות הביטוח הגדולות, בנתח שוק של כ-55% מענף ביטוח רכב רכוש בישראל. בתקופה זו, נתח השוק של "מנורה החזקות" היה הגדול ביותר והכנסותיה מדמי ביטוח עמדו על כ-1.1 מיליארד ש"ח. החברה השנייה הייתה "הראל" עם דמי ביטוח בסך של כ-670 מיליון ש"ח, לאחריה "הפניקס" עם דמי ביטוח בסך של כ-666.7 מיליון ש"ח ו-"ישיר אי.די.אי" עם דמי ביטוח בסך של כ-629.1 מיליון ש"ח. חלקה של החברה בתקופה זו עמד על כ-3.6% משוק ביטוח רכב רכוש (לעומת 4% בשנת 2014) והפרמיות הסתכמו בסך של כ-201 מיליון ש"ח. נתחי השוק של חברות הביטוח הקטנות והבינוניות (תוצאות 9 חודשי פעילות) היו כדלקמן: "מנורה החזקות"- 19.6%, "הראל"- 12%, "הפניקס"- 12%, "ישיר איי די איי"- 11.3%, "מגדל"- 9.2%, "כלל"- 9.2% ו-"איילוף"- 8.8%. נתוני נתח השוק מלמדים, כי בניגוד למקובל בתחומי ביטוח אלמנטארי או ביטוח חיים, יתרון הגודל של חברות הביטוח הגדולות, אינו בא לידי ביטוי באופן מלא.

לפירוט אודות רווחיות תחום רכב רכוש בישראל ראו סעיף 2.2.1.1(3) לעיל.

2.2.2.4. בעקבות הקיטון היזום שביצעה החברה בחלקה בביטוח רכבי עובדי המדינה, ובעקבות הקפדה יתרה על החיתום והתעריף בתחום זה, חל קיטון בנתח השוק של החברה בתחום ביטוח רכב רכוש, אשר בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2015 עמד על כ-3.6% לעומת כ-4% בשנת 2014. במקביל גיוונה החברה את פעילות השיווק וההפצה שלה באמצעות פעולות שונות שביצעה, כגון: פרסום באמצעי התקשורת, גיוסי סוכני ביטוח חדשים המהווים ערוצי הפצה נוספים וכיוצ"ב. למרות הקשיים האובייקטיביים ביכולת ליצור רווחיות בתחום, משקיעה החברה משאבים ומבצעת פעולות שונות במטרה לייצר תיק רווחי, איכותי וגדול ככל הניתן.

2.2.2.5. השיטות העיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות הינן:

1. קביעת תעריף דיפרנציאלי ובחינתו בתדירות גבוהה;
2. שיווק ישיר;
3. התמחות בביטוחים מוסדיים;
4. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי למבוטחים, לסוכנים ולמוסדות;
5. תגמול מיוחד לסוכנים בעלי תיק איכותי;
6. פרסומים בערוצי תקשורת שונים.

⁴ יובהר, כי הערכות החברה בדבר ענף ביטוח רכב רכוש כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

לקוחות 2.2.3

2.2.3.1. לחברה אין לקוח אשר שיעור ההכנסות ממנו בתחום הפעילות בשנת 2015 מהווה 10% או יותר מסך הכנסות החברה.

2.2.3.2. להלן פילוח פרמיות ברוטו בתחום הפעילות ושיעורן מסך הפרמיות ברוטו של החברה, של לקוחות החברה בהתאם לסוגם, לשנת 2015:

פרמיה ברוטו (באלפי ש"ח)	שיעור מסך פרמיה ברוטו של החברה	לקוח
65,869	27%	קולקטיבים ומפעלים גדולים
182,203	73%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
248,073	100%	סך הכל

2.2.3.3. להלן פירוט בדבר הפלח המשותף של לקוחות החברה המבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש, על-פי ערוצי השיווק של החברה:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ- 75% מהמבוטחים הרוכשים ביטוח רכוש באמצעות סוכנים אותם מפעילה החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

2. ביטוח ישיר: כ-95% מהמבוטחים בביטוח רכוש המתקשרים עם החברה באמצעות מכירה ישירה של החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

3. ביטוח מוסדי: כ-100% מהמבוטחים המוסדיים של החברה מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

2.2.3.4. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות במונחי מחזור פרמיה (במיליוני ש"ח):

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	79.0	55.7	40.8	72.6	248.1

שיעור החידושים בשנת 2015 עמד על כ-65%. בשנה זו, חל קיטון של כ-4% במצבת כלי הרכב המבוטחים על ידי החברה, אשר נבע בעיקרו מהקיטון במצבת מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים.

3. חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות

להלן יובא פירוט עסקי הביטוח אשר לא נכללו בתחומי הפעילות המדווחים:

3.1. ביטוח דירות

3.1.1. מהות הכיסוי הביטוחי - ביטוח רכוש הכולל אחת מהחלופות הבאות:

- א. כיסוי לנזקים לדירה;
- ב. כיסוי לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה;
- ג. כיסוי הן לנזקים לדירה והן לנזקים שנגרמו לתכולת הדירה.

ביטוח זה עשוי לכלול כיסויים נוספים, כגון חבויות (בעיקר ביטוח אחריות כלפי צד שלישי וביטוח חבות מעבידים כלפי עובדי משק הבית).

3.1.2. מאפיינים ייחודיים של המוצרים - על-פי תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, פוליסה בתחום ביטוח דירות היא תקנית ומותאמת לנוסח ולתנאים המפורטים בתוספת לתקנות. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות לגבי היקף הכיסוי, החבויות, הסיכונים, והרכוש המבוטח, ואם נוספה לפוליסה התקנית הרחבה לעניין ביטוח אחריות כלפי צד שלישי או לעניין כיסוי סכום נוסף, בבית הרשום כבית משותף בפנקסי המקרקעין וכן בבית שאינו רשום כאמור ובלבד שיש בו שתי דירות לפחות, יהיו הרחבות כאמור לפי התנאים והנוסח המפורטים בתוספת לתקנות.

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום זה הם: הפרמיה שגובה החברה, עלות ביטוחי המשנה, ערוצי השיווק, כמות הפריצות ונזקי הטבע בשנה הנסקרת.

החברה זיהתה את התחום כגורם המשפיע לחיוב על רווחיותה, ובמהלך השנים האחרונות פעלה להגדלתו, בין היתר, באמצעות הצבת מוקדי שיווק. מאחר שחלק ניכר מבעלי הדירות אינם מבטחים את רכושם בביטוח דירות, זיהתה החברה את התחום כתחום אשר עשוי להוות עבורה מנוע צמיחה ולשפר את רווחיותה בעתיד. בנוסף, במרבית המקרים ערוצי שיווק שאינם עתירי עמלה מתאפיינים בשכיחות וחומרת תביעות נמוכים מאלו של ערוצי הפצה באמצעות סוכנים. בשנת 2015 גדל היקף פעילות החברה באמצעות ערוצי שיווק אלו. יחד עם זאת, החברה המשיכה לשווק פוליסות דירה גם בערוץ הסוכנים ואף הגדילה את פעילות הסוכנים בהתאם.

הוצאות המושטות על החברה - התחום עתיר הוצאות כגון סקרים, רכישת ביטוח כנגד קטסטרופה על השיירים של החברה וכן תשלום לנותני שירות בגין נזקי מים וחשמל, מכוח כתבי שירות המהווים חלק מפוליסת דירות.

עמלות - התחום עתיר עמלה בערוץ שיווק סוכנים, מאפיין אשר הביא את חברות הביטוח לפעול להפחתת עמלות השיווק. נכון למועד זה, פעילות החברה בתחום ביטוח הדירות באמצעות ערוץ שיווק סוכנים, אינה מהותית, אולם החברה פועלת, ועתידה להמשיך ולפעול גם בשנת 2016, להרחבת פעילותה בתחום זה באמצעות ערוץ הסוכנים.

פריצות - גידול בכמות הפריצות משפיע על מספר התביעות המוגשות ועל רווחיות התחום.

בנוסף, במסגרת הסכם מכירת פעילות החברה בתחום ביטוח החיים, לפסגות בית השקעות בע"מ וחברה נוספת בבעלותה המלאה (להלן יחדיו: "פסגות"), אשר הושלם בשנת 2013, סוכם על שיתוף פעולה למכירת ביטוחי מבנה על ידי החברה אגב שיווק רכיב ריסק משכנתא, על ידי פסגות. החברה מעריכה שבשנת 2016 יחול גידול בתחום ביטוח הדירות אגב שיתוף הפעולה⁵, למרות שהיקף המכירות בערוץ זה בשנת 2015 לא היה מהותי.

למרות שהתחום עתיר ביטוח משנה, הרווחיות החיתומית של התחום נשמרת לאורך זמן. התחום היווה בשנת 2015 כ-4.2% מהיקף הפעילות של החברה, ותרומתו לרווחיות עמדה על סך של כ-3.8 מיליון ש"ח, לעומת כ-3.2 מיליון ש"ח בשנת 2014.

3.1.3 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, כמו גם לרישוי בהתאם לחוק הפיקוח ולהוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסיכון במשרד האוצר.

1. ביום 27 בינואר 2015, פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) (תיקון), התשע"ב-2015. התקנות כוללות תיקונים ושינויים בפוליסה התקנית לביטוח דירות ותכולתן, והן חלות על חוזה ביטוח שנכנסו לתוקף החל מיום 27 ביולי 2015.

2. בשנת 2015, השלים המפקח תהליך של פיתוח מחשבון ביטוח דירה, אשר נועד לאפשר לציבור להשוות בין פוליסות לביטוח דירה של חברות הביטוח השונות. מטרת המחשבון להציג מידע נגיש ושקוף לצרכן, ובכך לסייע בהגברת התחרותיות בענף ביטוחי דירות והוזלת הפרמיה.

3. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

3.1.4 תחום ביטוח דירות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.2 ביטוח עסקים

3.2.1 **מהות הכיסוי הביטוחי - ביטוח עסקים מספק מענה לנזקי תכולה ורכוש אחרים,** הן הישירים והן העקיפים, של בית העסק. הכיסוי הביטוחי הינו כנגד סיכונים כגון אש, רעידות אדמה, נזקי טבע ופריצות. ביטוח זה אינו כולל חבויות. ניתן להרחיב את הכיסוי הביטוחי גם לנזקים תוצאתיים כגון אובדן רווחים (כתוצאה משריפות או רעידות אדמה).

הכיסוי הביטוחי בתחום זה נמכר במסגרת אוגדן ביטוחי המכיל חבילת כיסויים תחת פוליסה אחת לבית העסק, אשר כולל גם ביטוח חבויות.

⁵ יובהר, כי הערכות החברה בדבר הגידול בתחום ביטוח הדירות כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על הוראות הסכם מכירת פעילות ביטוח החיים לפסגות ומימושן, על טיב שיתוף הפעולה בין הצדדים, על היכרותה את שוק ביטוח זה ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שיתוף הפעולה עם פסגות ומימושן של הוראות הסכם המכירה, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולאטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה אליהם.

3.2.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - תחום ביטוח זה מתאפיין בתחרותיות עזה ובהבדלים רבים בין חוזי הביטוח השונים, הנובעים ממאפייניו הספציפיים של הנכס המבוטח. בנוסף, קיימת בתחום זה תלות בביטוחי משנה, מאחר שהענף עתיר ביטוחי משנה (למעלה מ-90% מהפרמיה נטו, וכ-65% מהפרמיה ברוטו).

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום ביטוח העסקים הם: עלות ביטוחי המשנה, היקפי הפריצות, נזקי האש והמצב הכלכלי במשק. פרמיות הביטוח נקבעות בהתאם לרמת הסיכון של כל בית עסק באופן פרטני.

היקף הפעילות בתחום ביטוח העסקים בחברה בשנת 2015 הסתכם בכ-3.3 מיליון ש"ח, לעומת כ-2.5 מיליון ש"ח בשנת 2014 (גידול של כ-30% בהיקף הפעילות).

בשנת 2015 הסתכמה פעילות החברה בתחום בהפסד בסך של כ-0.3 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של כ-0.8 מיליון ש"ח בשנת 2014, הנובע בעיקרו מהתפתחות בתביעות התלויות ומתביעות חדשות. בשנת 2016, החברה מתעתדת לשווק פוליסות עסקיות קטנות ובינוניות לעסקים שאינם עתירי חביות, כאשר הערוץ השיווקי המרכזי בתחום זה צפוי להיות סוכנים.

3.2.3. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים**

הפעילות בתחום ביטוח עסקים כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

3.2.4. תחום ביטוח עסקים אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.3. **ביטוחי חביות**

3.3.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** - ביטוחי חביות מספקים מענה לאחריות מבוטחים כלפי צדדים שלישיים, בגין נזקים שנגרמו להם כתוצאה מרשלנות המבוטחים, כגון:

1. **ביטוח צד ג'** - מספק כיסוי ביטוחי כנגד חבות כלפי צד שלישי. תעריפי פוליסות הביטוח מותאמים לסיכונים הכלליים בהתאם למאפייני בית העסק המבוטח ולסיכוניו.

2. **חבות מעבידים** - מספק מענה למבוטח מפני תביעה של עובד הנפגע בשל עיסוקו.

3. **ביטוחים הנדסיים** - ראו סעיף 3.3.3 להלן.

ביטוחי החביות כוללים ביטוחים נוספים כגון, אחריות מקצועית, חבות המוצר וכיוצ"ב.

3.3.2 **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - ביטוחי החבויות הם מורכבים ודורשים התמחות ספציפית. תחום ביטוח זה מתאפיין בזמן תביעות ארוך יחסית, כאשר על-פי רוב, כרוך יישוב נושא האחריות בנקיטת הליכים משפטיים. קיימת תלות בין תחום ביטוחי זה לבין ביטוחי משנה, בעיקר בתביעות בעלות היקף כספי גדול.

ביטוחי החבויות משווקים כחלק מאוגדן הכיסויים של בית העסק, וקשורים בקשר הדוק עם ביטוח העסקים. אשר על כן, מושפע תחום זה מהתחרות הקיימת בין חברות הביטוח בענף ביטוחי עסקים. בשנים האחרונות, הסתכמה הפעילות בתחום בהפסדים בשיעור גבוה ביחס לפרמיה. עקב כך, נקטה החברה במספר מהלכים בשנים האחרונות שמטרתם שיפור החיתום בתחום פעילות זה, לרבות היערכות להקטנה משמעותית של הפעילות בתחום, ובשנת 2015 נזקף לחברה רווח בתחום זה בסך של כ-0.7 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך של כ-5.3 מיליון ש"ח בשנת 2014. בין היתר, נמנעה החברה מלחדש פוליסות הפסדיות והתמקדה בשיווק פוליסות ביטוח לעסקים קטנים. בשנת 2015 חל גידול של כ-21% בתפוקה בהשוואה לשנת 2014 (7.9 מיליון ש"ח בשנת 2015 לעומת 6.5 מיליון ש"ח בשנת 2014). החברה מעריכה, כי פעולותיה כאמור לעיל יביאו בשנים הקרובות להמשך השיפור בשיעור הרווחיות בתחום⁶.

3.3.3 **ביטוחים הנדסיים** - הכנסותיה של החברה מביטוחים הנדסיים נובעות בעיקרן משני תתי תחומים ביטוחיים: ציוד מכני הנדסי וביטוחי קבלנים. בשנים האחרונות, התאפיין תחום זה ברווחיות, ועל כן הקצתה החברה משאבים לפיתוחו ופעלה להגברת מכירות פוליסות הביטוח הנדסי. יצוין, כי תחום הביטוחים ההנדסיים הינו עתיר ביטוח משנה. בשנת 2015 סך הפרמיה עמד על כ-19.6 מיליון ש"ח, לעומת כ-16 מיליון ש"ח בשנת 2014 - גידול של כ-23%. הרווח שנזקף לחברה בגין פעילותה בתחום בשנת 2015 עמד על כ-2.7 מיליון ש"ח לעומת כ-2.5 מיליון ש"ח בשנת 2014 - עלייה של כ-9%.

3.3.4 **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים**

הפעילות בתחום חבויות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות המפקח כפי שמתפרסמות מעת לעת, כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק הפיקוח ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

לפרטים אודות חוזרי ביטוח 2013-1-1, 2014-1-1 ו-2015-1-2 שעינינם **"חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי"**, ראו סעיף 2.1.1.5(4) לעיל. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

3.3.5 **תחום ביטוח חבויות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות"**.

⁶ יובהר, כי הערכות החברה בדבר שיפור הרווחיות בתחום ביטוחי החבויות כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על נסיון העבר, היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולאטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

3.4. ביטוח בריאות ונסיעות חו"ל

3.4.1. ביטוח בריאות

בתחום ביטוח בריאות, משווקת החברה פוליסות ביטוח המשפות את המבוטח בגין רכישת תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות, במקרים של אירועי תאונות אישיות ובמקרים של גילוי מחלות קשות. תחום תאונות אישיות בחברה, אשר נמנה אף הוא בתחום ביטוח בריאות, הינו בעל היקף נמוך יחסית ואינו מהותי לעסקי החברה.

3.4.1.1. **מהות הכיסוי הביטוחי - כיסויי ביטוחי הבריאות נועדו, בין היתר, לשפות או לפצות את המבוטח בגין הוצאות רפואיות, במקרים של פגיעה בבריאותו כתוצאה ממחלה או מתאונה. בארץ קיימים מספר רבדים המקנים כיסוי עבור שירותי הבריאות: רובד ראשון הוא סל הבריאות הבסיסי (להלן: "סל הבריאות"), הניתן לכל תושבי המדינה מכח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, והמסופק בעיקר על ידי קופות החולים. הרובד השני, שהינו מרחיב או תחליפי לסל הבריאות הוא שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן), הניתנים על ידי קופות החולים בלבד תמורת תוספת תשלום. הרובד השלישי הוא ביטוחי בריאות שמשווקות חברות ביטוח, ובכללן החברה.**

בחודש פברואר 2016 נכנסה לתוקף הרפורמה בביטוחי הבריאות שהנהיג המפקח, אשר בעקבותיה כל חברות הביטוח נדרשו לתקן ולהתאים את תכניות ביטוח הבריאות וכן להפסיק לשווק את התוכניות ששווקו עד לאותו מועד. עיקרי השינויים בתכניות ביטוח הבריאות הן, העמדת תקופת הביטוח על שנתיים וקביעת אי תלות בין כיסויים בביטוח בריאות פרט, באופן שמחייב חברת ביטוח לאפשר רכישת תכנית ביטוח בסיסית ללא תלות ברכישה של תכנית ביטוח נוספת אחרת.

לאור הרפורמה, פיצלה החברה את תוכנית הבריאות ששיווקה לחמש תכניות בסיסיות, כל אחת עצמאית ובלתי תלויה בתכנית אחרת: תכנית לכיסוי להשתלות בחו"ל וטיפולים מיוחדים בחו"ל, תכנית סל תרופות מורחב, תכנית תאונות אישיות לכל המשפחה, תכנית לגילוי מחלות קשות ותכנית לגילוי מחלות ואירועים רפואיים לילדים. החברה משווקת פוליסות אלו באמצעות מוקד מכירות ביטוחי בריאות ישיר.

3.4.1.2. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים**

הפעילות בתחום ביטוח הבריאות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, וכן להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. הפעילות בתחום מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. ביום 24 בינואר 2016, פורסם "החוזר המאוחד - הוראות לתוכניות ופוליסות ביטוח בריאות", המרכז את ההוראות הייחודיות לעניין תוכניות ופוליסות ביטוח בריאות.

2. ביום 25 באוגוסט 2015, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2015-9-28 שעניינו **"עקרונות לעריכת חיתום רפואי"**. מטרת החוזר, לקבוע עקרונות מנחים לביצוע הליך חיתום רפואי, שהוא תהליך של בדיקת המצב הרפואי של מועמד לביטוח, טרם קבלתו לביטוח, שנועד לאפשר למבטח לקבל מידע שעל בסיסו יחליט האם ברצונו לקבל את המבוטח לביטוח ובאלו תנאים.
 3. ביום 24 בספטמבר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-22 שעניינו **"עקרונות לשינוי תעריפים בביטוח בריאות למבוטחים קיימים"**. החוזר מציג עקרונות בבסיס בחינתן של בקשות שיגישו חברות ביטוח למפקח, לשינוי תעריפים למבוטחים קיימים, בהתאם להוראות החדשות הנוגעות לעריכת תכנית לביטוח בריאות פרט, ומבטל את חוזר 2005-1-29.
 4. ביום 24 בספטמבר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-20 שעניינו **"אי תלות בין כסויים בביטוח בריאות פרט"**. החוזר קובע הוראות לשיווק של כסויים ביטוחיים שונים בתכניות לביטוח בריאות פרט, ללא תלות בין הכסויים, וכן הוראות לעניין אופן ביטול כסויים כאמור שנמכרו יחדיו.
 5. ביום 24 בספטמבר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-19 שעניינו **"עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט"**, בו נקבעו הוראות בדבר עריכת תכנית לביטוח בריאות פרט.
 6. ביום 24 בספטמבר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-17 שעניינו **"עריכת תכנית לביטוח מחלות קשות"**. החוזר מבטל חוזר קודם, בהתאם להוראות החדשות הנוגעות לעריכת תכנית לביטוח בריאות פרט.
 7. ביום 24 בספטמבר 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-18 שעניינו **"הוראות לעניין הכיסוי הביטוחי בתכנית לביטוח תרופות"**. החוזר מציג הוראות בדבר הכיסוי הביטוחי בתכניות לביטוח תרופות, בהתאם להוראות החדשות הנוגעות לעריכת תכנית לביטוח בריאות פרט ומבטל חוזר קודם.
- 3.4.1.3 תחום ביטוח בריאות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

3.4.2 ביטוח נסיעות לחו"ל

- 3.4.2.1 **מהות הכיסוי הביטוחי - ביטוח נסיעות לחו"ל** מספק מענה לבעיות וצרכים רפואיים של מבוטחים בעת שהותם בחו"ל. בנוסף, מציע הביטוח פיצוי למבוטח במקרה שנאלץ, מסיבות רפואיות, לבטל את נסיעתו לחו"ל ומספק מענה לנזקי רכוש העשויים להתעורר במהלך נסיעת המבוטח לחו"ל.

3.4.2.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** - תחום ביטוח זה מתאפיין בתקופות ביטוח קצרות ביותר, בערוצי שיווק ייחודיים, ובעונתיות משמעותית (מרבית הפעילות מתרכזת במהלך עונת הקיץ, החגים ועונת הסקי). החברה משווקת פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל באמצעות אתר האינטרנט שלה.

בשנת 2015 הסתכמה הפרמיה בגין מוצר זה, בסך של כ-20.7 מיליון ש"ח וההפסד שנזקף לחברה עמד על סך של כ-0.3 מיליון ש"ח. מדובר בגידול בתפוקה של כ-25% לעומת שנת 2014, בה עמדה הפרמיה על סך של כ-16.6 מיליון ש"ח. מאחר שתחום זה עתיר הוצאות, שולי הרווח של החברה בשנים האחרונות היו קטנים ביותר ובשנת 2015 נרשם הפסד. החברה פועלת לפיתוח מוצר זה ולהגדלת היקף הפעילות ונתח השוק שלה, תוך הקטנת הוצאותיה, ובפרט עלויות השיווק.

3.4.2.3. **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים**

הפעילות בתחום נסיעות לחו"ל כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום ולהוראות המפקח כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לצו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), תשמ"ב-1981 והיא מפקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

ביום 13 בנובמבר 2014, פורסם חוזר סוכנים ויועצים 2-10-2014 "מעורבות גוף שאינו בעל רישיון בשיווק ומכירה של מוצר ביטוח שאינו ביטוח קבוצתי". החוזר קובע הוראות להסדרת אופן ההתקשרות בין גוף מפקח לבין גוף חיצוני, בקשר לשיווק או מכירה של מוצרי ביטוח שאינו קבוצתי. ההוראות כוללות הוראות לעניין אופן הפעילות של הגורם החיצוני מול לקוחות הגוף המפוקח ולעניין אופן התשלום בעד פעילות זו.

ביום 22 בדצמבר 2015 פורסמה הודעת תיקון לחוזר 2-10-2014 לפיה יידחה מועד התחילה, בכל הנוגע לשיווק ביטוח נסיעות לחו"ל באמצעות סוכני נסיעות בלבד, מיום 31 בדצמבר 2015 ליום 15 במאי 2016.

לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 4.1 להלן.

3.4.2.4. **תחום ביטוח נסיעות לחו"ל אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".**

3.5. החברה פועלת בתחומי ביטוח אלמנטרי נוספים, בעלי היקף פעילות נמוך יחסית, כגון: ביטוח ימי, ביטוחי בריאות משלימי שב"ן, ביטוחי תאונות אישיות ועוד.

3.6. במהלך שנת 2015, לא חל שינוי מהותי בתמהיל תחומי הביטוח המתוארים לעיל בהשוואה לשנים 2014 ו-2013.

4. חלק ד': מידע נוסף ברמת כלל התאגיד

4.1. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות התאגיד

לפרטים בדבר עודף ההון הקיים מעל להון הנדרש וכן החלופה לפיה חושב ההון הנדרש, ראו באור 12 לדוחות הכספיים.

כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

נוסף על המגבלות, החקיקה והאילווצים השונים המפורטים בסעיפי פעילויות החברה השונות לעיל (ראו סעיפים 2.1.1.5, 2.2.1.5, 3.1.3, 3.2.3, 3.3.4, 3.4.1.2, ו-3.4.2.3 לעיל), כפופות כלל פעילויות החברה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחומי פעילות החברה, לרבות חוק הפיקוח, חוק חוזה הביטוח, חוק איסור הלבנת הון, וכן להוראות המפקח כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילויות החברה מפוקחות על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

להלן יובא תיאור תמציתי של הוראות הדין החלות על החברה ואשר הינן בעלות השלכה מהותית על דוחותיה הכספיים:

4.1.1. תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1988 - קובעות הוראות החלות על מבטח בדבר תוכן ופרטי הדוחות הכספיים השנתיים והתקופתיים, ואת העקרונות החשבונאיים לעריכתם.

4.1.2. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות הון מינימלי") - קובעות הוראות לפיהן מחויב המבטח בהחזקת הון ראשוני והון עצמי מינימליים, כקבוע בתקנות. תקנות הון מינימלי אף מתייחסות לחלוקת דיבידנד ומוסיפות וקובעות את אופן חישוב דרישות ההון השונות.

4.1.3. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 - קובעות מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, לרבות כספי נוסטרו. במסגרת זו בוטלו ההבחנות בין כללי השקעה החלים על נכסי קופות גמל וקרנות פנסיה לבין אלו החלים על כספי פוליסות שמשותפות ברווחים וכן שונו חלק מכללי ההשקעה הקיימים, כדי להתאימם לדרכי פעילות שוק ההון ופעילות המשקיעים המוסדיים. בין היתר, קובעות התקנות קווים מנחים בדבר השקעות מבטח כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה וכן כללים פרטניים לגבי כל אחד מאפיקי ההשקעה האפשריים למבטח.

4.1.4. ביום 17 בפברואר 2016, פורסם חוזר גופים מוסדיים 5-9-2016, שעניינו "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" (ואשר מחליף חוזר קודם בעניין זה מאוגוסט 2013) הקובע, בין היתר, הוראות בנושאי חריגה משיעורי השקעה; מסלול השקעה מתמחה; מסלול השקעה מתמחה מחקה מדד; השקעה בשותפות ובזכות מקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות; מתן הלוואות, השאלת ניירות ערך והשקעה בנכסי חוב לא סחירים; עסקה עם צד קשור או באמצעותו; השקעה בצד קשור ובבעל עניין; שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח.

- 4.1.5 **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013** - מחליפות את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, ועניינן עדכון הוראות הדין הקיימות בנושא חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. השינוי העיקרי על פי התקנות וחוזרים 2013-1-1, 2014-1-1 ו-2015-1-2, הינו ביטול עתודות עודף הכנסות על הוצאות (לפרטים נוספים ראו סעיף 2.1.1.5(4) לעיל).
- 4.1.6 **חוזר "הרכב הון עצמי מוכר של מבטח" 2011-1-3** - קובע כללים ועקרונות להרכב הון העצמי ("הון ראשוני", "הון משני", "הון שלישוני" וכיוצ"ב) של מבטח ולמאפייני רכיבו, לרבות קביעת שיעוריהם המזעריים והמירביים של הרכיבים השונים, העולים בקנה אחד עם עקרונות דירקטיבת Solvency II (להלן: "הדירקטיבה"), אשר ישמשו בסיס לקביעת הרכב ההון העצמי של המבטח, עם יישומה של הדירקטיבה בישראל. כמו כן, כולל החוזר הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח, אשר תחול עד ליישומה של הדירקטיבה כאמור.
- 4.1.7 **ביום 20 בינואר 2014, פורסם חוזר ביטוח 2014-1-3 "עדכון הוראות הדוח תקופתי של חברות ביטוח"**, שמטרתו לעדכן את דוח תיאור עסקי התאגיד ודוח הדירקטוריון בדוח התקופתי של חברות ביטוח, כך שיהיו ממוקדים, עדכניים, ובמבנה אחיד.
- 4.1.8 **ביום 10 באפריל 2014, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2014-9-2 "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים"**, שמטרתו לקבוע הוראות לעניין גיבוש מדיניות תגמול של נושאי משרה, בעלי תפקיד מרכזי ועובדים אחרים בגופים מוסדיים, ומניעת תמריצים שיעודדו נטילת סיכונים שאינם עקביים עם יעדיו ארוכי הטווח של גוף מוסדי, עם מדיניות ניהול הסיכונים שלו, ועם הצורך בניהול מושכל של כספי חוסכים באמצעותו.
- 4.1.9 **ביום 7 באוקטובר 2015, פורסם חוזר גופים מוסדיים 2015-9-31 "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים – תיקון"**, הקובע הוראות משלימות למדיניות התגמול לרבות בנושא תגמול לדירקטור והגבלות על הרכיב המשתנה בתגמול.
- 4.1.10 **ביום 1 באפריל 2015, פורסם חוזר גופים מוסדיים ברמת הנכס הבודד"**, המעדכן ומאחד את הוראות הדיווח למפקח, בנוגע לרשימת נכסים רבעונית של גופים מוסדיים, ברמת הנכס הבודד, על מנת לשפר את איכות הדיווח וזמינותו.
- 4.1.11 **ביום 19 באפריל 2015, פורסם חוזר ביטוח 2015-1-9 "הנחייה לביצוע IQIS לשנת 2014"**, המנחה את חברות הביטוח לבצע תרגיל IQIS 4 על נתוני שנת 2014. הוראות החוזר כוללות מספר שינויים ועדכונים לעומת תרגיל IQIS2. עיקר השינויים נוגע לתרחישי ביטולים, אריכות ימים, ריבית, מניות, מרווח, מרווח סיכון ופרמיית הנזילות.
- 4.1.12 **ביום 20 באפריל 2015, פורסם סימן ג' "מדידת התחייבות" לפרק 1, בשער 5 חלק 2, של החוזר המאוחד "מדידה, הון וניהול נכסים והתחייבויות"**. בסימן זה פורסמו הוראות מדידה של התחייבויות ביטוח כללי וביטוח בריאות.

- 4.1.13. ביום 10 במאי 2015, פורסם "תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (כללים למתן אשראי על ידי גופים מוסדיים)", הקובע הוראות לעניין הנהגת מגבלות פנימיות למתן אשראי ללווים, קובע נדבך נוסף של נהלי חיתום ואנליזה להלוואות מותאמות ומגדיר מקרים שבהם רשאי גוף מוסדי להסתמך על ערבות שנתקבלה. החוזר מגדיר הנחיות כלליות בנוגע לדרך פעולה בעת הפרתה של תניה לפירעון מידי וחובת גילוי ביחס לאשראי שנלקח למימון רכישת מניות שליטה בתאגיד.
- 4.1.14. ביום 30 ביוני 2015, פורסמה "הכרעה עקרונית בעניין תשלום מע"מ וירידת ערך ברכב שלא תוקן" (שה. 21438-2015), הקובעת שבתביעות בגין מקרים של רכב שלא תוקן, בהם נקבע גובה הנזק על ידי שמאי וחברת הביטוח לא ערערה על קביעתו, על חברת הביטוח לשלם תגמולי ביטוח גם עבור ירידת ערך הרכב, ככל שקיימת, ואת המע"מ החל, גם אם התובע לא תיקן את רכבו בפועל.
- 4.1.15. ביום 15 ביולי 2015, פורסם חוזר ביטוח 12-1-2015 "צירוף לביטוח", הקובע הוראות להסדרת התנהלות חברות הביטוח וסוכני ביטוח בעת צירוף לביטוח. החוזר יכנס לתוקף באופן מדורג עד תאריך 3 ביולי, 2016.
- 4.1.16. ביום 2 באוגוסט 2015, פורסם חוזר ביטוח 14-1-2015 "בדיקת נאותות העתודות (LAT) בדוחות הכספיים של חברות ביטוח", הקובע את אופן חישוב בדיקת נאותות העתודות (LAT) ואת הגילוי בדוחות הכספיים של חברות הביטוח כדי ליצור אחידות באופן החישוב ולשפר את מהימנות הדיווח.
- 4.1.17. ביום 2 באוגוסט 2015, פורסם מכתב שעניינו "הבהרות לעניין גילוי בדוחות כספיים ודרישת דוח מיוחד למפקח", הקובע הוראות גילוי בדבר שינויי אומדנים אקטואריים, בדבר שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי, לעניין היערכות החברה ליישום SOLVENCY 2 ולעניין עדכון דוח מיוחד ביחס להשפעת עקום ריביות חסרות סיכון על הדוחות הכספיים הרבעוניים של החברה. החברה נערכת ליישום הוראות המכתב. לעניין היערכות החברה ליישום SOLVENCY 2 ותוצאות IQIS 4 שערכה החברה בגין שנת 2014, ראו באור 5(4).
- 4.1.18. ביום 8 באוקטובר 2015, פורסם תיקון להוראות פרק 1 בחלק 2 של שער 5 בחוזר המאוחד. במסגרת סימן ב' "מדידת נכסים" שבפרק, שונה אופן חישוב חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות בענפי ביטוח כללי. מטרת התיקון לדחות את תאריך תחילת יישום ההוראה, לדוחות הכספיים לשנת 2015.
- 4.1.19. ביום 11 באוקטובר 2015, פורסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 117-2014 "ניהול סיכונים אבטחת מידע בגופים מוסדיים", המתייחסת לסיכונים סייבר כחלק בלתי נפרד מסיכונים אבטחת מידע. מטרת הטיוטה, להבטיח את שמירת זכויות העמיתים והמבוטחים על ידי שמירה על סודיות, שלמות וזמינות נכסי המידע, מערכות המידע והתהליכים העסקיים של הגוף המוסדי. החוזר מגדיר ומגביר את אחריות דירקטוריון והנהלת הגוף המוסדי לניהול תהליכי אבטחת מידע וסיכונים סייבר מתמשכים, להנחיה ופיקוח על יישום אבטחת המידע, ולמעורבות רציפה של גורמי אבטחת המידע במכלול פעילויות הגוף המוסדי.

4.1.20. ביום 13 בדצמבר 2015, פורסם "תיקון הוראות החוזר המאוחד פרק 4 ניהול נכסי השקעה (ועדת אשראי פנימית, בקרת השקעות וטיפול בחובות בעייתיים)". עיקר התיקונים מתייחסים למסגרת הממשל התאגידי הקיימת בהתאם להמלצות ועדת גולדשמידט.

4.1.21. ביום 6 בינואר 2016, פורסמה טיוטת חוזר "נזקי מים בביטוח דירה". על פי הטיטה מוצע, בין היתר, להרחיב את רשימת נותני השירות בתחום נזקי המים הפועלים מטעם חברת הביטוח, כך שהרשימה תכלול גם נותני שירות שאינם מועסקים על ידי חברות נזקי המים. כמו כן, נותני השירות ידורגו בהתאם לשירות שהעניקו למבוטחים.

4.1.22. ביום 12 בינואר 2016, פורסם חוזר 2016-1-2 "עדכון הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים של חברות ביטוח בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS)", המעדכן הנחיות הנוגעות לביאורים מסוימים בדוחות הכספיים.

4.2. חסמי כניסה ויציאה

4.2.1. חסמי הכניסה העיקריים בפעילות החברה הם: דרישות הרישוי על-פי הוראות חוק הפיקוח; דרישות הדין בעניין ההון העצמי הנדרש ממבטח (ראו סעיפים 4.1.2 ו-4.1.6 לעיל וכן באור 12 לדוחות הכספיים); הקמת מערכות מידע תומכות (ראו סעיפים 4.9.5 ו-4.9.6 להלן); הקמת מערך מכירות ושירות; התקשרויות עם מבטחי משנה (ראו סעיף 4.5 להלן).

4.2.2. בחודש מאי 2000, נתן המפקח היתר להחזקת אמצעי שליטה במבטח לבעל השליטה (להלן: "היתר השליטה"), המתיר לו להחזיק, במישרין או בעקיפין, באמצעי השליטה בחברה, בהתאם לתנאים שנקבעו בהיתר השליטה. בהיתר השליטה נקבעו, בין היתר, תנאים ומגבלות ביחס לאופן החזקת אמצעי השליטה בחברה; ביחס להעברה, מכירה, או הנפקה של אמצעי שליטה; ביחס לשיעור ההחזקה המינימלי של בעל השליטה בחברה; ביחס לאופן מימון החזקת אמצעי השליטה; וביחס לדמי הניהול שבעל השליטה יהא רשאי לקבל מהחברה.

כמו כן, במסגרת היתר השליטה וכתב ההתחייבות מכוחו, התחייב בעל השליטה להשלים את ההון העצמי הנדרש מהחברה בהתאם לתקנות הון מינימלי או כל תקנה אחרת שתבוא במקומן.

4.2.3. חסמי היציאה העיקריים בפעילות החברה הינם: התחייבויות החברה כלפי לקוחותיה (במוצרים שונים התחייבויותיה הינן בעלות אופי ארוך טווח) ומשך הזמן הארוך הנדרש בחלק מהענפים לסילוק תביעות עבר (ראו סעיפים 2.1.1.2 (4) ו-3.3.2 לעיל).

4.3. גורמי הצלחה קריטיים בפעילות החברה ושינויים החלים בהם

4.3.1. פעילות בתחומים מגוונים (ראו סעיף 3 לעיל);

4.3.2. פעילות והתמקצעות בנישות ביטוחיות ליצירת בידול מול יתר חברות הביטוח (ראו סעיף 3.5 לעיל);

4.3.3. מערך שיווק מגוון הפעיל במספר ערוצי שיווק תוך פיתוח מערכות שיווק חדשניות (ראו סעיף 4.7 להלן);

4.3.4. התאמת מוצרים קיימים לצרכי הלקוחות ופיתוח מוצרים חדשים, לרבות בתחום ביטוח הפרט (ראו סעיפים 3.1 ו-3.4.1 לעיל);

- 4.3.5 מתן שירות איכותי ללקוחות ולסוכנים (ראו סעיף 2.1.2.6 לעיל);
- 4.3.6 פיתוח מערכות מידע תומכות למערכות המחשוב של החברה (ראו סעיפים 4.9.5 ו-4.9.6 להלן);
- 4.3.7 שימור ופיתוח הון אנושי איכותי, בין היתר, באמצעות הדרכות מקצועיות (ראו סעיף 4.6 להלן);
- 4.3.8 פעילות שימור לקוחות במסגרת מחלקת המכירות והחידושים;
- 4.3.9 תעודף לקוחות ותיקים ואיכותיים;
- 4.3.10 הקטנת פעילות בעסקים עתירי חביונות אשר לא ייצרו רווח לאורך זמן (ראו סעיף 3.3.2 לעיל);
- 4.3.11 הקפדה על חידושי פוליסות איכותיות;
- 4.3.12 המשך שיפור תדמית;
- 4.3.13 הגדלת היקף המכירות האיכותיות;
- 4.3.14 הגדלת הרווח ההשקעתי.

4.4 השקעות

- 4.4.1 תפקידי ועדת ההשקעות של החברה לקבוע, באישור הדירקטוריון, את מדיניות ההשקעות של החברה במסגרת המדיניות העסקית הכוללת שלה, לאשר עסקאות מסוימות והחזקה בניירות ערך מסוגים שונים, להנחות את מנהל ההשקעות ביישום מדיניות ההשקעות, לקבוע אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות שנקבעה ולבצע בקרה על יישום המדיניות.
- 4.4.2 ההשקעות הלא סחירות של החברה מהוות כ-11.2% מסך תיק ההשקעות של החברה, רובן צמודות למדד המחירים לצרכן, חלקן צמוד דולר וחלק מזערי מהן שקלי לא צמוד. ההשקעות מורכבות מפיקדונות בבנקים ואגרות חוב לא סחירות של חברות ממשלתיות וחברות ציבוריות, הנושאות ריבית שנתית בשיעורים ממוצעים של כ-4.3% ומעלה. יתר ההשקעות מנוהלות בחלקן על-ידי החברה ובחלקן על-ידי בתי השקעות חיצוניים מובילים, ומושקעות בעיקר באג"ח ממשלתי, באג"ח קונצרני ובמניות, בארץ ובחו"ל. מעת לעת משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר ומדד המער"ף בארץ. בשנת 2015 החברה ביצעה הגנה הן על שער הדולר והן על מדד המער"ף.
- 4.4.3 החברה מחזיקה (במישרין ובאמצעות חברות בת) בזכויות במקרקעין שונים ברחבי הארץ ובארה"ב לצורכי השקעה. לפרטים נוספים ראו סעיף 4.9 להלן ובאור 7 לדוחות הכספיים.
- 4.4.4 פעילות ההשקעה והרווחים בגינה מהווים חלק מרכזי ברווחיות חברות הביטוח. בשנת 2015 קטן רווח החברה מפעילות השקעה ומרביתו נבע מהשקעה באפיקי האג"ח הממשלתי השקלי, האג"ח הקונצרני הסחיר והלא סחיר ונגזרים פיננסיים שניטרלו את הפסדי אפיקי המניות. עיקר ההפסדים נבעו מהשקעה באפיק האג"ח הממשלתי הצמוד.

4.5 ביטוח משנה

4.5.1 כללי

4.5.1.1 ביטוח משנה משמש מכשיר עיקרי לפיזור הסיכונים הביטוחיים שהחברה נוטלת על עצמה ולהגנה על הונה.

4.5.1.2 מדיניות החברה בתחום זה הינה שמרנית, הן ביחס להיקף כיסוי ביטוח המשנה והן ביחס לבחירת מבטחי המשנה. החברה קשורה בחוזה ביטוח משנה עם מבטחי משנה המדורגים בדירוג A- ומעלה, על-פי דירוג Standard & Poor's ועל-פי דירוג AM Best, וזאת לצורך ניהול וגידור הסיכונים הכרוכים בפעילותה. החברה רוכשת הגנה למצב של רעידת אדמה לפי תרחיש נזק גבוה, בשיעור של 2.4% מסך כל תיק הרכוש בשייר.

4.5.1.3 החברה מתקשרת עם מבטחי משנה בחוזה ביטוח משנה משני סוגים, כדלקמן:

1. ביטוח משנה חוזי (Treaty) - בראשית כל שנה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזה ביטוח משנה שנתיים, שעניינם כיסוי הפוליסות המשווקות על ידה, בהתאם לענפי הביטוח השונים. חוזה ביטוח המשנה נחלקים לשני סוגים עיקריים: (א) ביטוח משנה יחסי בענפי ביטוח רכוש (Proportional Reinsurance); (ב) ביטוח משנה לא יחסי לכיסוי נזקים בענפי ביטוח חבויות והגנה מפני קטסטרופות, דוגמת אסונות טבע ורעידת אדמה (Excess of Loss).

2. ביטוח משנה פקולטטיבי - חוזה ביטוח עם מבטחי משנה לכיסוי חשיפה ספציפית. השימוש בכיסוי פקולטטיבי נועד לתת מענה במקרים של סכומי ביטוח החורגים ממגבלות החוזה או כאשר הסיכון המבוטח אינו מכוסה במסגרת החוזה.

4.5.1.4 מבטח המשנה העיקרי עימו נקשרה החברה בשנת 2015 הינו Swiss Re.

4.5.1.5 מרבית חוזה ביטוח המשנה הינם חוזים המתחדשים מדי שנה, ומיעוטם הינם הסדרי ביטוח משנה פקולטטיבי.

4.5.1.6 מבטחי המשנה המשתתפים בחוזים היחסיים לכיסוי ענפי ביטוח הרכוש, חשופים לסיכון רעידת אדמה על פי חלקם היחסי בחוזה ובסיכון, בכפוף למגבלות הנוגעות לסכום ביטוח מקסימאלי מצטבר וחשיפה מקסימאלית לאירוע ביטוח אחד. שיעור החשיפה האפקטיבי נקבע בהתאם להסתברות לנזק מקסימאלי (MPL). בנוסף, מגנה החברה על השייר העצמי מפני אירוע קטסטרופאלי באמצעות ביטוח משנה לא יחסי.

4.5.1.7. ביטוח המשנה אשר מספק כיסוי במקרה רעידת אדמה, נותן מענה לחשיפת החברה ברמת השייר, בארבעה ענפי ביטוח בהם פעילה החברה:

1. ביטוח דירות (כולל ביטוח משכנתאות).
2. ביטוח בתי עסק.
3. ביטוח הנדסי.
4. ביטוח קסקו.

4.5.1.8. שיעור ההסתברות לנזק המקסימאלי בנזקי קטסטרופה ורעידת אדמה (MPL) בשנת 2015, עמד על כ-2.4% מסכום הביטוח בשייר, באופן התואם את מדיניותה השמרנית של החברה בנושא זה.

4.5.1.9. סכום הביטוח (לפני שקלול השתתפות עצמית של המבוטחים) אליו היו חשופים מבטחי המשנה נכון ליום 31.12.2015, הינו כדלקמן:

1. בביטוח יחסי דירות (כולל משכנתאות) ועסקים – כ-414 מיליון ש"ח.
2. בביטוח יחסי הנדסי וקבלנים – כ-74 מיליון ש"ח.
3. בביטוח לא יחסי – כ-90 מיליון ש"ח.

כ-59% מסכום החשיפה של מבטחי המשנה כאמור לעיל, מכוסה על ידי מבטחי משנה בעלי דירוג AA- ומעלה, ויתרת סכום החשיפה מכוסה על ידי מבטחי משנה בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה של מבטח המשנה העיקרי עימו התקשרה החברה, הינה בשיעור של כ-30% מסכום החשיפה הכולל של מבטחי המשנה לסיכון זה.

מבטח המשנה העיקרי בכיסוי זה הינו Swiss Re (AA-). מבטחי משנה נוספים אשר החשיפה שלהם לסיכון רעידת אדמה עולה על 10% מסך החשיפה לרעידת אדמה הינם: AA- R+V Versicherung AG, AA- Hannover re ו-GIC (A-) Re.

4.5.1.10. הפוליסות הכוללות כיסוי במקרה רעידת אדמה, אותן משווקת החברה, כוללות סעיף השתתפות עצמית לכל מבוטח, עד לשיעור של 10% מסכום הביטוח בכל מקרה נזק.

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוחי חבויות לשנים 2013-2015, באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי חבויות			רכב חובה			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
6,557	6,400	6,828	2,305	2,098	2,727	4,252	4,302	4,101	פרמיות ביטוח משנה
(3,312)	(6,882)	4,782	1,379	(7,374)	6,900	(4,691)	492	(2,118)	תוצאות

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוחי רכוש לשנים 2013-2015, באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
24,985	25,486	24,986	24,609	25,055	24,558	376	431	428	פרמיות ביטוח משנה
(10,617)	7,565	2,697	(9,885)	7,061	2,425	(732)	504	272	תוצאות

להלן ריכוז פרמיות ביטוח משנה יחסי ולא יחסי בביטוחי רכוש לשנים 2013-2015, באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	
5,602	6,196	6,126	5,602	6,196	6,126	-	-	-	רעידת אדמה
2,107	2,799	1,875	1,787	2,368	1,447	320	431	428	ביטוח משנה לא יחסי
17,276	16,491	16,985	17,220	16,491	16,985	56	-	-	ביטוח משנה יחסי

4.5.1.11 להלן פירוט לגבי מבטחי משנה שחלקם בפרמיה מהווה יותר מ-10% מסך הפרמיה בגין עסקי ביטוח משנה בשנת 2015:

פרמיה שנרשמה לטובת מבטח (באלפי ש"ח) לשנת 2015	דירוג S&P נכון למועד פירסום הדוח	שם מבטח המשנה
13,652	AA-	Swiss Re
4,212	AA-	R+V Versicherung AG
4,392	A-	GIC Re

לפרטים נוספים בדבר ביטוח משנה ראו באור 25(ו)6 לדוחות הכספיים.

4.5.2 ביטוח רכב חובה

4.5.2.1 בתחום ביטוח רכב חובה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזה לא יחסי (Non Proportional Treaty), שהינו חוזה ביטוח משנה המאופיין על-ידי חלוקה של החבות בין המבטח ומבטח המשנה, על בסיס הנזקים ולא על בסיס סכומי הביטוח, כפי שהדבר נעשה בחוזים יחסיים.

4.5.2.2. חוזי ביטוח המשנה הבלתי יחסיים הנפוצים הם משני סוגים: 1. הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess of Loss) שנועד להגן על המבטח מפני החשיפה לסיכון בודד. 2. הפסד יתר לאירוע (Catastrophe Excess of Loss) שנועד להגן על המבטח מפני הצטברות חשיפות באירוע אחד (רעידת אדמה, שיטפונות וכיוצ"ב). בחוזה הפסד יתר, המבטח נושא בעצמו בסכום קבוע מראש מכל נזק. הסכום הראשוני המשולם על-ידי המבטח נקרא השתתפות עצמית. חוזה ביטוח המשנה נכנס לפעולה לאחר שסכום ההשתתפות העצמית שולם במלואו. חלקו המירבי של מבטח המשנה בתשלום הנזק מוגדר בחוזה, הן ברמת התביעה הבודדת והן כסכום מצטבר שנתי.

4.5.2.3. בהתאם להסכמי ביטוח המשנה, מקבל מבטח המשנה פרמיה הנקבעת בחוזה ביטוח המשנה בהתאם לכמות הרכבים המבוטחים בענף ביטוח חובה. על פי תנאי החוזה, משלמת החברה למבטח המשנה פרמיה מינימאלית (Minimum Deposit Premium), ולאחר סיום השנה מבוצעת התאמה (Adjustment). בחוזים מסוג זה לא משולמות עמלות בגין פרמיות ביטוח משנה.

4.5.2.4. על-פי הסכמי ביטוח המשנה בתחום ביטוח חובה, לחברה כיסוי למקרה עד לסכום של 200 מיליון ש"ח, בהשתתפות עצמית בסך של 4 מיליון ש"ח. מאחר וכאמור לעיל, התקשרות החברה עם מבטחי משנה בתחום זה הינה על בסיס הסכם מסוג Excess of Loss, הרי שכל הנזקים עד לסך של 4 מיליון ש"ח מכוסים על-ידי החברה. השתתפות מבטח המשנה הינה במקרי נזק העולים על סכום זה.

4.5.2.5. כ-75% ממבטחי המשנה בתחום ביטוח רכב חובה הינם בעלי דירוג AA- ומעלה (לפי דירוג S&P). יתר מבטחי משנה הינם בעלי דירוג A- ומעלה.

4.5.2.6. במהלך שנת 2015, הופעל חוזה ביטוח משנה פעם אחת, בגין תביעה משנת נזק 2008. חלקם של מבטחי המשנה בגין התביעה האמורה הסתכם לסך של כ-6 מיליון ש"ח.

4.5.2.7. החברה לא הגיעה לתקרות ביטוח המשנה שנקבעו לשנת 2015, במהלך התקופה המדווחת, וכמו כן, התביעות התלויות ועומדות כנגד החברה, נכון למועד זה, אינן מתקרבות לתקרה שנקבעה בחוזה ביטוח המשנה.

4.5.2.8. שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה לאחר מועד הדוח:

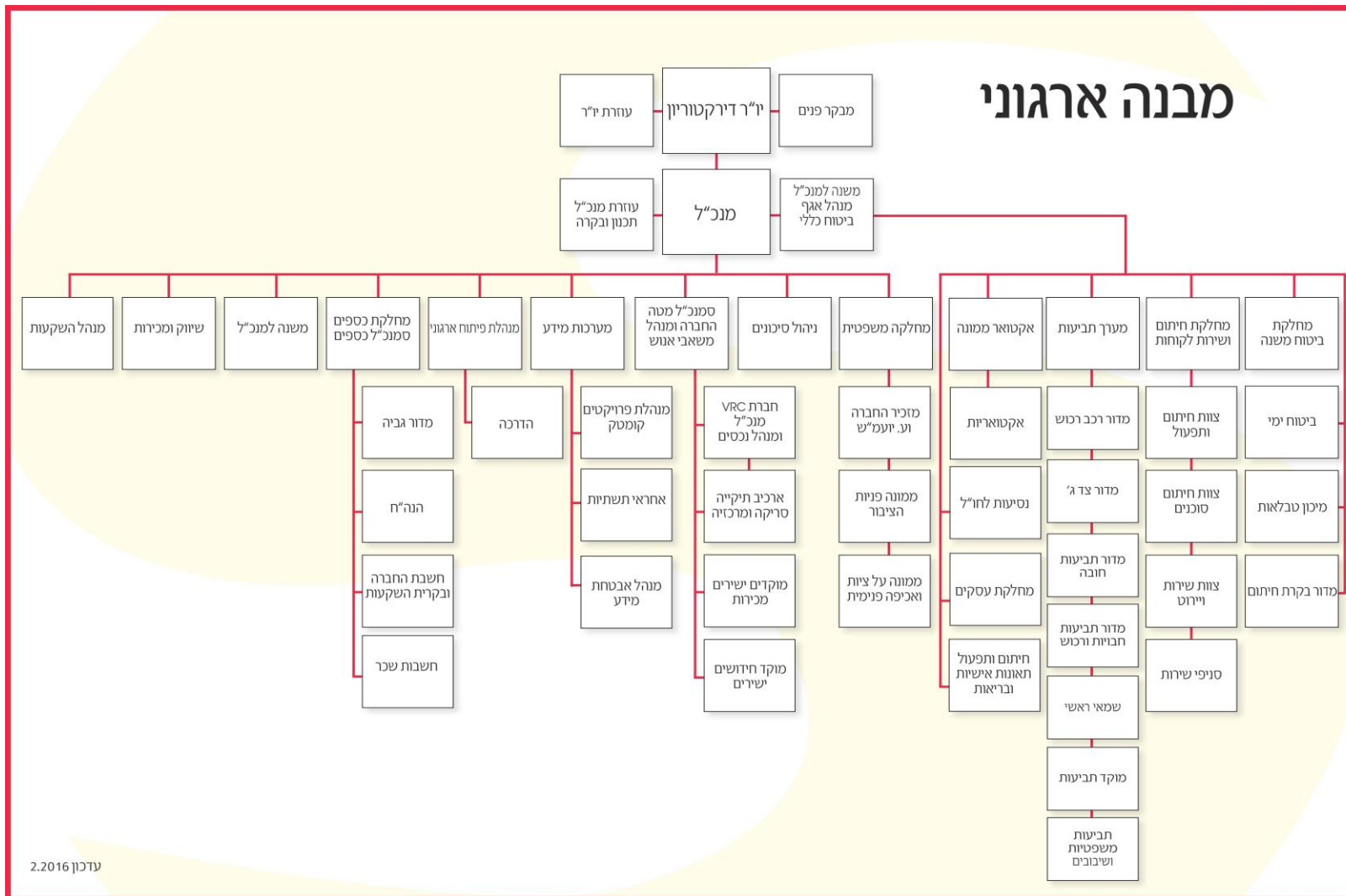
לאחר מועד הדוח, התקשרה החברה בחוזה ביטוח משנה יחסי מסוג Quota Share לכיסוי החשיפות בענף רכב חובה של החברה. החוזה מקנה לחברה עמלה קבועה מוסכמת, כשיעור מהפרמיה המועברת על ידיה למבטחי המשנה בגין החוזה. השייר של החברה מוגן בביטוח משנה לא יחסי מסוג Excess of Loss, כמפורט בסעיף 4.5.2.4 לעיל. 50% מהחשיפה מכוסה על ידי מבטח משנה המדורג AA- ו-10% מהחשיפה, על ידי מבטח משנה המדורג בדירוג A+.

4.5.3. ביטוח רכב רכוש

4.5.3.1. החברה מתקשרת עם מבטחי משנה בתחום ביטוח רכב רכוש בחוזי ביטוח משנה מסוג לא יחסי, מסוג Excess of Loss, לצורך כיסוי ביטוחי מפני נזקי טבע, כגון, ברד, שיטפון וכיוצ"ב. הכיסוי הביטוחי על-פי הסכמי ביטוח המשנה האמורים הינו בסכום של עד 8 מיליון ש"ח למקרה ביטוח, בהשתתפות עצמית של החברה בסך של עד 1 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2015 לא הופעל ביטוח זה על-ידי החברה.

4.5.3.2. בהתאם להסכמי ביטוח המשנה, מקבל מבטח המשנה פרמיה הנקבעת בהתאם לכמות הרכבים המבוטחים בענף ביטוח רכב רכוש. בחוזים מסוג זה לא משולמות עמלות בגין פרמיות ביטוח משנה. כ-30% מפרמיית ביטוח משנה בתחום ביטוח רכב רכוש, שנזקפה לטובת מבטחי משנה בשנת 2015, הינה בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצת AA והשאר – בגין מבטחי משנה בדירוג מקבוצה A.

מבנה ארגוני – להלן תרשימים המבנה הארגוני בחברה:

4.6.1 נכון ליום 31.12.2015 הועסקו על ידי החברה 221 עובדים.

4.6.2 להלן פילוח העובדים על-פי מחלקות:

מחלקה	כמות עובדים 2015	כמות עובדים 2014
ביטוח כללי	40	37
תביעות ושירות לקוחות	97	101
הנהלה ומטה	28	31
שיווק	28	35
חשבונות והשקעות	22	22
ביטוח בריאות	2	2
חברה בת	4	4
סה"כ	221	232

4.6.3 **אימוץ מדיניות תגמול** - ביום 3 במאי 2015, אישר דירקטוריון החברה מדיניות תגמול לבעלי תפקיד מרכזי בחברה (כהגדרת מונח זה במדיניות התגמול; להלן: **"מדיניות התגמול"**). מדיניות התגמול מסדירה את מבנה התגמול בחברה וקובעת את רכיבי התגמול אשר החברה רשאית להעניק לבעלי תפקיד מרכזי בה, וביניהם, שכר בסיס, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים, מענקים ותנאי סיום כהונה. לפרטים נוספים אודות מדיניות התגמול ראו באתר החברה.⁷

4.6.4 **תגמול לעובדים** - החברה מתקשרת עם עובדיה באמצעות הסכמי העסקה אישיים. העובדים מתוגמלים על בסיס משכורת קבועה ותנאים סוציאליים כמקובל. חלק מהעובדים הבכירים בחברה זכאים, בנוסף למשכורתם הקבועה, גם לרכב ומכשיר סלולארי, הכל בהתאם להוראות מדיניות התגמול. לפרטים נוספים אודות תגמולים לנושאי המשרה הבכירה, ראו תקנה 21 לחלק ד' לדוח התקופתי – **"פרטים נוספים על התאגיד"** (להלן: **"חלק ד' לדוח התקופתי"**).

4.6.5 **הקמת ועד עובדים** - בחודש פברואר 2014, הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה (להלן: **"ההסתדרות"**) להנהלת החברה על התארגנות ועד עובדים בחברה (להלן: **"ועד הפעולה"**). הנהלת החברה הכירה בהתארגנות ובי"ר ועד הפעולה והחל תהליך של מ"מ בין החברה לבין ועד הפעולה. המ"מ מתנהל באווירה טובה ותוך כבוד הדדי בין הצדדים, במטרה להגיע לפתרון משביע רצון לשני הצדדים. מאז הודעת ההסתדרות ועד למועד דו"ח זה, מתנהל מ"מ באופן תדיר ושוטף. ההשלכות הצפויות על החברה, מסתכמות בעלויות שכר עבודה ונלוות, אשר לא ניתן להעריכן בסכום נקוב נכון למועד הדו"ח, ואולם להערכת החברה, אין המדובר בשינוי מהותי בעלויות אשר החברה צפויה לשאת בהן עם השלמת המשא ומתן כאמור, בהשוואה לעלויות השכר והנלוות למועד דוח זה.

4.6.6. **הדרכה** - החברה מעסיקה מנהלת פיתוח ארגוני והדרכה הפועלת בהסתמך על תוכנית הדרכה מפורטת. ההדרכות מתבצעות באמצעות נותני שירותים חיצוניים ופנימיים כאחד. בשנת 2015 התקיימו הדרכות וסדנאות מקצועיות רבות לעובדי החברה במחלקות השונות וכן למנהלים ולסוכנים, באופן שוטף ועל פי דרישה. דגש מיוחד הושם על הכשרות ייעודיות לשיפור איכות השירות הפנים והחוץ ארגוני כאחד. לאורך השנה התקיימו קורסי הכשרה לעובדים חדשים המיועדים למוקדי השירות, התביעות והמכירות בענפי הביטוח השונים. חלק ממנהלי החברה עברו הכשרה להקניית מיומנויות ניהול בלזוי אישי של יועצים ארגוניים. בנוסף, התקיימו הדרכות לחברי הדירקטורון, בין היתר, בנושאי סולבנס, ביטוח משנה, השקעות וניתוח דוחות כספיים.

4.6.7. לפרטים אודות ביטוח דירקטורים ונושאי משרה, ראו תקנה 29א לחלק ד' לדוח התקופתי.

4.7. שיווק והפצה

4.7.1. כללי

4.7.1.1. בשנת 2015 מינתה החברה מנהל שיווק ארצי, האחראי על ניהול פעילות מחלקת השיווק של החברה באמצעות סוכני החברה, אשר היוותה את עיקר פעילות מחלקת השיווק בשנת 2015. במהלך השנים האחרונות, הגדילה החברה את פעילות הסוכנים באופן יזום. עיקר הגידול בפרמיה היה בתחום ביטוחי רכב פרטי ומסחרי במשקל עד 3.5 טון, והוא נמשך בצורה מבוקרת במהלך שנת 2015.

במהלך שנת 2014, חזרה החברה לשווק גם ביטוחי דירות באמצעות סוכניה והמשיכה לעשות כן גם בשנת 2015.

4.7.1.2. פעילות השיווק וההפצה של החברה מתבצעת באמצעות 3 ערוצים, כדלקמן:

1. **ביטוח באמצעות סוכנים** - לצורך הגדלת צמיחת החברה והיקף מכירותיה, מגייסת החברה סוכנים המקושרים במישרין למערכת המחשב המרכזית שלה, ופועלים לשיווק ומכירת מוצרי החברה.

2. **ביטוחים במכירה ישירה** - החברה מבצעת פעילות שיווק ומכירה טלפונית ישירה, המפורסמת באמצעי התקשורת.

3. **ביטוח מוסדי (בעיקר רכב רכוש חובה)** - החברה מבצעת פעילות שיווק ומכירה לקולקטיבים ומפעלים גדולים המחזיקים בצי רכב, באמצעות סוכנים ובאמצעות מכירה ישירה על-ידי החברה.

4.7.1.3. לחברה אין תלות בגורם שיווק והפצה בודד. החלטה של החברה בדבר הפסקת הפעילות עם אחד מצינורות השיווק שלה, לא תשפיע מהותית, לרעה, על פעילות החברה וכן לא תשית על החברה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפו.

4.7.1.4. בחברה מחלקת שיווק סוכנים שעיקר תפקידה לגייס סוכנים חדשים ולטפל במערך הסוכנים הקיים. גיוס סוכנים מתבצע באמצעות פעילות שיווק של מפקחי רכישה שכירים, ועל בסיס היכרות אישית של גורמים שונים בחברה את הסוכנים. במהלך השנים האחרונות, הגדילה החברה את מספר הסוכנים העובדים עימה בענפי הפרט ובעיקר בתחום רכב רכוש ודירות.

4.7.1.5. הסוכנים עימם עובדת החברה הם חיצוניים ומתקשרים עם החברה על בסיס הסכמי מסגרת ארוכי טווח, שאינם מקנים בלעדיות למי מהצדדים.

4.7.1.6. הסוכנים נמדדים על בסיס ביצועים בגיוס מבוטחים חדשים וכן על בסיס ביצועים בשימור תיק המבוטחים. התקשרות החברה עם סוכנים שהחברה סבורה, כי אינם עומדים ביעדים נדרשים, אינה מחודשת. במהלך שנת 2015 סיימה החברה התקשרויות עם סוכנים שלא עמדו ביעדי היקף הפעילות ו/או ביעדי רווחיות שהוגדרו על-ידי החברה ו/או לא הקפידו לפעול על-פי הנחיות החיתום של החברה. תהליך טיוב מערך הסוכנים של החברה יימשך באופן רציף כחלק מתכנית העבודה לשנים הקרובות. בענפי הנישות (מוניות) חל קיטון יזום בפעילות החברה עם סוכנים.

4.7.1.7. הסוכנים מתקשרים עם לקוחות בתמורה לעמלה בשיעור משתנה, שמשולמת על ידי החברה, ונקבעת בהתאם לתחום ולעסקה. בעסקאות מיוחדות (כגון, עסקאות עם קולקטיב) משולמת על ידי החברה עמלה מיוחדת, לרוב נמוכה מהעמלה השוטפת. על עמלות הסוכנים משולם מע"מ שאינו מקוזז, היות שהחברה מוכרת לעניין זה כמוסד כספי.

4.7.1.8. במהלך שנת 2015, פעלה החברה להרחבת היקף השיווק באמצעות סוכנים ובאופן ישיר.

4.7.2. ביטוח רכב חובה

4.7.2.1. מבנה העמלות בתחום ביטוח רכב חובה, הינו כדלקמן:

1. ביטוח ישיר וביטוח מוסדי ישיר - לא משולמת עמלה.
 2. ביטוח מוסדי באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-1.9%.
 3. ביטוח באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-4.2%.
- שיעור העמלה הממוצע בתחום זה, כולל מע"מ, הנו כ-2.6%.

4.7.2.2. לחברה סוכן אחד אשר היווה כ-15% מתפוקת התחום בשנת 2015. למרות היקף תפוקתו, לחברה אין תלות בפעילותו.

4.7.3. ביטוח רכב רכוש

4.7.3.1. מבנה העמלות בתחום ביטוח רכב רכוש, הינו כדלקמן:

1. ביטוח ישיר במכירה ישירה - לא משולמת עמלה.
2. ביטוח מוסדי (באמצעות סוכנים) - שיעור עמלה ממוצע של כ-6.1%.
3. ביטוח באמצעות סוכנים - שיעור עמלה ממוצע של כ-20.1%.

4.7.3.2. פעילות השיווק וההפצה של החברה בתחום ביטוח רכב רכוש, באמצעות מכירה ישירה, היוותה כ-14% מתפוקת התחום לשנת 2015. כמו כן, לחברה סוכן אחד אשר היווה כ-12% וסוכן נוסף אשר היווה כ-6% מתפוקת התחום בשנת 2015. למרות היקף הפעילות הישירה וכן היקף פעילותם של הסוכנים האמורים, לחברה אין תלות כלשהי בערוצי ההפצה הנ"ל.

4.8. ספקים ונותני שירותים

לחברה תלות בבתי התוכנה קומטק בע"מ וקוד אואזיס בע"מ, המספקים לה שירותי תוכנה. על-מנת למזער תלות זו, פעלה החברה במהלך השנים האחרונות לבניית מערכות חלופיות

ומשלימות. בנוסף, מעסיקה החברה שני עובדים במשרה מלאה, המתמחים בהפעלת תוכנת 'קומטק', ומספקים חלק ניכר מהשירותים הנדרשים לצורך תפעול התוכנה, ומעבירים הדרכות (בסיוע גורמים נוספים בחברה) לעובדי החברה ומנהליה.

4.9. רכוש קבוע

4.9.1 וי.אר.סי. (חברה בת בבעלותה המלאה של החברה) מחזיקה בזכויות חכירה (עד ליום 1 באפריל 2037) ממינהל מקרקעי ישראל, בשטח משרדים של כ-3 דונם ברוטו, באזור התעשייה הדרומי בנתניה. נכס זה הוא אחד מנכסי המקרקעין העיקריים של הקבוצה. השטח הבנוי במתחם זה הוא כ-3,118 מ"ר. שטח המשרדים משמש את החברה, החברות המאוחדות שלה וחברות קשורות נוספות, בפעילותן העסקית. ביום 7 במרץ 2016, קיבלה החברה דרישה לתשלום היטל השבחה מעיריית נתניה, בסך של כ-2.4 מיליון ש"ח, בתוך 30 יום, וזאת בגין שימוש חורג של החברה במקרקעין האמורים (המוחזק על ידי החברה והמצוי בבעלות חברת בת), בשנים 2005 ועד 2016. נכון למועד זה, החברה לומדת את טענות העירייה ובוחרת את האפשרויות העומדות לרשותה. לפרטים נוספים אודות הדרישה לתשלום ההיטל - ראו באור 27 - "התחייבויות תלויות".

4.9.2 בנוסף, בבעלות החברה נכסי מקרקעין נוספים הפזורים ברחבי הארץ, לשימושה (לרבות סניפי החברה) ולמטרות השכרה, וכן נכסי מקרקעין בארה"ב למטרות השקעה, המוחזקים על ידה באופן ישיר וכן באמצעות חברות הבת שלה בארה"ב שהוקמו לשם כך. לפרטים נוספים אודות נכסי המקרקעין שבבעלות החברה, ראו באור 6 - "רכוש קבוע" ובאור 7 - "נדל"ן להשקעה", לדוחות הכספיים של החברה.

4.9.3 כמו כן, לחברה נכס מקרקעין ברחוב ירמיהו בתל-אביב. בגינו קיבלה החברה אישור של מפעל מאושר, ממרכז ההשקעות. על המקרקעין האמורים בנתה החברה דירות להשכרה במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, על סמך אישור מפעל מאושר, כאמור.

4.9.4 ברשות החברה וחברת הבת וי.אר.סי. צי כלי רכב המונה כ-46 רכבים, המשמשים חלק מעובדי החברה.

4.9.5 לחברה מערכת מחשוב שמשרתת ונותנת מענה לצרכי החברה וסוכניה. החברה משקיעה באופן שוטף במערכות המידע והמחשוב המשמשות אותה, בשדרוגן ובהטמעת מערכות מחשוב חדשות. בשנים 2013 ו-2014, השקיעה החברה בהיערכות לחירום, בשיפור מערכות האבטחה ובשרידות, וכן בשיפור, הטמעה ופריסת המערכות המפורטות להלן, בין היתר לצורך שיפור וייעול השירות, בקרת איכות השירות ואבטחת המידע: **מערכת ליבה - IFN**, המשולבת במערכות התפעוליות, במערכות לאירכוב מסמכים, ניהול המסמכים, ניהול תוכן ותהליכי עבודה במחלקת תביעות; **מערכת BI** - לשיפור קבלת מידע בזמן אמת למנהלי החברה ושיפור מערכת שירות לסוכנים, לקוחות ומכירות. בשנת 2015 הוטמעה מערכת ה-IFN במחלקות נוספות בחברה. כמו כן, הוקמו ממשקים ממוכנים מול מערכות חיצוניות לצורך ייעול ובקרת תהליכי העבודה. מערכי הדיור ושירות ללקוחות החברה שופרו ומאפשרים כיום קבלת מידע ONLINE, אודות סטאטוס תביעות וטופס אישור העדר תביעות. בנוסף, פעלה החברה לשידרוג מערך הגיבויים, מערך אבטחת המידע ובקרת ומערכת המידע (BI).

4.9.6. החברה מתעתדת להמשיך ולהשקיע בשנת 2016 בפיתוח והקמה של אתר תוכן מתקדם ונגיש ללקוחות החברה וסוכניה, בשיפור והטמעת מערכות שירות הלקוחות וה- BI, הטמעת מערכות ה-IFN במחלקות נוספות, תוך השקעה מהותית בפיתוח וברשיונות, בשיפור תשתיות הדיור והמידע האישי ללקוחות החברה ובייעול עבודת המשתמש במערכות. כמו כן, החברה מתעתדת להשקיע ברכישת ושיפור מערכות אבטחת מידע ובקרות.

4.10. עונתיות

4.10.1. בתחומי הפעילות של החברה (ביטוח רכב חובה ורכוש) קיימת עונתיות הנובעת מחידושי ביטוח רבים המבוצעים בחודש ינואר, בעיקר על-ידי לקוחות מוסדיים ועסקיים של החברה. בהתנהגות התביעות ניתן להבחין במתכונת עונתית, שאינה מובהקת. ריבוי יחסי של תאונות דרכים בחודשי החורף אינו בעל השלכה מהותית.

4.10.2. בביטוח כללי, מנגנון עתודה לסיכונים שטרם חלפו מווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח.

4.10.3. להלן נתונים כספיים בביטוח כללי בפילוח עונתי לשנתיים שקדמו לדוח:

סה"כ	Q4/15	Q3/15	Q2/15	Q1/15	סה"כ	Q4/14	Q3/14	Q2/14	Q1/14	
490,404	97,251	115,741	110,442	166,970	481,160	94,605	107,079	109,691	169,785	דמי ביטוח
399,000	92,568	99,632	115,118	91,682	411,798	99,352	103,327	108,465	100,654	תביעות ששולמו ותלויות

4.11. נכסים בלתי מוחשיים

החברה מנהלת מאגרי מידע הרשומים כחוק על-פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. מאגרי המידע חיוניים לניהול ותפעול שוטף של עסקי החברה, ומשמשים, בין היתר, למתן שירות לבעלי פוליסות; לשמירת קשר עם לקוחות; לשיווק פוליסות בהתאם לפניות גורמים פרטיים לחברה; לתיעוד ושמירת נתונים הנמסרים לחברה על-ידי לקוחותיה בעת רכישת הפוליסה; לתיעוד ושמירת נתונים ומידע אודות ספקים, עובדים, תביעות ותשלומים בגינן וכדומה.

לפרטים אודות נכסים בלתי מוחשיים נוספים של החברה, ראו באור 4 לדוחות הכספיים.

4.12. גורמי סיכון

הטבלה שלהן מפרטת את גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה החברה ואת מידת השפעתם הפוטנציאלית על החברה:

השפעת גורם הסיכון על פעילות החברה			גורם סיכון
השפעה נמוכה	השפעה בינונית	השפעה גבוהה	
סיכונים מקרו			
	X		האטה כלכלית במשק המקומי
	X		תנודתיות בשווקים הפיננסים
	X		תנודתיות בשערי חליפין
		X	סיכון ריבית
X			סיכון מדד
	X		סיכון אשראי
סיכונים ענפיים			
		X	סיכונים ביטוחיים
	X		סיכונים קטסטרופה
	X		צד נגדי ביטוח משנה
	X		סיכון תחרותי
X			תלות בערוצי מכירה
	X		סיכונים משפטיים
		X	שינויים רגולטוריים
	X		סיכון חיתומי
סיכונים מיוחדים חברה			
	X		סיכונים תפעוליים
	X		סיכונים אבטחת מידע
	X		פגיעה במוניטין
	X		סיכונים ALM
	X		סיכונים ציות וממשל תאגידי

4.12.1. לפרטים אודות גורמי הסיכון להם חשופה פעילות החברה, ראו באור 25 – "ניהול סיכונים", לדוחות הכספיים.

4.12.2. יובהר, כי המידע בדבר גורמי הסיכון החיצוניים להם חשופה החברה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות וציפיות החברה בנושא זה מתבססות על נסיון העבר, על היכרות החברה עם השווקים בהם פועלת ועל הערכתיה באשר להתפתחותה הכלכלית והעסקית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת התאגיד (והמפורטים בסעיף זה), המצב הביטחוני והכלכלי של המשק הישראלי ושינויים מאקרו-כלכליים.

4.13. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

4.13.1. ביום 18 ביולי 2013, התקשרה החברה עם פסגות, בהסכם למכירת כל פעילות החברה בתחום עסקי ביטוח החיים ("ההסכם"). במסגרת ההסכם הסדירו הצדדים מנגנון להתחשבות עתידית בכל הקשור לחבויות ותביעות תלויות וכן סיכמו על שיתוף פעולה למכירת ביטוחי המבנה של החברה אגב שיווק רכיב ריסק משכנתא, על ידי פסגות (לפרטים נוספים ראו סעיף 3.1.2 לעיל). התקשרות הצדדים כאמור הושלמה ביום 1 באוקטובר 2013.

4.13.2. בחודש מאי 2014, התקשרה החברה בהסכם ניהול עם שירביט אחזקות בע"מ, בעלת השליטה המלאה בחברה, על פיו תשלם החברה לבעלת השליטה סכום חודשי בסך של 150 אלפי ש"ח, בתמורה להעמדת שירותי ניהול לחברה, החל מחודש ינואר 2014. לפרטים נוספים ראו באור 26(ה) לדוחות הכספיים.

4.13.3. נכון למועד דוח זה, החברה אינה קשורה בהסכמים מהותיים ו/או בהסכמי שיתוף פעולה, למעט כמפורט לעיל.

5. חלק ה': היבטי ממשל תאגידי

5.1. מידע אודות הדירקטורים החיצוניים

5.1.1. שם: חן לבון. תעודת זהות: 058233784. שנת לידה: 1963.

מען: אילנות 43, ראש העין. נתינות: ישראלית.

חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת מאזן, בוועדת הביקורת, בוועדת תגמול ובוועדת סולבנסי.

מכהן כדירקטור משנת 2013.

השכלה: דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מינהל עסקים; תואר מוסמך בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון תואר בוגר בכלכלה ומנהל עסקים מאוניברסיטת בן גוריון;

- 5.1.2 **שם:** בעז ליננברג. **תעודת זהות:** 000947705. **שנת לידה:** 1946.
מען: רח' יוסף מילוא 23, ת"א. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת, בוועדת תגמול, בוועדת מאזן ובוועדת סולבנסי.
כיהן כדירקטור משנת 2009. ביום 29.10.15⁸, חדל מר בעז ליננברג לכהן כדירקטור חיצוני בחברה.
השכלה: תואר בוגר בגיאולוגיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
- 5.1.3 **שם:** רן אפרתי. **תעודת זהות:** 028073260. **תאריך לידה:** 1971.
מען: לינקולן 5, תל אביב. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת השקעות, בוועדת ביקורת, בוועדת תגמול ובוועדת מאזן.
מכהן כדירקטור משנת 2013.
השכלה: תואר בוגר בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה.
- 5.1.4 **שם:** יוסף ג'קסון. **תעודת זהות:** 000189662. **שנת לידה:** 1941.
מען: גלעד 4, רמת גן. **נתינות:** ישראלית.
חברות בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת ובוועדת תגמול.
מכהן כדירקטור משנת 2012.
השכלה: תואר בוגר ותואר מוסמך בפילוסופיה וגיאוגרפיה מהמכון להיסטוריה של המדעים.
- 5.2 **מידע אודות מבקר הפנים**
- 5.2.1 **כללי**
פעילות מבקר הפנים כוללת, בין היתר, בדיקות והערכות כדלקמן:
א. בדיקת תקינות פעולות החברה ונושאי משרה בה, תוך עמידה בהוראות הדין, התאמה למדיניות ובדיקת יישום הנהלים שעוגנו.
ב. בדיקת נושאים מוגדרים מראש, בהתאם לתכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית המתייחסת לתקופה של ארבע שנים.
ג. בדיקות דחופות בהתאם להנחיות יו"ר ועדת הביקורת או בהתאם להנחיות יו"ר הדירקטוריון.
- 5.2.2 **מבקר הפנים בתאגיד**
מבקר הפנים בתאגיד הינו מאיר איליה, רו"ח. רו"ח איליה שותף במשרד רו"ח רוזנבלום, הולצמן ונותן שירותים במיקור חוץ.
מועד תחילת הכהונה - מרץ 2013.

⁸ כהונתו נסתיימה עקב התפטרותו בשל חשש לניגוד עניינים עקב מינויו לתפקיד חדש.

5.2.3. היקף העסקת מבקר הפנים

היקף שעות העסקה לשנת 2015

שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)
---	2,030

היקף שעות העסקה לשנת 2014

שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)	שעות ביקורות בחברה (בגין פעילות בישראל בלבד)
---	1,860

קביעת היקף שעות ההעסקה של מבקר הפנים, אפשרה מידה קלה של גמישות, והתבססה על הפרמטרים הבאים: תוכנית עבודת מבקר הפנים לשנת 2015, במסגרת תוכנית עבודתו הרב השנתית; הצעה לתוכנית עבודה של מבקר הפנים לשנת 2015; דרישות רגולציה; שיקול דעת ועדת הביקורת.

5.2.4. תגמול - תגמול מבקר הפנים המכהן בשנת 2015, הסתכם לכדי סך כולל של 412 אלפי ש"ח.

לדעת הדירקטוריון, אין בתגמול מבקר הפנים ליצור כל חשש להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי ביחס לביקורת הפנימית בחברה.

5.3. מידע אודות רואה החשבון המבקר

5.3.1. רואי החשבון של החברה הם משרד קוסט פורר גבאי את קסירר. השותף המטפל בחברה הוא רואה החשבון יאיר קופל. מועד תחילת כהונתו של משרד רואי החשבון המבקר - יוני 2008.

5.3.2. בטבלה להלן יפורט שכר רואי החשבון (ללא מע"מ), בגין השנים 2014 ו-2015, ופירוט שעות העבודה שהושקעו על ידם:

שנת 2015			
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
55	13	506	היקף השכר (אלפי ש"ח)
270	54	2,564	היקף שעות העבודה
שנת 2014			
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים	שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
10	25	506	היקף השכר (אלפי ש"ח)
50	101	2,517	היקף שעות העבודה

5.4 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

5.4.1 בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7, שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים", הטיל המפקח על חברות ביטוח חובה לצרף לדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים, הצהרות של המנכ"ל ושל מנהל הכספים, בדבר נאותות בקרות ונהלים של הגוף המוסדי שתוכננו להבטיח, כי מידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוחות, נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח. בקרות ונהלים אלה כוללים, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח, כי מידע שהגוף המוסדי נדרשים לגלות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח, נצבר ומועבר להנהלת הגוף המוסדי, לרבות למנכ"ל ולסמנכ"ל הכספים, באופן המתאים, וזאת על מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

5.4.2 בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, העריכה לתום התקופה המכוסה בדוח שנתי זה, את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה וסמנכ"ל הכספים הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי, בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע המפקח ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

5.4.3 בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה בדוח שנתי זה ואשר מסתיימת ביום 31 בדצמבר 2015, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

5.4.4 הצהרות המנכ"ל, סמנכ"ל הכספים וכן דוח ההנהלה והדירקטוריון בדבר אפקטיביות הבקרות והנהלים וקיומם, מצורפים לדוח הדירקטוריון.

5.5 היערכות ליישום משטר כושר הפירעון לפי דירקטיבת Solvency II

5.5.1 החל מחודש יולי 2008 מפרסם המפקח חוזרים והוראות בעניין היערכות ליישום הוראות דירקטיבת Solvency II (להלן: "הדירקטיבה"), אשר נועדה ליצור משטר אירופאי אחיד לפיקוח על חברות הביטוח במדינות האיחוד, להבטיח את כושר פירעונן ולתמוך בשוק יעיל וגמיש.

5.5.2 בחודש נובמבר 2014 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח (להלן: "המכתב") בעניין מתווה ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II (להלן: "המתווה"). במכתב מציין המפקח, כי הפרלמנט האירופי החליט כי יישום הדירקטיבה באירופה יהיה בסוף שנת 2016 וקבעה לוחות זמנים ליישום ההנחיות הסופיות. חברות ביטוח בישראל ידרשו לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016. שינוי דרישות ההון כפוף בין היתר לשינוי תקנות הון מינימלי.

- 5.5.3 בחודש יולי 2015, פורסם מכתב שעניינו "הוראות מעבר ליישום משטר כושר פירעון מבוסס SOLVENCY II", ובו מפורטות הבהרות בנוגע להוראות המעבר ליישום יחס פירעון חדש.
- 5.5.4 כחלק מההיערכות ליישום המודל, בוצעו, על פי הנחיית האוצר, מספר תרגילי IQIS (סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל. התרגיל האחרון שבוצע התייחס לשנת 2014 (להלן: "IQIS4") והיה מבוסס על תקנות סופיות והנחיות טכניות ליישום שפרסמה הנציבות האירופית וכן על חוזר הנחיה לביצוע שפרסם המפקח בחודש אפריל 2015.
- 5.5.5 במסגרת זו, פרסם המפקח, בחודש אפריל 2015, מכתב על פיו "התרגיל, שיבוצע על דוחות 2014, משקף את ההנחיות האירופאיות. למען הסר ספק ולמניעת חוסר ודאות בתהליך ההיערכות נבקש להדגיש כי התרגיל מבטא את החלטת הפיקוח בנוגע להתאמות הנדרשות לשוק הישראלי, והן יובאו לידי ביטוי בהנחיות החדשות. לקראת תרגיל IQIS5 נוסף ונעקוב אחר התפתחויות בהנחיות האירופאיות, ככל שיהיו, ונדון בהתאמות שידרשו לישראל".
- 5.5.6 על-פי תרגיל IQIS4 שביצעה החברה בגין שנת 2014, לחברה דרישות הון העולות על ההון הקיים בשיעור שאינו מהותי.
- 5.5.7 דירקטוריון החברה הנחה את החברה לבחון תוכנית לצמצום החשיפות בתרחישים שונים ולפעול לחיזוק הון החברה. בהמשך לכך, לאחר בחינת תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות של החברה, בוצעה הרחבה של בסיס ההון של החברה, לאחר תאריך המאזן, בדרך של גיוס הון משני ושלישוני, על מנת לעמוד בדרישות ההון תחת SOLVENCY II.
- 5.5.8 יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.
- 5.5.9 ביום 14 במרץ 2016 פירסם המפקח טיוטת חוזר ביטוח 199-2015 "הנחיה לביצוע IQIS לשנת 2015", הקובעת הנחיה לביצוע תרגיל IQIS נוסף לשנת 2015, עד ליום 30 ביוני 2016 ("להלן: "IQIS5"). הטיוטה כוללת מספר שינויים לעומת IQIS4 והחברה לומדת את השפעת השינויים שבטיוטה ונערכת לביצוע IQIS5.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ב'

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח

ליום 31 בדצמבר, 2015

שירביט חברה לביטוח בע"מדין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחליום 31 בדצמבר, 2015

אנו מתכבדים להגיש את דוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2015. הדוח סוקר את פעילות החברה לתקופה של השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015.

1. תיאור החברה**1.1 בעלת המניות של החברה**

החברה הינה חברה פרטית. נכון למועד הדוח החברה הינה בבעלות מלאה של שירביט אחזקות בע"מ (100%) (להלן - חברת האם) שהינה חברה פרטית, בבעלותו המלאה של מר יגאל רבנוף.

למבנה הארגוני של החברה - ראה סעיף 1.1.2 בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד" (להלן - דוח תיאור עסקי התאגיד).

1.2 תחומי פעילותה של החברה

1.2.1 פעילותה העיקרית של החברה היא בתחום הביטוח הכללי ובעיקר בענפי רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל וענפי ביטוח נוספים. לתאור תחומי הפעילות ולמבנה האחזקות של החברה ראה סעיפים 1 ו-2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.2.2 החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, והתקנות שהותקנו על פיו, וביניהן, תקנות הכוללות הוראות בדבר ניהול עסקים של חברות ביטוח, תקנות הכוללות הוראות בדבר ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות השקעה הכוללות הוראות בדבר סוגי נכסים שמחזיק מבטח כנגד התחייבויותיו לסוגיהן ומגבלות ההשקעה לגבי חלק מהן, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים והוראות שהוצאו מכוח כל התקנות הנ"ל.

1.2.3 לפרטים אודות לקוחות החברה, גורמי השיווק שלה, והתקשרויותיה עם מבטחי משנה, ראה דוח תיאור עסקי התאגיד.

1. תיאור החברה (המשך)

1.3 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.3.1 בתקופת הדיווח הוקמו במדינת פלורידה שבארה"ב, הגופים שלהלן: שותפות SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן - השותפות) שהיא בשליטת החברה; חברת SHIRBIT PROPERTIES INC המוחזקת במלואה על ידי השותפות; חברת HASIDA LLC המוחזקת במלואה על ידי חברת SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עסקי החברות הוא החזקת נכסי מקרקעין בארה"ב וניהולם לצורכי השקעה.

1.3.2 ביום 13 באוקטובר, 2015 ערכה החברה תרגיל המשכיות עסקית המדמה רעידת אדמה, כמתחייב מהנחיית הממונה שה. 2015-13403 מיום 3 במאי, 2015 (להלן: "התרגיל"). בתרגיל השתתף כצופה נציג אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

כהכנה לתרגיל נקטה החברה, מבעוד מועד, במספר פעולות הכנה, לרבות עדכון תוכנית ההמשכיות העסקית בהתאם לתהליכים ולהיערכות העדכנית של החברה לשעת חירום.

לאחר קיום התרגיל קיימה הנהלת החברה ישיבה, בה נדונו פערים לא מהותיים שעלו מהתרגיל. בעקבות זאת הופקו לקחים ונתקבלו החלטות לצורך התאמת ההערכות בעתיד לשעת חירום, בהתבסס על תרחישי קיצון.

1.3.3 הליכים משפטיים

לענין התפתחויות בדבר חשיפה לאישור בקשות להגשת תובענות ייצוגיות נגד החברה, ראה באור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.3.4 מיסוי

ראה באור 24 לדוחות הכספיים המאוחדים.

1.3.5 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

לעניין שינויים מהותיים בחקיקה ובהסדרה בקשר לתחומי הפעילות של החברה, במהלך התקופה ראה דוח תיאור עסקי התאגיד, סעיפים: 2.1.1.5; 2.2.1.5; 3.1.3; 3.2.3; 3.3.4; 3.4.1.3; 3.4.2.4; 4.1.

1.3.6 ניהול סיכונים

ראה באור 25 לדוחות הכספיים המאוחדים.

2. תיאור הסביבה העסקית**2.1 כללי**

ענף הביטוח בישראל מאופיין בתחרות גבוהה הנגרמת, בין השאר, מפעילות החברות בתחומים ומוצרים דומים, והוא מושפע מגורמים חיצוניים כגון שינויים בתקנות הפיקוח, שוק הביטוח העולמי, שוק ההון, רמת הפשיעה בישראל ועוד.

2.2 שינויים מהותיים בסביבה המקרו כלכלית של החברה בשנת הדוח

תוצאות החברה ובכלל זה הכנסות מהשקעות, היקף מכירות והיקף התביעות נגדה, מושפעים במידה רבה משווקי ההון, האינפלציה, הריבית, המט"ח, המצב הכלכלי והמצב הפוליטי-ביטחוני.

שנת 2015 התאפיינה במגמה מעורבת באפיקי המניות בארץ ובעולם ובאפיקי האג"ח בארץ, וזאת בשל התנודתיות בשווקי העולם שנבעה מחששות למשבר נוסף ביוון, מירידת מחירי הנפט, וממלחמת מטבעות עולמית.

התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים**צמיחה**

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מצביעים על גידול בקצב הצמיחה של המשק הישראלי, לשיעור של 3.3% ברבעון הרביעי של שנת 2015, בשיעורים שנתיים, לעומת 2.5% ברבעון השלישי. בהתאם, הסתכמה צמיחת המשק הישראלי בשנת 2015 בכ- 2.6%, בדומה לשנת 2014.

תחזית הצמיחה המעודכנת של בנק ישראל לשנת 2016 הינה כ-2.8%.

האינפלציה בישראל

שיעור האינפלציה בשנת 2015 ירד ב-1%, נמוך מצפי האינפלציה של בנק ישראל שעמד על 3%-1%. זאת, לעומת ירידה בשיעור של 0.2% בשנת 2014. לשינויים בשיעור האינפלציה כאמור השפעה על הדוחות הכספיים של החברה, לאור העובדה שרבות מהתחייבויותיה צמודות למדד המחירים לצרכן.

שוקי האג"ח והמניות**שוקי האג"ח**

בשנת 2015 נרשמה בשוק אגרות החוב הממשלתיות מגמה מעורבת, כאשר העליות התרכזו בעיקר באפיק השקלי הארוך ואילו האגרות הצמודות נטו לרדת. ברבעון הרביעי המגמה הייתה דומה לשלושת הרבעונים הראשונים, כאשר אגרות החוב הצמודות ירדו מעט ואילו השקליות עלו. ירידת התשואות הקלה בשנת 2015 התבטאה, בעיקר, באגרות החוב השקליות לאורך העקום כולו. באגרות החוב צמודות המדד נרשמה ירידת תשואות קלה, בעיקר באג"ח במח"מ הארוך, ויציבות בתשואות אג"ח במח"מים הקצרים-בינוניים. הגורמים לירידת התשואות הם הפחתת שיעור הריבית על ידי בנק ישראל, המשך מגמת ירידת התשואות בעולם ואינפלציה נמוכה.

מגמה מעורבת נרשמה גם במדדי אגרות החוב הקונצרניות, כאשר תל בונד 20 ירד בכ-1.1% לעומת תל בונד 40 אשר עלה בכ-0.16%. שאר מדדי התל בונד נטו לעליות.

הריבית בשנת 2015 ירדה בכ-0.15%, לעומת ירידת ריבית של כ-0.75% בשנת 2014.

לסביבת הריבית הנמוכה השפעה גבוהה על התוצאות העסקיות של החברה והיא עלולה לגרום לקשיים בהשגת התשואה הנדרשת על נכסי החברה, ללא העלאת רמת הסיכון בהשקעות החברה.

2. תיאור הסביבה העסקית (המשך)

2.2 שינויים מהותיים בסביבה המקרו כלכלית של החברה בשנת הדוח (המשך)

שוקי האג"ח והמניות (המשך)

שוקי המניות

הרבעון הרביעי של שנת 2015 התאפיין במגמה מעורבת במדדי המניות, כאשר מדד המעו"ף עלה בכ-2.5% ומדד ת"א 75 ירד בכ-3.6%. שנת 2015 הסתיימה במגמה מעורבת, כאשר מדד המעו"ף עלה בכ-4.4% בעוד שמדד ת"א 75 ירד בשיעור של כ-5.5%. בלטו לטובה מניות התקשורת, שעלו בשיעור של כ-23%. בלטו לרעה מניות הביזמס, הביטוח ונפט-גז שירדו בכ-24%, 11% ו-5% בהתאמה.

מגמה מעורבת נרשמה גם בשוק האמריקאי במהלך שנת 2015, כאשר מדד הנסד"ק עלה בכ-6% לעומת מדד הדאו-ג'ונס שירד בכ-8% ומדד ה-S&P 500 שירד בכ-1%.

להלן תשואות המדדים השונים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לשנת 2015:

שינוי במדדי האג"ח					שינוי במדדי המניות				
10-12/14	10-12/15	1-12/14	1-12/15	שם המדד	10-12/14	10-12/15	1-12/14	1-12/15	שם המדד
%					%				
1.60	(0.66)	2.99	5.75	ממשלתי צמוד	5.09	0.41	12.13	10.20	ת"א-25
1.29	0.32	4.04	7.17	ממשלתי שקלי	4.57	(9.89)	24.74	(9.81)	ת"א-75
1.48	(1.00)	5.44	4.72	אג"ח כללי	5.70	1.31	15.12	6.73	ת"א-100
1.09	(2.55)	6.35	0.82	תל בונד 60	9.00	(9.27)	16.33	(5.58)	ת"א-בנקים
1.59	(2.63)	8.94	1.52	אג"ח קונצרני	(1.99)	1.14	49.49	10.42	ת"א-תקשורת

במהלך שנת 2015 פוחת שיעור היציג של השקל מול הדולר בכ-0.3%, כאשר מול האירו יוסף השקל בכ-10%. חולשת האירו אל מול השקל נבעה בעיקר מהיחלשות האירו אל מול הדולר בעולם. החברה מחזיקה יתרות מט"ח, ועל כן לשינוי בשיעור החליפין של הדולר יש השפעה על רווחיות החברה. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשיעור החליפין של הדולר.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

3.1 המצב הכספי

3.1.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
1,376,842	1,331,903	1,288,832
960,968	966,420	976,403
200,516	203,686	210,098
98,059	98,135	102,712
1,035,351	995,360	956,715
40,225	40,199	40,193

נתונים מאזניים

סה"כ מאזן	1,376,842	1,331,903	1,288,832
סה"כ השקעות פיננסיות	960,968	966,420	976,403
סה"כ הון	200,516	203,686	210,098
יתרת רווח (עודפים)	98,059	98,135	102,712
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה	1,035,351	995,360	956,715
התחייבויות פיננסיות	40,225	40,199	40,193

3.1.2 הון עצמי:

ההון העצמי גדל מכ- 203.7 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר, 2014 לכ- 210.1 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר, 2015. גידול של כ- 6.4 מיליון ש"ח, אשר נובע בעיקר מהשפעה מצטברת נטו של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי, בסך של 13.6 מיליון ש"ח, מהערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע בסך של 1.8 מיליון ש"ח, בקיזוז הפסד שוטף בתקופת הדיווח בסך של 8.8 מיליון ש"ח.

3.1.3 דיבידנד:

בתקופת הדוח לא חולק דיבידנד.

3.1.4 התחייבויות פיננסיות:

ההתחייבויות הפיננסיות בסך של 40.2 מיליון ש"ח נותרו ללא שינוי לעומת ההתחייבויות הפיננסיות ליום 31 בדצמבר, 2014. לאחר תאריך הדיווח פרעה החברה בפרעון מוקדם סך של 30 מיליון ש"ח של כתבי התחייבות נדחים והנפיקה כתבי התחייבות חדשים בסך של 50 מיליון ש"ח בתנאים מוטבים. כתבי התחייבות אלו הוכרו כהון משני ושלישוני (כהגדרת מונח זה בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונן).

לפרטים נוספים בדבר התחייבויות פיננסיות, ראה באור 16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3.2 התפתחות פרמיות

הכנסות מפרמיות שהורווחו בשייר בביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 454.8 מיליון ש"ח לעומת 470.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מענף ביטוח רכב רכוש. לעניין ההתאמה בין פרמיה ברוטו לפרמיה מורווחת, ראה באור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.2 התפתחות פרמיות (המשך)

3.2.1 להלן נתונים על התפתחות מחזורי הפרמיות והדמים בחברה (במיליוני ש"ח):

מחזור פרמיות		פרמיות שהורווחו		
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	
490.4	458.6	486.0	454.8	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2015
481.2	449.3	502.5	470.4	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2014
517.8	486.3	490.7	459.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2013
1.9%	2.1%	(3.3%)	(3.3%)	שיעור השינוי בשנת 2015
(7.1%)	(7.6%)	2.4%	2.5%	שיעור השינוי בשנת 2014

3.2.2 להלן נתונים על שיעור השינוי בדמי הביטוח ברוטו לפי ענפים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי	10-12/14		10-12/15		שיעור השינוי	ענף ביטוחי
	10-12/14	10-12/15	1-12/14	1-12/15		
%			%			
(0.9)	34.1	33.8	5.8	156.6	165.7	רכב חובה
(0.4)	47.3	47.1	(4.1)	258.8	248.1	רכב רכוש
35.3	1.7	2.3	15.4	9.1	10.5	ביטוח חבויות
21.7	11.5	14.0	16.6	56.7	66.1	ענפי רכוש ואחרים
2.7	94.6	97.2	1.9	481.2	490.4	סה"כ

3.2.3 להלן התפלגות פרמיות שהורווחו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015:

שייר		ברוטו		ענף ביטוחי
%	מיליוני ש"ח	%	מיליוני ש"ח	
35.0	159.0	33.6	163.1	רכב חובה
54.8	249.5	51.4	249.8	רכב רכוש
1.5	6.9	2.0	9.7	ביטוח חבויות
8.7	39.4	13.0	63.4	ענפי רכוש ואחרים
100.0	454.8	100.0	486.0	סה"כ

3.3 התפתחות הרווח לתקופה והרווח הכולל לתקופה

ההפסד הכולל של החברה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 7.1 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח כולל בסך של כ- 3.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד החברה בתקופת הדוח הסתכם לסך של כ- 8.8 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ- 0.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

רווח כולל אחר אשר נזקף בתקופת הדוח והסתכם בכ- 1.7 מיליון ש"ח, נבע בעיקר מהערכה מחדש שבוצעה לבניין משרדים בנתניה, בו ממוקמים משרדי החברה.

ההפסד הכולל לפני מס מביטוח כללי הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 16.6 מיליוני ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 1.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

התוצאות בתחום הביטוח הושפעו בתקופת הדוח מקיטון ברווחים מהשקעות ומהרעה בתוצאות חיתומיות.

הרווח הכולל לפני מס מסעיפים שאינם מיוחסים לתחום הביטוח הסתכם לסך של כ- 4.9 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס בסך של כ- 6.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לפירוט והסברי הרווח לתקופה לפי תחומי פעילות לפני מס, ראה סעיפים 3.4.3 ו- 3.4.4 להלן.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות

3.4.1 להלן נתונים נבחרים מהדוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר ופירוט לפי רבעונים בשנת 2015, כמפורט להלן:

1-12/14	1-12/15	10-12/15	7-9/15	4-6/15	1-3/15	
אלפי ש"ח						
502,541	486,037	123,256	126,072	119,576	117,133	פרמיות שהורווחו ברוטו *
470,381	454,845	115,017	117,515	112,246	110,067	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו
27,965	23,823	8,341	3,649	(12,230)	24,063	שינוי בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
384,356	379,703	91,710	94,885	106,201	86,907	עמלות והוצאות רכישה אחרות
95,213	94,475	25,181	24,955	24,568	19,771	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
50	(13,957)	823	(3,093)	(34,367)	22,680	רווח נקי (הפסד)
(338)	(8,832)	641	(2,103)	(21,407)	14,037	רווח כולל אחר, נטו
3,508	1,688	1,605	30	12	41	סה"כ רווח (הפסד) כולל
3,170	(7,144)	2,246	(2,073)	(21,395)	14,078	

* דוח זה מציג על-פי כללי ה-IFRS את דמי הביטוח המורווחים, אשר הינם דמי הביטוח הרשומים בניכוי השינוי בפרמיה שטרם הורווחה.

3.4.2 התפלגות פרמיות שהורווחו ברוטו לתקופה לפי ענפי הביטוח העיקריים:

1-12/14		1-12/15		10-12/15		7-9/15		4-6/15		1-3/15		ענף
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
ביטוח כללי												
54.1	272,031	51.4	249,833	51.5	63,447	49.6	62,583	51.8	61,927	52.8	61,876	רכב רכוש
32.6	163,568	33.6	163,145	34.4	42,389	33.2	41,845	33.1	39,604	33.6	39,307	רכב חובה
13.3	66,942	15.0	73,059	14.1	17,420	17.2	21,644	15.1	18,045	13.6	15,950	אחר
100.0	502,541	100.0	486,037	100.0	123,256	100.0	126,072	100.0	119,576	100.0	117,133	

3.4.3 רווחים מהשקעות:

בתקופת הדוח לחברה רווחים מהשקעות, המוצגים בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, בסך של 23,823 אלפי ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של 27,965 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-14.8%.

הקיטון ברווחים מהשקעות בתקופת הדוח נבע בעיקר מירידת שערים באפיקי אגרות החוב הממשלתיות וכן באפיקי השקעות חו"ל.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.3 הכנסות מהשקעות: (המשך)

התשואה הנומינלית לשנת 2015 בגין תיק ההשקעות הסתכמה לשיעור של כ-1.4%, לעומת שיעור של כ-2.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

כמו כן, החברה (במישרין ובאמצעות חברות בת) בעלת זכויות במקרקעין לצורכי השקעה ברחבי הארץ ובארה"ב.

לפרטים נוספים ראה סעיף 4.4 לדוח תיאור עסקי התאגיד ובאור 18 לדוחות הכספיים המאוחדים.

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים בחברה:

31.12.14	31.12.15	
%	%	
6	3	מזומנים ושווי מזומנים
35	45	אגרות חוב ממשלתיות סחירות
32	31	אגרות חוב קונצרניות סחירות
7	4	מניות ותעודות סל מנייתיות
15	15	אגרות חוב לא סחירות, פקדונות והלוואות
5	2	אחר
100	100	סה"כ

3.4.4 ביטוח כללי:

דמי ביטוח שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 486.0 מיליוני ש"ח לעומת סך של 502.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

רווחים מהשקעות, נטו הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 16.4 מיליוני ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בתקופה המקבילה, בסך של 21.2 מיליוני ש"ח.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר לתקופה הסתכמו לסך של 379.7 מיליוני ש"ח לעומת 384.4 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון מקורו בענף רכב חובה.

עמלות והוצאות רכישה אחרות בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 94.5 מיליוני ש"ח המהווים כ-19.4% ביחס לפרמיות שהורווחו ברוטו, לעומת 95.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, המהווים שיעור של כ-18.9%.

בחודש ינואר 2015 פרסם המפקח את חוזר ביטוח 2015-1-2, שעניינו "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי" שתיקן את חוזר 2013-1-1. בנוסף פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים (להלן ביחד - "התיקון"). התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013.

השינוי המרכזי שחל עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות וישום עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי, המסדיר לאקטוארים את אופן חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים, כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות.

השפעת השינוי נטו ממס, בסך של 13.6 מיליוני ש"ח, לא נזקף לרווח או הפסד ורווח כולל אחר, ולפיכך לא השפיע על תוצאות הפעילות, אלא נזקף ישירות לעודפים והשפיע על ההון של החברה. לפרטים נוספים ראה באור 2 ה(ד)(3.6) לדוחות הכספיים המאוחדים.

3. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד (המשך)

3.4 תוצאות הפעילות (המשך)

3.4.4 ביטוח כללי: (המשך)

רכב רכוש

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכם בתקופת הדוח לסך של 249.8 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 272.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תחום זה הינו התחום העיקרי של החברה אשר מהווה כ- 51.4% מהיקף פעילות החברה. ההפסד הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 24.4 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של 14.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהפסד נובע מהרעה בתוצאות חיתומיות וכן מקיטון בהכנסות מהשקעות.

יחס התביעות מדמי הביטוח בברוטו ובשייר (להלן - L.R.) בתקופה הינו כ-88% לעומת כ-80% בתקופה המקבילה אשתקד. יחס התביעות, כולל הוצאות (Combined L.R.), בתקופה הינו כ-110% לעומת כ-102% בתקופה המקבילה אשתקד.

רכב חובה

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 163.1 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 163.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-0.3%. הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בתקופה הסתכם לסך של 0.4 מיליוני ש"ח, לעומת רווח של 12.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מגידול בהתפתחות שלילית בגין השנים הסגורות.

עד ליום 31 בדצמבר, 2015 תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984 (להלן - תקנות דרכי חישוב הפרשות), חייבו את חברות הביטוח לזקוף תשואה שנתית של 3%, בתוספת הצמדה מלאה למדד המחירים לצרכן, על מלוא ההתחייבויות הביטוחיות של תחום זה ולצרף תשואה תיאורטית זו לסך כספי העתודות (בסעיף תביעות תלויות). הגדלת סעיף התביעות התלויות בסכום התיאורטי האמור התבצעה בכל מקרה, אף אם בפועל לא הרוויחו החברות סכומים אלו.

מכוח תקנות דרכי חישוב הפרשות, זקפה החברה בתקופת הדוח סך של כ-6.7 מיליוני ש"ח אשר הקטין את הרווח באותו סכום, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד זקפה החברה סך של כ-10.1 מיליוני ש"ח לסעיף התביעות התלויות.

בעקבות התיקון כאמור לעיל, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015, החברה לא נדרשת עוד לבצע חישוב של עתודת עודף הכנסות על הוצאות. בהתאם לכך שחררה החברה סך של 19.2 מיליוני ש"ח נטו ממס ישירות לעודפים.

ענפי רכוש ואחרים

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 63.4 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 57.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 6.2 מיליוני ש"ח לעומת רווח של 6.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ענפי חבויות אחרים

פרמיות שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 9.7 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 9.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל לפני מסים בתקופת הדוח הסתכם לסך של 1.3 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד של 5.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח נובע בעיקר מעדכון הערכות של תביעות תלויות בגין שנים קודמות.

3.4.5 פעילות שלא מיוחסת למגזרים

פעילות זו כוללת בעיקרה את ההון וההתחייבויות ואת הנכסים המוחזקים כנגדם בחברה. הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם לסך של 4.9 מיליוני ש"ח, לעומת רווח בסך של 6.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

4. תזרים מזומנים

מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת הסתכמו בתקופה לסך של 34.5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 18.6 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה.

תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות השקעה בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 3.0 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 3.3 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה.

לא חל שינוי ביתרת מזומנים בפעילות מימון בדומה לתקופה מקבילה אשתקד.

כתוצאה מהאמור לעיל, קטנו יתרות המזומנים ושווי המזומנים לסוף התקופה ב- 37.4 מיליוני ש"ח.

5. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה 40.2 מיליוני ש"ח.

בדבר פרטים על ההתחייבויות הפיננסיות של החברה, ראה באור 16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

6. אסטרטגיה עסקית ויעדים עיקריים

6.1 החברה שואפת להמשיך ולהגדיל את חלקה בשוק הביטוח בעסקי הליבה שלה, ובעיקר בתחומי הפרט, תוך הגדלת הונה העצמי ורווחיותה ומתן דגש על רווחי חיתום בתקופות בהן שוק ההון אינו מניב תשואות ראויות.

6.2 החברה פועלת ומתכננת להמשיך ולפעול להעלאת רמת השירות ותודעת השירות בקרב עובדיה, הן כלפי מבוטחיה והן כלפי סוכניה.

6.3 החברה מתכננת להמשיך בפעילות פיתוח מערכות המיכון המשמשות אותה תוך שימת דגש על חדשנות בשירותים ובמוצרים ובכלל זה שימוש בטכנולוגיות חדשות, כגון שימוש באפליקציות לטלפונים חכמים.

6.4 החברה מעוניינת לפתח ולהגדיל את פעילותה בענפי העסקים שאינם עתירי חבויות (תוך שיפור התוצאות החיתומיות בחבויות), הדירות, תאונות אישיות ונסיעות חו"ל. בנוסף, מעוניינת החברה להתחיל לשווק מוצרי בריאות נוספים ומוצרי תאונות אישיות. במקביל, החברה מעוניינת להמשיך לפעול ולהתמקצע בביטוחי הרכב וממשיכה לראות בהם חלק מרכזי מכלל פעילותה.

6.5 החברה מעוניינת להרחיב את פעילות המכירה הישירה, באמצעות משווקים ישירים, וזאת לצד המשך צמיחה בערוץ הסוכנים.

6.6 החברה פועלת לשינוי תפיסת המכירה של מוצריה ולפיתוח מודל ערך ללקוח, אשר ימקדו את פעילות המכירה של החברה בלקוח, במאפייניו וביכולותיו.

יובהר, כי המידע בדבר יעדי החברה ותוכניתה האסטרטגית הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. ציפיות החברה בנושא זה מתבססות על היכרות החברה את השוק בו היא פועלת ועל הערכות החברה באשר להתפתחות העסקית, המסחרית והטכנולוגית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, שינויים המתרחשים במשק הישראלי בכלל ובשוק הביטוח בפרט, התפתחות רגולטורית ושינויים אצל סוכנים ו/או מבטחי משנה ו/או מתחרים, העשויים להשפיע על יעדיה ועל הדרך להשיגם.

חברי הדירקטוריון מודים להנהלת החברה, עובדיה וסוכניה על תרומתם לחברה.

30 במרס, 2016

תאריך אישור הדוחות הכספיים

גיל ספיר
מנכ"ל

ראובן שרוני
דירקטור, יו"ר הדירקטוריון
לישיבה זאת

הצהרת המנהל הכללי *

אני, גיל ספיר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") לשנת 2015 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי* של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל ספיר
מנהל כללי

30 במרס, 2016

(* כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרת סמנכ"ל הכספים*

אני, רונן שקד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2015 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי^(*) של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רונן שקד
סמנכ"ל כספים

30 במרס, 2016

(*) כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.
 2. ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורת מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.
 3. הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), ובמודל Control Objectives for Information and related Technology (COBIT) בתהליכי ה-ITGC.
- בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר, 2015, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

30 במרס, 2016

תאריך אישור הדוחות הכספיים	ראובן שרוני דירקטור, יו"ר הדירקטוריון לישיבה זאת	גיל ספיר מנכ"ל	רוגן שקד סמנכ"ל כספים
----------------------------	--	-------------------	--------------------------

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
של שירביט חברה לביטוח בע"מ בהתאם להוראות הממונה
על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קויימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2015, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013 והדוח שלנו מיום 30 במרס, 2016, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2015

שירביט חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2015

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר
3-4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
6	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
7-8	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
9-94	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
95	דוח רואה חשבון המבקר על מידע כספי נפרד
96-98	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את המידע הכספי המצורף של שירביט חברה לביטוח בע"מ והחברות בנות שלה (להלן - החברה) הכולל את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי המאוחד של החברה לימים 31 בדצמבר, 2015 ו-2014 ואת תוצאות הפעולות המאוחדות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א -1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2015 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 30 במרס, 2016 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

נכסים

ליום 31 בדצמבר		באור	
2014	2015		
אלפי ש"ח			
5,481	4,961	4	נכסים בלתי מוחשיים
34,477	34,390	5	הוצאות רכישה נדחות
30,205	30,607	6	רכוש קבוע
42,904	52,967	7	נדל"ן להשקעה
80,186	73,154	13	נכסי ביטוח משנה
14,852	240		נכסי מסים שוטפים
13,814	8,821	8	חייבים ויתרות חובה
80,737	81,910	9	פרמיות לגבייה
		10	השקעות פיננסיות:
686,456	764,896		נכסי חוב סחירים
157,095	154,390		נכסי חוב שאינם סחירים
36,125	13,866		מניות
86,744	43,251		אחרות
966,420	976,403		סך כל ההשקעות הפיננסיות
62,827	25,379	11	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,331,903</u>	<u>1,288,832</u>		סך כל הנכסים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר		באור	
2014	2015		
אלפי ש"ח			
		12	הון:
41,766	41,766		הון מניות
52,869	52,869		פרמיה על מניות
10,916	12,751		קרנות הון
98,135	102,712		יתרת רווח
203,686	210,098		סך כל ההון
			התחייבויות:
995,360	956,715	13	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
14,990	9,321	(1)24	התחייבויות בגין מסים נדחים
9,785	9,856	14	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
-	1,617		התחייבות בגין מסים שוטפים
67,883	61,032	15	זכאים ויתרות זכות
40,199	40,193	16	התחייבויות פיננסיות
1,128,217	1,078,734		סך כל ההתחייבויות
1,331,903	1,288,832		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

רוגן שקד סמנכ"ל כספים	גיל ספיר מנכ"ל	4 ראובן שרוני 5 דירקטור, יו"ר הדירקטוריון לישיבה זאת	30 במרס, 2016 תאריך אישור הדוחות הכספיים
		7	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2013	2014	2015	באור	
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)				
490,678	502,541	486,037	17	פרמיות שהורווחו ברוטו
31,532	32,160	31,192	17	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
459,146	470,381	454,845		פרמיות שהורווחו בשייר
41,377	27,965	23,823	18	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,883	4,168	4,534	19	הכנסות מעמלות
504,406	502,514	483,202		סך כל ההכנסות
441,055	411,798	399,000		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
41,720	27,442	19,297		
399,335	384,356	379,703	20	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
81,199	95,213	94,475	21	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,877	20,639	21,098	22	הוצאות הנהלה וכלליות
3,146	2,256	1,883	23	הוצאות מימון
506,557	502,464	497,159		סך כל ההוצאות
(2,151)	50	(13,957)		רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(81)	388	(5,125)	24	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(2,070)	(338)	(8,832)		הפסד מפעילות נמשכת
7,901	-	-	1(ב)	רווח מפעילות שהופסקה, נטו
5,831	(338)	(8,832)		רווח נקי (הפסד)
				רווח כולל אחר:
4,717	4,220	2,450		הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
57	658	(235)		רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	35		התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(1,360)	(1,370)	(562)	24	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,414	3,508	1,688		רווח כולל אחר, נטו
9,245	3,170	(7,144)		סה"כ רווח (הפסד) כולל
0.11	(0.01)	(0.21)		רווח נקי (הפסד) למניה מפעילות נמשכת
0.03	-	-		רווח נקי למניה מפעילות שהופסקה
0.14	(0.01)	(0.21)		רווח נקי (הפסד) למניה (בש"ח)
41,764	41,764	41,764		מספר המניות ששימשו לחישוב רווח למניה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון המניות	פרמיה על מניות	קרנות הון אלפי ש"ח	יתרת רווח	סה"כ הון	
41,766	52,869	4,447	92,189	191,271	יתרה ליום 1 בינואר, 2013
-	-	-	5,831	5,831	רווח נקי
-	-	-	-	-	רווח כולל אחר:
-	-	4,717	-	4,717	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	57	57	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	(1,342)	(18)	(1,360)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	3,375	39	3,414	סה"כ רווח כולל אחר
-	-	3,375	5,870	9,245	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	7,822	98,059	200,516	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013
-	-	-	(338)	(338)	הפסד
-	-	-	-	-	רווח כולל אחר:
-	-	4,220	-	4,220	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	658	658	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	(1,126)	(244)	(1,370)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	3,094	414	3,508	סה"כ רווח כולל אחר
-	-	3,094	76	3,170	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	10,916	98,135	203,686	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
-	-	-	(8,832)	(8,832)	הפסד
-	-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר:
-	-	2,450	-	2,450	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	-	(235)	(235)	הפסד אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	35	-	35	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
-	-	(650)	88	(562)	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
-	-	1,835	(147)	1,688	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	1,835	(8,979)	(7,144)	סה"כ רווח (הפסד) כולל השפעה מצטברת, נטו, ליום 31 בדצמבר, 2015 של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2ה(ד)(3.6))
41,766	52,869	12,751	102,712	210,098	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2013	2014	2015		
אלפי ש"ח				
(45,662)	(18,617)	(34,454)	א	<u>תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת נמשכת</u>
(790)	-	-		תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות שהופסקה
(46,452)	(18,617)	(34,454)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>
(1,455)	(1,667)	(1,244)		השקעה ברכוש קבוע
(3,149)	(1,871)	(2,153)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
542	189	368		תמורה ממימוש רכוש קבוע
15,131	-	-		תמורה ממימוש פעילות שהופסקה
11,069	(3,349)	(3,029)		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) השקעה
(15)	-	-		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה - פעילות מופסקת
				<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
(27,144)	-	-		פרעון התחייבות פיננסית, נטו
(27,144)	-	-		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
-	-	35		הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי מזומנים של פעילות חוץ
(62,542)	(21,966)	(37,448)		<u>ירידה במזומנים ושווי מזומנים</u>
806	-	-		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים של פעילות שהופסקה לתחילת השנה</u>
146,529	84,793	62,827		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
84,793	62,827	25,379		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום			
31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
5,831	(338)	(8,832)	נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נמשכת (1)
			רווח נקי (הפסד)
			התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:
			התאמות לסעיפי רווח והפסד:
			רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(21,596)	(15,939)	(7,435)	נכסי חוב סחירים
(5,494)	(5,512)	(3,845)	נכסי חוב שאינם סחירים
(558)	5,570	(666)	מניות
(5,632)	(1,373)	(2,512)	אחרות
(1,318)	(765)	(164)	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
2,205	2,104	2,167	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
(16)	(63)	(51)	רווח ממימוש רכוש קבוע
(3,858)	(1,532)	(4,234)	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה
(7,901)	-	-	רווח ממימוש פעילות שהופסקה
			פחת והפחתות:
2,394	2,692	2,975	רכוש קבוע
1,823	2,478	2,673	נכסים בלתי מוחשיים
(641)	(39,991)	(14,169)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(17,111)	3,710	2,900	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(8,393)	1,629	87	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
(81)	388	(5,125)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
(43)	(28)	(5,829)	רכישת נדל"ן להשקעה
(18,093)	(20,283)	(26,972)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(3,011)	15,199	(1,173)	פרמיות לגבייה
11,951	(122)	4,857	חייבים ויתרות חובה
2,143	(7,035)	(5,477)	זכאים ויתרות זכות
(73,230)	(58,873)	(61,993)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:
(3,235)	(2,383)	(2,170)	ריבית ששולמה
34,589	32,124	30,461	ריבית שהתקבלה
(16,802)	(898)	(7,315)	מסים ששולמו
6,902	10,849	13,823	מסים שהתקבלו
283	902	1,572	דיבידנד שהתקבל
21,737	40,594	36,371	
(45,662)	(18,617)	(34,454)	מזומנים, נטו ששימשו לפעילות שוטפת
			נספח ב' - פעילות שאינה במזומן
4,717	4,221	2,450	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
302	-	-	יעוד רכוש קבוע לנדל"ן להשקעה

(1) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות, נטו של השקעות פיננסיות הנובעות מפעילות בגין חוזי ביטוח.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. פעילות החברה

החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים בענפי הביטוח הכללי, בעיקר בענפים רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי-עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ואחרים. החל מסוף שנת 2007 ועד חודש ספטמבר 2013 עסקה החברה גם בביטוח חיים - ריסק בלבד (ראה ב' להלן). כתובת החברה הראשית הינה רחוב יד חרוצים 18, נתניה.

במהלך שנת 2015 הוקמו במדינת פלורידה שבארה"ב, הגופים שלהלן: שותפות SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן - השותפות) שהיא בשליטת החברה; חברת SHIRBIT PROPERTIES INC המוחזקת במלואה על ידי השותפות; חברת HASIDA LLC המוחזקת במלואה על ידי חברת SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עסקי החברות הוא החזקת נכסי מקרקעין בארה"ב וניהולם לצורכי השקעה.

ב. מכירת פעילות ביטוח חיים

ביום 18 ביולי, 2013 התקשרה החברה עם פסגות בית השקעות בע"מ וחברה נוספת בבעלותה המלאה (להלן - פסגות), בהסכם למכירת פעילות החברה בתחום עסקי ביטוח החיים (להלן - ההסכם). תמורת המכירה הסתכמה בסך של 12,500 אלפי ש"ח.

ההסכם כולל תנאים ביחס לנכסים וההתחייבויות המועברים מהחברה אל פסגות, ביחס להמחאת הסכמים ולבנטיים מהחברה לפסגות, ביחס להעברת חלק מעובדי החברה בתחום ביטוח החיים לפסגות וביחס לאופן הטיפול ביתרות התביעות התלויות בתחום עסקי ביטוח החיים. בהסכם הסדירו הצדדים מנגנון להתחשבות עתידית ביניהם בכל הקשור לחבויות ותביעות תלויות. העסקה הושלמה ביום 1 באוקטובר, 2013.

ג. הגדרות

דוחות כספיים אלו:

החברה	- שירביט חברה לביטוח בע"מ.
הקבוצה	- החברה והחברות המאוחדות.
חברות מאוחדות	- חברות או שותפויות שדוחותיהן מאוחדים, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
החברה האם	- חברת שירביט אחזקות בע"מ.
צדדים קשורים	- כהגדרתם ב- IAS 24.
בעלי עניין ובעל שליטה	- כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע-2010.
המפקח	- המפקח/ת על הביטוח.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקונן.
תקנות כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו"חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים", שפורסם על ידי המפקח.
תקנות פרטי דין וחשבון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקונן.

באור 1: - כללי (המשך)

ג. הגדרות (המשך)

בדוחות כספיים אלה:

חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.

התחייבויות בגין חוזי - עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזר הפעילות ביטוח כללי. ביטוח

נכסי ביטוח משנה - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.

פרמיות - פרמיות לרבות דמים.

פרמיות שהורווחו - פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.

מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

דולר - דולר של ארה"ב.

ד. בישיבת הדירקטוריון מיום 30 במרס, 2016 הסמיך הדירקטוריון את הדירקטור ראובן שרוני לנהל את הישיבה, לחתום על הפרוטוקול ולחתום בשם יו"ר הדירקטוריון על הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים לשנת 2015 ועל כל מסמך נלווה, ככל הדרוש, זאת משום שיו"ר הדירקטוריון נעדר מישיבת הדירקטוריון האמורה, בה אישר הדירקטוריון את הדוחות הכספיים המאוחדים, בשל שהייה בחו"ל.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים והתחייבויות פיננסיות (כולל מכשירים נגזרים) המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד והתחייבויות ביטוחיות והתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו. למידע בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו, ראה סעיפים ה', ו', ז', ח' ו-יד' להלן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS).

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על-פיו.

3. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו מספקת מידע מהימן ורלוונטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1 והנחיות המפקח.

4. מדיניות חשבונאית עקבית

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת.

לענין רישום הצבירה ויישום לראשונה של הנוהג המיטבי בביטוח כללי, ראה באור 2(ה')/ד(3.6) להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה סעיף ו' ובאור 10 להלן.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאור 25' להלן.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקרן מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי ראה באור 25 להלן.

2. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בחלקן בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בסעיף טו' ובבאור 27 להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

3. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים לא סחירים

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות ופיקדונות, הניתן לצרכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ושיערי ריבית לגופים מוסדיים.

4. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחיובים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף י' להלן.

בכל תאריך דיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

5. קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה ובנייני משרד לשימוש עצמי

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לרווח או הפסד. השווי ההוגן נקבע בדרך כלל על ידי מעריכי שווי חיצוניים בלתי תלויים, בהתאם להערכות שווי כלכליות, הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. לעתים נקבע השווי ההוגן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך. ראה מידע נוסף בסעיף ח' להלן.

במדידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מעריכי השווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

לעניין קביעת השווי ההוגן של בנייני משרד - ראה סעיף ז' להלן.

6. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות הטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה, נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלו. לפרטים נוספים ראה סעיף יד' להלן.

7. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה, על מנת לקבוע את סכום נכסי המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. לפרטים נוספים ראה סעיף יח' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה ומטבע הפעילות של הדוחות הכספיים הינו שקלים חדשים.

הקבוצה קובעת עבור כל חברה בקבוצה, לרבות חברות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני, מהו מטבע הפעילות של כל חברה.

נכסים והתחייבויות של חברה מוחזקת המהווה פעילות חוץ מתורגמים לפי שער סגירה בכל תאריך דיווח. פריטי דוח רווח או הפסד מתורגמים לפי שערי חליפין ממוצעים בכל התקופות המוצגות. הפרשי התרגום שנוצרו נזקפים לרווח (הפסד) כולל אחר.

הלוואות בין-חברתיות בקבוצה, אשר אין כוונה לסלקן והן אינן צפויות להיפרע בעתיד הנראה לעין מהוות במהותן חלק מההשקעה בפעילות חוץ, ולפיכך הפרשי שער מהלוואות אלו (בניכוי השפעת המס) נזקפים, לרווח (הפסד) כולל אחר.

בעת מימוש פעילות חוץ, או בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ, תוך איבוד שליטה, הרווח (ההפסד) המצטבר המתייחס לאותה פעילות, שהוכר כרווח כולל אחר נזקף לרווח או הפסד. בעת מימוש חלקי של פעילות חוץ תוך שימור השליטה בחברה המאוחדת, חלק יחסי של הסכום שהוכר ברווח הכולל האחר מיוחס מחדש לזכויות שאינן מקנות שליטה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ המוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי הוגן.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי המשנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם.

ד. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש כח השפעה על הישות המושקעת, חשיפה או זכויות לתשואות משתנות כתוצאה ממעורבותה בישות המושקעת וכן היכולת להשתמש בכח שלה כדי להשפיע על סכום התשואות שינבע מהישות המושקעת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי

IFRS 4, הדן בחוזי ביטוח, מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טז' להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לישוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולים בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודות ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - תקנות חישוב עתודות), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתם של האקטוארים הממונים.

(ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

(1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.

(2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency Reserve). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות) אינה מכסה את העלויות הצפויות בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק, ההפרשה מבוססת, בין היתר, על מודל שנקבע בתקנות חישוב עתודות.

(3) תביעות תלויות מחושבות לפי המודלים כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללו לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בביטוח כללי (למעט ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל) בוצע על ידי האקטואר, ד"ר סטיוארט קוטס, ובענפי ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל על ידי האקטואר, מר דב רפאל.

3.2 בענפי ביטוח מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח ימי, חלק מענף תאונות אישיות ובריאות וענפי חבויות, בהם קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, דיווח חברות מוסרות בעסקים נכנסים, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

3.3 עודף הכנסות על הוצאות:

לגבי עסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להתמשך מספר שנים), כגון ענפי חבויות ורכב חובה, חושב עד ליום 31 בדצמבר, 2015 עודף הכנסות על הוצאות על בסיס תלת שנתי מצטבר (להלן - העודף).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי (המשך)

(ד) (3) תביעות תלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן: (המשך)

3.3 עודף הכנסות על הוצאות: (המשך)

העודף מחושב, בהתאם לתקנות חישוב עתודות ולהנחיות המפקח, על בסיס ההכנסות מפרמיות בניכוי תביעות והוצאות רכישה (עד מגבלה שנקבעה על ידי המפקח כשיעור מהפרמיה), בתוספת הכנסות מהשקעות המחושבות לפי שיעור תשואה ריאלית של 3% לשנה (ללא תלות בתשואה בפועל על ההשקעות), בניכוי חלקם של מבטחי המשנה, לפי ענפי הביטוח ושנת החיתום המתייחסת. העודף המצטבר עד למועד שחרורו, ממועד שנת תחילת הביטוח בניכוי הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, בניכוי הוצאות רכישה נדחות ובניכוי התביעות התלויות כפי שחושבו כמפורט לעיל (להלן - הצבירה), נכלל עד ליום 31 בדצמבר, 2015 בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, והגירעון נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד. לענין ביטול העודף, ראה סעיף 3.6 להלן.

3.4 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכלול בתיקי התביעה על בסיס פרטני.

3.5 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

3.6 שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר, 2015:

בחודש ינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "התקנות החדשות") וחוזר, שעודכן בחודש ינואר 2015. בנוסף פורסמה בחודש ינואר 2015 עמדת הממונה, לעניין נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים (להלן ביחד - "התיקון").

התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול הצבירה בענפי רכב חובה וחבויות ויישום עמדת הממונה לעניין הנוהג המיטבי המפורטת בבאור 25 (ה) להלן.

התיקון נכנס לתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015.

כצעד משלים לתיקון עודכנו, בחודש אוקטובר 2015, הוראות המדידה, הכלולות בחוזר המאוחד, לגבי חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות ובפרמיה שטרם הורווחה בענף ביטוח כללי וזאת החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 (להלן - התוספת לתיקון).

התיקון והתוספת לתיקון טופל כשינוי מדיניות חשבונאית אשר יישומו למפרע, אינו פרקטי ולפיכך השפעת השינוי נזקפה כהתאמה לעודפים ליום 31 בדצמבר, 2015 ללא יישום למפרע.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. חוזי ביטוח בביטוח כללי (המשך)

(ד) (3) תביעות תלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן: (המשך)

3.6 שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי החל מיום 31 בדצמבר, 2015: (המשך)

השפעת התיקון האמור על הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה כדלקמן:

ש"ח / סה"כ	משנה אלפי ש"ח	ברוטו	
			(הגדלה) הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והקטנה של נכסי ביטוח משנה:
32,355	-	32,355	עקב ביטול הצבירה
(7,879)	-	(7,879)	יישום הנחיות הנהג המיטבי בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות המחושבות על ידי האקטואר
(4,132)	(4,132)	-	הקטנה של נכסי ביטוח משנה עקב עדכון חישוב חלק מבטחי משנה בפרמיה שטרם הורווחה
20,344	(4,132)	24,476	סה"כ הקטנה של התחייבויות ביטוח בביטוח כללי והקטנה של נכסי ביטוח משנה
1,374	1,374	-	הקטנה של זכאים ויתרות זכות עקב עדכון חישוב חלקם של מבטחי משנה בהוצאות רכישה נדחות
		21,718	סך השפעת התיקון לפני מסים
		8,152	השפעת המס המתייחס - התחייבות בגין מסים שוטפים
		13,556	סה"כ הגדלת סעיף עודפים

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ו) עסקים המתקבלים מהמאגר הישראלי לביטוח רכב חובה (להלן - הפול) ומחברות ביטוח אחרות נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים

1.1 מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגבייה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן ולגבי מכשירים שאינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בתוספת כל עלויות העסקה הישירות הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אם הם מוחזקים למסחר או אם יועדו ככאלה בעת ההכרה הראשונית בהם.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, ברמת נזילות גבוהה, אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

מכשיר פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה הראשונית בו.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינן השקעות המוחזרות בתשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינן נסחרות בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בתוספת עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית, ובניכוי הפרשה לירידת ערך. חייבים לזמן קצר מוצגים לפי תנאיהם, בדרך כלל בערכם הנומינלי.

2.1 מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח או הפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים סווגו כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים שאינם סחירים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחיובים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכסים מוחזקים לפדיון - נכסים אלו כוללים אגרות חוב סחירות המוחזקות במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה. נכסים אלו סווגו לקטגוריית "מוחזק לפדיון" מהנימוקים הבאים: בכוונת וביכולת החברה להחזיק בנכסים אלו עד למועד פדיונם הסופי. כמו כן, עומדים נכסים אלו כנגד התחייבויות ביטוחיות שבמרביתן הינן צמודות מדד, סיווג הנכסים לקטגוריה זו יוצר התאמה חשבונאית ברגישות לשינויים במדד בין הנכסים להתחייבויות שכנגדן הם עומדים.

5. קיוזו מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

הזכות לקזז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פרעון של אחד הצדדים. על מנת שהזכות לקזז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

6. התחייבויות פיננסיות

ההתחייבויות מוכרות לראשונה בשווי הוגן. הלוואות והתחייבויות אחרות הנמדדות בעלות מופחתת, מוצגות בניכוי עלויות עסקה ישירות.

התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי העלות בניכוי עלויות עסקה ישירות, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

7. גרעת מכשירים פיננסיים

(א) נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה, באופן ממשי, את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה בנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

7. גריעת מכשירים פיננסיים (המשך)

(ב) התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה):

- פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או

- משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים איכותיים וכמותיים.

9. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה סעיף י' להלן.

2. רכוש קבוע

פריטי הרכוש הקבוע מוצגים לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

הפחת מחושב בשיעורים שנתיים שווים על בסיס שיטת הקו הישר לאורך תקופת החיים השימושיים בנכס כדלקמן:

%		
2 - 4		בניינים
7 - 15		ריהוט וציוד משרדי
15		כלי רכב
25 - 33	(בעיקר 33%)	מחשבים וציוד היקפי
ראה להלן		שיפורים במושכר

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

אורך החיים השימושיים, שיטת הפחת וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי, באופן של מכאן ולהבא. הפחתת נכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע.

שערוך בנייני המשרד נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. רכוש קבוע (המשך)

הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ח. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הינו נדל"ן (קרקע או מבנה, או שניהם) המוחזק על ידי הבעלים (מחכיר בחכירה תפעולית) או חוכר בחכירה מימונית, לצורך הפקת דמי שכירות או לשם עליית ערך, או שתיהן, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים או למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה, נזקפים לרווח או הפסד במועד התהוותם. נדל"ן להשקעה אינו מופחת באופן שיטתי.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה.

1. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. הפחתה

הפחתת תוכנות נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של התוכנות, מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש, שהינו 3-8 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ירידת ערך .י

הקבוצה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. השקעות פיננסיות

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

ראייה אובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. סכום ההפסד הנזקף לדוח רווח והפסד נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים (שאינם כוללים הפסדי אשראי עתידיים שטרם התהוו), המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי. אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחינה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזה ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת, אם וכאשר נדרש, הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיות לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. ירידת ערך (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, בנייני משרד לשימוש עצמי, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על רווח או הפסד לסעיף הוצאות אחרות.

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

יא. פעילות שהופסקה

פעילות שהופסקה הינה רכיב של החברה המהווה פעילות שמומשה. תוצאות הפעילות המתייחסות לפעילות שהופסקה מוצגות בנפרד ברווח או הפסד, בניכוי השפעת המס.

יב. מדידת שווי הוגן

שווי הוגן הוא המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם להעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה.

מדידת שווי הוגן מבוססת על ההנחה כי העסקה מתרחשת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק הכדאי (advantageous) ביותר.

השווי ההוגן של נכס או התחייבות נמדד תוך שימוש בהנחות שמשתתפים בשוק ישתמשו בעת תמחור הנכס או ההתחייבות, בהנחה שמשתתפים בשוק פועלים לטובת האינטרסים הכלכליים שלהם.

מדידת שווי הוגן לנכס לא פיננסי מביאה בחשבון את היכולת של משתתף בשוק להפיק הטבות כלכליות באמצעות הנכס בשימוש המיטבי שלו או על ידי מכירתו למשתתף אחר בשוק שישתמש בנכס בשימוש המיטבי שלו.

הקבוצה משתמשת בטכניקות הערכה שהן מתאימות לנסיבות ושקיימים עבורן מספיק נתונים שניתנים להשגה כדי למדוד שווי הוגן, תוך מיקסום השימוש בנתונים רלוונטיים שניתנים לצפייה ומיזעור השימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה.

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים הנסחרים בשוק פעיל נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין מכשירים פיננסיים שלהם אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופקדונות, ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים, ראה בנוסף באור 10ז' להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ב. מדידת שווי הוגן (המשך)

כל הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן או שניתן גילוי לשווי ההוגן שלהם מחולקים לקטגוריות בתוך מידרג השווי ההוגן, בהתבסס על רמת הנתונים הנמוכה ביותר, המשמעותית למדידת השווי ההוגן בכללותה:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
 רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
 רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

י.ג. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות, מוצגות כהפחתה מההון.

י.ד. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות עובד לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, דמי הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה עם מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להטבה מוגדרת

לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית בהתאם לתשואה במועדי הדיווח של אגרות חוב קונצרניות צמודות מדד באיכות גבוהה, אשר מועד פרעונן דומה לתקופת ההתחייבות המתייחסת לפיצויי הפרישה.

הקבוצה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלםם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית.

מדידות מחדש של ההתחייבויות נטו נזקפות לרווח כולל אחר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוג הפרשה שנכללה בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

זז. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים המאוחדים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

2. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח מאוחדות מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי ובריאות, נזקפות בעת התהוותן.

3. הכנסות מדמי שכירות

הכנסות מדמי שכירות מוכרות לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות. עלייה קבועה בדמי השכירות לאורך תקופת החוזה, מוכרת כהכנסה בהתאם לשיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות.

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

רווחים (הפסדים) ממימוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. הכרה בהכנסה (המשך)

4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון (המשך)

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

ז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

ח. מסים על ההכנסה

תוצאות המס בגין מסים שוטפים או נדחים נזקפות לרווח או הפסד, למעט אם הן מתייחסות לפריטים הנזקפים לרווח כולל אחר או להון.

1. מסים שוטפים

חבות בגין מסים שוטפים נקבעת תוך שימוש בשיעורי המס וחוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד לתאריך הדיווח, וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

2. מסים נדחים

מסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הסכומים הנכללים בדוחות הכספיים לבין הסכומים המובאים בחשבון לצורכי מס.

יתרות המסים הנדחים מחושבות לפי שיעור המס הצפוי לחול כאשר הנכס ימומש או ההתחייבות תסולק, בהתבסס על חוקי המס שחוקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד לתאריך הדיווח.

בכל תאריך דיווח נכסי מסים נדחים נבחנים ובמידה שלא צפוי ניצולם הם מופחתים, הפרשים זמניים בגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים נבחנים בכל תאריך דיווח ובמידה שניצולם צפוי מוכר נכס מס נדחה מתאים.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזק במטרה להשיב את מרבית ההטבות הכלכליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן היישוב הצפוי של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, מאחר שחלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או בשל מדיניות החברה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

מסים נדחים מקוזזים אם קיימת זכות חוקית לקיזוז נכס מס שוטף כנגד התחייבות מס שוטפת והמסים הנדחים מתייחסים לאותה ישות החייבת במס ולאותה רשות מס.

ט. רווח (הפסד) למניה

רווח (הפסד) למניה מחושב על ידי חלוקה של הרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות בחברה במספר המניות הרגילות המשוקלות הקיים בפועל במהלך התקופה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. מדיניות חשבונאית בגין פעילות שהופסקה

ביטוח חיים

(א) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי מר דב רפאל. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ב) הוצאות רכישה נדחות:

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

(2) בהתאם להוראות המפקח, אקטואר החברה בודק מידי תקופת דיווח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסינה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ג) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.

(ד) תביעות תלויות:

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR) נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ה) פרמיות:

פרמיות בביטוח חיים נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן. ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

בחודש יולי 2014 ה-IASB פירסם את הנוסח המלא והסופי של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן) מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.

- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר יימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן את אותן הוראות שנדרשות לפי הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן.

לפי התקן, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - שמיחוס לשינויים בסיכון האשראי - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד.

התקן כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

התקן ייושם החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2018.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

תיקונים ל- IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים, בדבר גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות

בינואר 2016 פרסם ה-IASB תיקונים ל- IAS 7 דוח על תזרימי מזומנים (להלן - התיקונים) אשר דורשים מתן גילויים נוספים לגבי התחייבויות פיננסיות. התיקונים דורשים להציג את התנועה בין יתרת הפתיחה ליתרת הסגירה של התחייבויות פיננסיות, לרבות השינויים הנובעים מתזרימי מזומנים מפעילות מימון, מרכישת או איבוד שליטה במוחזקות, משינויים בשערי חליפין ומשינויים בשווי הוגן.

התיקונים ייושמו החל מהתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2017. לא נדרש לכלול גילויים כאמור בהתייחס למספרי השוואה לתקופות הקודמות למועד התחילה של התיקונים.

החברה תכלול את הגילויים הנדרשים בדוחותיה הכספיים הרלוונטיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כג. פרטים על המדד ושער החליפין היציג של הדולר

שער החליפין יציג של הדולר %	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע %	מדד בגין %
0.3	(0.9)	(1.0)
12.0	(0.1)	(0.2)
(7.0)	1.9	1.8

לשנה שהסתיימה ביום

31 בדצמבר, 2015
31 בדצמבר, 2014
31 בדצמבר, 2013

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי (CODM), לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה בנויה לפי מגזרי פעילות בהתבסס על המוצרים והשירותים של היחידות העסקיות ולה מגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות.

2. מגזר ביטוח החיים

מגזר ביטוח החיים כולל כיסויים ביטוחיים כנגד מקרי מוות.

פעילות החברה בתחום זה היתה בלתי מהותית, ולכן נכללו תוצאות הפעילות של תחום זה במסגרת פעילות שלא יוחסה למגזרי פעילות, בסעיף רווח מפעילות שהופסקה (ראה גם באור 1(ב) לעיל).

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2015

לא מיוחס למגזרי פעילות סה"כ	ביטוח כללי						
	סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*)	רכב רכוש	רכב חובה	אלפי ש"ח	
490,404	-	490,404	10,441	66,141	248,073	165,749	פרמיות ברוטו
31,814	-	31,814	2,727	24,558	428	4,101	פרמיות ביטוח משנה
458,590	-	458,590	7,714	41,583	247,645	161,648	פרמיות בשייר שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
3,745	-	3,745	803	2,154	(1,816)	2,604	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
454,845	-	454,845	6,911	39,429	249,461	159,044	הכנסות מעמלות
23,823	7,472	16,351	1,059	1,296	3,135	10,861	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,534	117	4,417	329	4,099	(11)	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
483,202	7,589	475,613	8,299	44,824	252,585	169,905	הוצאות הנהלה וכלליות
399,000	-	399,000	160	31,978	221,012	145,850	הוצאות מימון
19,297	-	19,297	(4,462)	17,428	111	6,220	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
379,703	-	379,703	4,622	14,550	220,901	139,630	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
94,475	-	94,475	2,014	21,824	48,617	22,020	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
21,098	3,127	17,971	379	2,399	7,399	7,794	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015
1,883	2,084	(201)	(10)	(191)	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2015
497,159	5,211	491,948	7,005	38,582	276,917	169,444	
(13,957)	2,378	(16,335)	1,294	6,242	(24,332)	461	
2,250	2,478	(228)	(5)	(30)	(95)	(98)	
(11,707)	4,856	(16,563)	1,289	6,212	(24,427)	363	
		956,715	58,892	49,975	156,363	691,485	
		883,561	47,872	18,303	155,976	661,410	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 57% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*)	רכב רכוש	רכב חובה	
אלפי ש"ח							
481,160	-	481,160	9,066	56,723	258,767	156,604	פרמיות ברוטו
31,886	-	31,886	2,098	25,055	431	4,302	פרמיות ביטוח משנה
449,274	-	449,274	6,968	31,668	258,336	152,302	פרמיות בשייר
(21,107)	-	(21,107)	(479)	(401)	(13,263)	(6,964)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
470,381	-	470,381	7,447	32,069	271,599	159,266	פרמיות שהורווחו בשייר
27,965	6,810	21,155	1,243	1,165	4,500	14,247	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
4,168	133	4,035	198	3,837	-	-	הכנסות מעמלות
502,514	6,943	495,571	8,888	37,071	276,099	173,513	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות
411,798	-	411,798	21,039	23,870	229,737	137,152	בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות
27,442	-	27,442	9,337	14,368	(72)	3,809	בגין חוזי ביטוח תשלומים ושינוי בהתחייבויות
384,356	-	384,356	11,702	9,502	229,809	133,343	בגין חוזי ביטוח בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
95,213	-	95,213	1,977	19,542	52,997	20,697	הוצאות הנהלה וכלליות
20,639	2,402	18,237	341	2,131	8,227	7,538	הוצאות מימון
2,256	2,274	(18)	(1)	(17)	-	-	סך כל ההוצאות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
502,464	4,676	497,788	14,019	31,158	291,033	161,578	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
50	2,267	(2,217)	(5,131)	5,913	(14,934)	11,935	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
4,878	4,286	592	11	69	270	242	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
4,928	6,553	(1,625)	(5,120)	5,982	(14,664)	12,177	ליום 31 בדצמבר, 2014
		995,360	72,101	43,572	151,178	728,509	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר
		915,174	54,865	10,714	150,942	698,653	ליום 31 בדצמבר, 2014

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 55% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2013

סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי					
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (*)	ענפי רכוש ואחרים (*)	רכב רכוש	רכב חובה	
							אלפי ש"ח
517,831	-	517,831	9,889	53,648	286,679	167,615	פרמיות ברוטו
31,542	-	31,542	2,305	24,609	376	4,252	פרמיות ביטוח משנה
486,289	-	486,289	7,584	29,039	286,303	163,363	פרמיות בשייר
27,143	-	27,143	(352)	240	19,963	7,292	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
459,146	-	459,146	7,936	28,799	266,340	156,071	פרמיות שהורווחו בשייר
41,377	11,204	30,173	1,595	1,225	7,039	20,314	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,883	142	3,741	160	3,586	(5)	-	הכנסות מעמלות
504,406	11,346	493,060	9,691	33,610	273,374	176,385	סך כל ההכנסות
441,055	-	441,055	15,460	41,902	228,165	155,528	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
41,720	-	41,720	637	31,050	1,090	8,943	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
399,335	-	399,335	14,823	10,852	227,075	146,585	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
81,199	-	81,199	1,998	16,747	46,476	15,978	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,877	4,742	18,135	342	1,853	8,387	7,553	הוצאות הנהלה וכלליות
3,146	3,002	144	8	136	-	-	הוצאות מימון
506,557	7,744	498,813	17,171	29,588	281,938	170,116	סך כל ההוצאות
(2,151)	3,602	(5,753)	(7,480)	4,022	(8,564)	6,269	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה מפעילות נמשכת
12,387	12,387	-	-	-	-	-	רווח לפני מסים על ההכנסה מפעילות שהופסקה
10,236	15,989	(5,753)	(7,480)	4,022	(8,564)	6,269	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
4,774	4,745	29	1	5	13	10	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
15,010	20,734	(5,724)	(7,479)	4,027	(8,551)	6,279	סך כל הרווח (הפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
		1,035,351	65,011	57,509	168,895	743,936	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2013
		951,455	55,617	11,554	168,131	716,153	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר, 2013

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק, אשר הפעילות בגינם מהווה 68% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים, אשר הפעילות בגינם מהווה 57% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)
ג. נכסים והתחייבויות

31 בדצמבר, 2015		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
4,961	4,961	-
34,390	-	34,390
52,967	52,967	-
764,896	120,212	644,684
154,390	-	154,390
13,866	13,866	-
43,251	43,251	-
976,403	177,329	799,074
25,379	6,984	18,395
73,154	-	73,154
81,910	-	81,910
39,668	36,239	3,429
1,288,832	278,480	1,010,352
956,715	-	956,715
40,193	40,193	-
81,826	28,189	53,637
1,078,734	68,382	1,010,352

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים
התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

31 בדצמבר, 2014		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
5,481	5,481	-
34,477	-	34,477
42,904	42,904	-
686,456	61,648	624,808
157,095	-	157,095
36,125	35,741	384
86,744	67,624	19,120
966,420	165,013	801,407
62,827	10,339	52,488
80,186	-	80,186
80,737	-	80,737
58,871	52,922	5,949
1,331,903	276,659	1,055,244
995,360	-	995,360
40,199	40,199	-
92,658	32,774	59,884
1,128,217	72,973	1,055,244

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים
התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים - תוכנות מחשב

תנועה

<u>אלפי ש"ח</u>	<u>עלות</u>
16,021	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
1,871	תוספות
(195)	גריעות
<u>17,697</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
2,153	תוספות
(387)	גריעות
<u>19,463</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
	<u>הפחתה שנצברה</u>
9,933	יתרה ליום 1 בינואר, 2014
2,478	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
(195)	גריעות
<u>12,216</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
2,673	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
(387)	גריעות
<u>14,502</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
	<u>ערך בדוחות הכספיים, נטו</u>
<u>4,961</u>	ליום 31 בדצמבר, 2015
<u>5,481</u>	ליום 31 בדצמבר, 2014

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

<u>31 בדצמבר</u>		
2014	2015	
<u>אלפי ש"ח</u>		
<u>34,477</u>	<u>34,390</u>	ביטוח כללי

הוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי מחושבות בהתאם לאמור בבאור 2(ד)(ה) לעיל.

באור 6 -

רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2015

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
45,538	265	2,259	3,807	2,671	36,536
1,244	-	213	384	647	-
2,450	-	-	-	-	2,450
(1,687)	-	(105)	(641)	(941)	-
47,545	265	2,367	3,550	2,377	38,986
15,333	255	1,164	1,750	2,095	10,069
2,975	1	248	409	450	1,867
(1,370)	-	(95)	(334)	(941)	-
16,938	256	1,317	1,825	1,604	11,936
30,607	9	1,050	1,725	773	27,050

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2015
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2015
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2015

שנת 2014

סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים	קרקע ובנייני משרדים
אלפי ש"ח					
40,763	265	2,042	3,565	2,575	32,316
1,667	-	217	1,216	234	-
4,220	-	-	-	-	4,220
(1,112)	-	-	(974)	(138)	-
45,538	265	2,259	3,807	2,671	36,536
13,627	253	979	2,178	1,697	8,520
2,692	2	185	420	536	1,549
(986)	-	-	(848)	(138)	-
15,333	255	1,164	1,750	2,095	10,069
30,205	10	1,095	2,057	576	26,467

עלות

יתרה ליום 1 בינואר, 2014
תוספות במשך השנה
הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל
אחר
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר, 2014
תוספות במשך השנה
גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014
יתרת עלות מופחתת ליום
31 בדצמבר, 2014

ב. בנייני משרדים

בנייני המשרדים הינם בבעלות הקבוצה. חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה בארץ טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין. לעניין הערכה מחדש בשנת 2015, ראה באור 2 ('ז) לעיל.

באור 6: - רכוש קבוע (המשך)

ג. הערכה מחדש של קרקע ומבנים

החברה התקשרה עם מעריכת שווי מוסמכת בלתי תלויה, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של המבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נקבע בהתייחס לראיות מבוססות שוק, נקבע בחודש דצמבר 2015 ונחשב לרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

עקב השימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר, 2015 הינה 12,716 אלפי ש"ח (31 בדצמבר, 2014 - 10,916 אלפי ש"ח ו-31 בדצמבר, 2013 - 7,822 אלפי ש"ח). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם ל-1,800 אלפי ש"ח.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
12,515	12,515	עלות
6,430	6,897	פחת שנצבר
6,085	5,618	עלות מופחתת

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נקבע בשיטת השוואה לנכסים דומים בשוק. ההערכה שבוצעה על ידי מעריכת השווי מבוססת על מחירי שוק פעיל, המותאמים בגין שוני במהות, במיקום או בתנאים של הנכס הספציפי.

למועד ביצוע הערכת השווי, 31 בינואר, 2015, השווי ההוגן של המבנה והקרקע נקבע על ידי מומחית מוסמכת חיצונית, ונחשב לרמה 3 במידרג השווי ההוגן.

באור 7: - נדל"ן להשקעה

א. תנועה

2014	2015	
אלפי ש"ח		
41,344	42,904	יתרה ליום 1 בינואר
28	5,829	תוספות
1,532	4,234	התאמת שווי הוגן
42,904	52,967	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה בישראל נמדד על בסיס השווי ההוגן, כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריכת שווי חיצונית בלתי תלויה שהיא בעלת כישורים מקצועיים מוכרים ונסיון רב בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן שהוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקבוצה, בשילוב עם גישת העלות וכן בהתבסס על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהנכס. באמידת תזרימי המזומנים הובא בחשבון הסיכון המובנה שלהם והם מהווים בשיעור תשואה המשקף את הסיכונים הגלומים בתזרימי המזומנים, אשר נקבע בהתחשב בתשואה המקובלת בשוק המקרקעין, תוך התאמה למאפיינים הספציפיים של הנכס ורמת הסיכון של ההכנסות הצפויות ממנו.

ג. במהלך שנת 2015 החברה השקיעה בנכסי נדל"ן בחו"ל באמצעות חברות בנות שהוקמו לצורך כך כמפורט בבאור 1.

באור 7 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ב. (המשך)

הנחות משמעותיות (על בסיס ממוצעים משוקללים) ששימשו בהערכות השווי מוצגות להלן:

31 בדצמבר, 2015		נדל"ן להשקעה
54		דמי שכירות ממוצעים למ"ר לחודש (בש"ח)
6.0		תשואה על הנכס (ב-%)

עליה משמעותית בשווי השכירות המוערך או בשיעור עליית דמי השכירות, תביא לעליה משמעותית בשווי ההוגן של הנכסים. עליה משמעותית בשיעור התפוסה או ירידה משמעותית בשיעור ההיוון יביאו לעלייה בשווי ההוגן של הנכסים.

ג. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה:

31 בדצמבר		בבעלות
2014	2015	
אלפי ש"ח		
42,904	52,967	

חלק מהקרקעות בבעלות טרם נרשם על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין, לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

באור 8 - חייבים ויתרות חובה

הרכב

31 בדצמבר		חברות ביטוח ותוכני ביטוח:
2014	2015	
אלפי ש"ח		
3,401	1,552	חשבונות אחרים
4,256	481	מוסדות
1,210	26	הכנסות לקבל
1,574	2,790	הוצאות מראש
2,071	1,988	דמי חכירה מראש
1,302	1,984	אחרים
13,814	8,821	סה"כ חייבים ויתרות חובה

באור 9 - פרמיות לגבייה

א. ההרכב

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
83,277	83,616
2,540	1,706
80,737	81,910
73,871	74,574

פרמיות לגבייה (ב) *

בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (ג)

סה"כ פרמיות לגבייה

(* כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

ב. גיול

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
75,326	75,703
3,466	4,247
811	701
1,134	1,259
5,411	6,207
80,737	81,910

ללא פיגור

בפיגור:

מתחת ל- 90 ימים

בין 90 ל- 180 ימים

מעל 180 יום

סה"כ

סה"כ פרמיות לגבייה

ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגבייה

אלפי ש"ח
4,441
(1,901)
2,540
(834)
1,706

יתרה ליום 1 בינואר, 2014

קיטון בהפרשה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014

קיטון בהפרשה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

א. ההרכב:

31 בדצמבר, 2015			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
764,896	-	94,665	670,231
154,390	154,390	-	-
13,866	-	-	13,866
43,251	-	-	43,251
<u>976,403</u>	<u>154,390</u>	<u>94,665</u>	<u>727,348</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

31 בדצמבר, 2014			
סה"כ	הלוואות וחייבים	מוחזקים לפדיון	מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
אלפי ש"ח			
686,456	-	82,696	603,760
157,095	157,095	-	-
36,125	-	-	36,125
86,744	-	-	86,744
<u>966,420</u>	<u>157,095</u>	<u>82,696</u>	<u>726,629</u>

נכסי חוב סחירים (ב)
נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
מניות (ה)
אחרות (ו)
סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
<u>363,566</u>	<u>450,073</u>
<u>240,194</u>	<u>220,158</u>
<u>82,696</u>	<u>94,665</u>
<u>322,890</u>	<u>314,823</u>
<u>686,456</u>	<u>764,896</u>
<u>85,483</u>	<u>95,572</u>

אגרות חוב ממשלתיות
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

שיועדו בעת ההכרה לראשונה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
שיועדו בעת ההכרה לראשונה

מוחזקים לפדיון (*)

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

(* סך הכל השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:

נכסי חוב אחרים:

שאינם ניתנים להמרה

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים
ההרכב:

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2014	2015	2014	2015
אלפי ש"ח			
98,090	100,871	95,478	94,329
13,693	12,435	13,033	12,143
48,584	47,918	48,584	47,918
<u>160,367</u>	<u>161,224</u>	<u>157,095</u>	<u>154,390</u>

מוציגים כהלוואות וחייבים:
אגרות חוב
פקדונות בבנקים
הלוואות
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

31 בדצמבר	
2014	2015
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

נכסי חוב סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

3.93	3.33
4.90	3.83
4.84	1.33

31 בדצמבר	
2014	2015
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

נכסי חוב שאינם סחירים
בסיס הצמדה:
צמוד למדד
שקלי
צמוד מט"ח

4.97	4.92
5.48	5.15
6.02	6.02

ה. מניות

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (שיועדו בעת ההכרה לראשונה)

<u>36,125</u>	<u>13,866</u>
---------------	---------------

ו. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

<u>86,744</u>	<u>43,251</u>
---------------	---------------

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, מוצרים מובנים וקרנות נאמנות.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ז. השיטות וההנחות ששימשו לקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי נקבע כדלהלן:

נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים. החל מיום 20 במרס, 2011, מספקת חברת מרווח הוגן בע"מ (להלן - מרווח הוגן) ציטוטי מחירים ושערי ריבית היוון לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים. מודל מרווח הוגן מתבסס בעיקרו על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים, בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים, וזאת בהתאם לפרמית הסיכון הניגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר (להלן - מודל מרווח הוגן).

בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון אשר הורה על ביטול המכרז בו זכתה מרווח הוגן, פורסם מכרז חדש.

בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר בחודש ספטמבר 2014, החליטה ועדת המכרזים להכריז על מרווח הוגן כזוכה במכרז החדש. כמו כן, צויין במכתב כי על לוחות הזמנים להטמעת המודל המעודכן של מרווח הוגן תצא הודעה נפרדת. בשלב זה, אין ביכולת החברה להעריך את השפעת העדכון הצפוי במתודולוגיה, על השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים והאם תהיה השפעה כאמור.

להלן שיעורי הריבית עבור נכסי חוב שאינם סחירים, אשר חושבו בהתאם למח"מ ממוצע של טווח הדירוג (*):

31 בדצמבר		
2014	2015	
אחוזים		
2.74	2.05	AA- ומעלה
4.72	3.96	A

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדרוג". נתוני חברת מדרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד A+.

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

השווי ההוגן של כל הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן בחברה נמדד על פי רמה 1 (השנה ואשתקד).

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר ניתן גילוי לגביו בסעיף ג' לעיל, נמדד על פי רמה 2.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגבייה, חייבים ויתרות חובה ונכסי מסים שוטפים תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
62,827	25,379

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית

המזומנים ושווי מזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים, ליום הדיווח, ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור של 0.01%.

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים ופקדונות למשיכה מיידית, ראה באור 25 להלן.

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר, 2015 ו-2014	
מונפק ונפרע	רשום
מספר המניות	
41,764,000	50,000,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

לא חל שינוי בהון המניות בתקופות הדיווח.

ג. זכויות הנלוות למניות

למחזיקי המניות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת המס) של רכוש קבוע וירידות ערך עד למידה שהן מתייחסות לעליית ערך שנרשמה בגין אותו נכס בקרנות הון.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון

1. ההון הנדרש והקיים של החברה

ההון הנדרש והקיים של החברה נקבע בהתאם לתקנות ההון והנחיות המפקח. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
186,559	174,199	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
203,686	210,098	הון ראשוני בסיסי
10,000	10,000	הון משני מורכב (ב)
30,000	28,317	הון שלישוני מורכב (ב)
40,000	38,317	סך הכל הון משני ושלישוני מורכב
243,686	248,415	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
57,127	74,216	עודף ליום הדוח
		פעולות לאחר תאריך הדיווח שהשפיעו על ההון המוכר (ראה באור 28 להלן):
-	(10,000)	פרעון הון משני
-	(20,000)	פרעון הון שלישוני
-	30,000	גיוס הון משני
-	20,000	גיוס הון שלישוני
-	20,000	
57,127	94,216	עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך הדיווח *

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
125,698	119,749	(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
820	1,373	פעילות בביטוח כללי
8,478	7,194	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
19,895	19,124	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
31,668	26,759	סיכונים תפעוליים
186,559	174,199	נכסי השקעה ונכסים אחרים
		סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון

(ב) לעניין כתבי התחייבות נדחים המשמשים כהון משני/שלישוני מורכב, ראה באור 16 להלן.

(* מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברת ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

2. Solvency II

בחודש נובמבר 2014 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח (להלן - המכתב) בעניין מתווה ליישום משטר כושר פירעון מבוסס Solvency II. במכתב צוין, כי הפרלמנט האירופי החליט כי יישום הדירקטיבה באירופה יהיה בתחילת שנת 2016 ונקבעו לוחות זמנים ליישום ההנחיות הסופיות.

חברות ביטוח בישראל ידרשו לעמוד בהנחיות ההון החדשות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2016. שינוי דרישות ההון כפוף בין היתר לשינוי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.

במהלך שנת 2016, טרם כניסת המשטר החדש לתוקף, בכוונת האוצר להחיל דיווח רבעוני לממונה על אינדיקציות ליחס כושר הפירעון החדש, במקביל לדיווח דרישות ההון על פי התקנות הקיימות.

בחודש יולי 2015 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח בדבר הוראות מעבר ליישום SOLVENCY II, המבוססות על הדירקטיבה שעיקרן:

- מבטח שאינו עומד בדרישות ההון בשנה הראשונה ליישום הדירקטיבה יידרש לנקוט באמצעים הנדרשים על מנת לכסות את החוסר בהון או להקטין את פרופיל הסיכון, על מנת להבטיח עמידה בדרישות ההון, עד ליום 31 בדצמבר 2018.
- דרישת הון מוקטנת ביחס לחלק מהמניות המוחזקות על ידי החברה ביום 31 בדצמבר 2016. כאשר דרישה זו תלך ותגדל באופן הדרגתי במשך 7 שנים עד שדרישת ההון בגין מניות אלו תגיע לשיעורה המלא.

בדעת המפקח לפרסם הנחיות לעניין ניהול הון וקביעת יעד הון פנימי, לעניין סקר פערים שעל החברות יהיה לבצע ביחס למערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי ונייר התייעצות לקידום תהליך ההערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון (ORSA).

כחלק מההיערכות ליישום המודל, בוצעו, על פי הנחיית האוצר, מספר תרגילים (IQIS - סימולציות של השפעת הדירקטיבה על הונו של המבטח בהינתן תמהיל העסקים והמאזן הקיימים שלו) שמטרתם לכייל את המודל. התרגיל האחרון שבוצע התייחס לשנת 2014 (להלן IQIS4) והיה מבוסס על תקנות סופיות והנחיות טכניות ליישום שפרסמה הנציבות האירופית וכן על חוזר הנחיה לביצוע שפרסם המפקח בחודש אפריל 2015.

במסגרת זו, פורסם, בחודש אפריל 2015, מכתב על פיו "התרגיל, שיבוצע על דוחות 2014, משקף את ההנחיות האירופאיות. למען הסר ספק ולמניעת חוסר ודאות בתהליך ההיערכות נבקש להדגיש כי התרגיל מבטא את החלטת הפיקוח בנוגע להתאמות הנדרשות לשוק הישראלי, והן יובאו לידי ביטוי בהנחיות החדשות. לקראת תרגיל IQIS5 נוסף ונעקוב אחר התפתחויות בהנחיות האירופאיות, ככל שיהיו, ונדון בהתאמות שידרשו לישראל".

על-פי תרגיל IQIS4 שביצעה החברה בגין שנת 2014, לחברה דרישות הון העולות על ההון הקיים בשיעור שאינו מהותי.

דירקטוריון החברה הנחה את החברה לבחון תוכנית לצמצום החשיפות בתרחישים שונים ולפעול להרחבת בסיס ההון בדרך של גיוס הון משני ושלישוני.

על מנת לעמוד בדרישות ההון תחת SOLVENCY II, החברה בחנה את תמהיל ההשקעות וההתחייבויות הביטוחיות שלה ובמקביל, לאחר תאריך הדיווח, החברה הרחיבה את בסיס ההון שלה בדרך של גיוס הון משני ושלישוני (ראה באור 28 להלן).

יודגש כי למודל, במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה מאוד לשינויים במשתני שוק ואחרים ולפיכך מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד.

בחודש מרס 2016 פרסם המפקח טיוטת הנחיה לביצוע IQIS 5 אשר אמור להיערך בגין שנת 2015, עד ליום 30 ביוני, 2016. עיקרי השינויים בהנחיה זו לעומת IQIS 4, נוגעים לייצוב עקומי ריבית חסרת סיכון, הרכב הון מוכר, עדכון נוסחת חישוב דרישת הון בגין סיכון פרמיות ורזרבות בביטוח כללי, וכן עדכון ההנחיות בנוגע לדוח מיוחד של רואה חשבון מבקר, שיתמקד בבדיקת האומדן המיטבי (BE) וחישוב מרווח הסיכון (RM). חישוב IQIS 5 מהווה את הסקר הכמותי האחרון לפני יישום משטר כושר פירעון חדש מבוסס SOLVENCY II.

החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה את השפעת השינויים כאמור ביחס להנחיות הקודמות והיא נערכת לביצוע הסקר בהתאם לחוזר מחייב שיפורסם.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח

א. הרכב ההתחייבויות

31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
915,174	883,561	80,186	73,154	995,360	956,715

ביטוח כללי (ב)

ב. ביטוח כללי

1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
67,690	71,348	901	611	68,591	71,959
30,540	-	-	-	30,540	-
655,288	637,934	46,191	40,484	701,479	678,418
753,518	709,282	47,092	41,095	800,610	750,377
100,263	104,483	13,474	10,253	113,737	114,736
357	7,741	-	-	357	7,741
61,036	62,055	19,620	21,806	80,656	83,861
161,656	174,279	33,094	32,059	194,750	206,338
915,174	883,561	80,186	73,154	995,360	956,715
10,009	10,492	180	130	10,189	10,622
21,326	21,978	2,962	1,790	24,288	23,768
31,335	32,470	3,142	1,920	34,477	34,390
743,509	698,790	46,912	40,965	790,421	739,755
140,330	152,301	30,132	30,269	170,462	182,570
883,839	851,091	77,044	71,234	960,883	922,325

ענפי רכב חובה וחבויות
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 עודף הכנסות על הוצאות (צבירה)
 תביעות תלויות
 סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה 3 להלן)

ענפי רכוש ואחרים
 הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
 הפרשה לפרמיה בחסר תביעות תלויות
 סך ענפי רכוש ואחרים (ראה 4 להלן)
 סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות
 ענפי רכוש ואחרים
 סך הכל הוצאות רכישה נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות:
 ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים
 סה"כ התחייבויות בחוזי ביטוח כללי בניכוי הוצאות רכישה נדחות

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר						
2014	2015	2014	2015	2014	2015	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
660,430	649,173	33,729	35,794	694,159	684,967	הערכות אקטואריות
3,832	4,533	320	-	4,152	4,533	ד"ר סטיוארט קוטס
664,262	653,706	34,049	35,794	698,311	689,500	מר דב רפאל
						סה"כ הערכות אקטואריות הפרשות על בסיס הערכות אחרות
34,730	26,548	31,762	26,496	66,492	53,044	הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
15,166	18,074	-	-	15,166	18,074	תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)
167,953	175,831	14,375	10,864	182,328	186,695	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
357	7,741	-	-	357	7,741	הפרשה לפרמיה בחסר
2,166	1,661	-	-	2,166	1,661	הערכות אחרות
30,540	-	-	-	30,540	-	עודף הכנסות על הוצאות (צבירה)
915,174	883,561	80,186	73,154	995,360	956,715	סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

3. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
אלפי ש"ח					
762,003	743,509	37,001	46,912	799,004	790,421
139,238	149,203	4,569	4,619	143,807	153,822
7,195	1,989	(35)	(415)	7,159	1,574
7,169	(5,787)	8,544	(2,480)	15,714	(8,267)
153,602	145,405	13,078	1,724	166,680	147,129
3,263	3,131	295	354	3,558	3,485
152,590	156,658	2,872	7,112	155,462	163,770
155,853	159,789	3,167	7,466	159,020	167,255
3,590	1,411	-	-	3,590	1,411
(23,087)	(16,800)	-	-	(23,087)	(16,800)
3,254	17,204	-	-	3,254	17,204
(16,243)	1,815	-	-	(16,243)	1,815
-	(32,150)	-	(205)	-	(32,355)
743,509	698,790	46,912	40,965	790,421	739,755

יתרה לתחילת השנה
 עלות התביעות המצטברת בגין שנת
 חיתום שוטפת
 שינוי ביתרות לתחילת שנה
 כתוצאה מהצמדה למדד ורווח
 השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה
 בהתחייבויות
 שינוי באומדן עלות התביעות
 המצטברת בגין שנות חיתום
 קודמות
 סך השינוי בעלות התביעות
 המצטברת
 תשלומים לשוב תביעות במהלך
 השנה:
 בגין שנת חיתום שוטפת
 בגין שנות חיתום קודמות
 סך תשלומים לשנה
 צבירה בגין שנת חיתום שוטפת
 צבירה שנזקפה לרווח בגין שנת
 החיתום ששחררה
 יתרת השינוי בצבירה
 סך שינוי בצבירה לשנה
 השפעת שינויים בעתודות ביטוח
 בביטוח כללי (ראה באור 2 ה(ד)(3.6))
 יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, צבירה, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

4. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2014	2015	2014	2015	2014	2015
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
156,438	140,330	43,803	30,132	200,241	170,462
225,672	227,821	11,200	15,491	236,872	243,312
13,283	247	3,096	2,049	16,379	2,296
238,955	228,068	14,296	17,540	253,251	245,608
164,093	170,768	5,601	8,424	169,694	179,192
79,585	64,160	22,109	6,930	101,694	71,090
243,678	234,928	27,710	15,354	271,388	250,282
(11,742)	1,015	(257)	504	(11,999)	1,519
357	7,384	-	-	357	7,384
-	10,432	-	(2,553)	-	7,879
140,330	152,301	30,132	30,269	170,462	182,570

יתרה לתחילת השנה
 עלות התביעות המצטברת בגין
 אירועים בשנת הדוח
 שינוי בעלות התביעות המצטברות
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך השינוי בעלות התביעות
 המצטברות
 תשלומים ליישוב תביעות במהלך
 השנה:
 בגין אירועים של שנת הדוח
 בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
 סך תשלומים
 שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם
 הורווחה, נטו מהוצאות רכישה
 נדחות
 שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר
 השפעת שינויים בעתודות ביטוח
 בביטוח כללי (ראה באור 2 ה(ד)3.6))
 יתרה לסוף השנה

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת התביעות התלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
3. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

5. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2015

סה"כ	שנת חיתום									
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015 (*)									
	3,485	3,526	3,865	5,029	4,814	2,164	3,128	4,255	8,760	4,618
		13,206	14,512	20,142	18,716	17,296	26,045	22,527	32,929	28,730
			30,701	40,763	41,683	38,493	54,016	57,196	63,934	62,108
				64,702	64,549	63,673	98,387	95,831	104,047	93,316
					88,729	84,437	131,807	128,071	133,119	130,899
						104,455	149,226	159,443	156,744	169,993
							170,394	183,832	182,808	188,901
								206,290	199,002	203,891
									217,105	214,786
										220,026
	155,231	146,071	159,130	183,210	185,861	176,231	220,454	238,055	232,473	222,215
		145,065	157,337	180,886	182,216	175,082	220,996	240,937	234,354	217,908
			160,825	187,228	186,380	178,704	225,737	256,458	242,049	226,070
				165,746	162,768	154,080	199,495	217,862	248,965	235,658
					166,498	166,245	212,971	231,134	215,345	210,111
						164,032	211,069	234,413	218,151	218,358
							216,397	239,594	224,342	228,157
								245,147	227,191	226,424
									231,855	228,393
										229,520
	(93,788)				(3,730)	(9,952)	(16,902)	(27,285)	(16,510)	(19,409)
	(8.09%)				(2.29%)	(6.46%)	(8.47%)	(12.52%)	(7.67%)	(9.24%)
1,880,316	155,231	145,065	160,825	165,746	166,498	164,032	216,397	245,147	231,855	229,520
32,355	1,411	13,462	17,482	-	-	-	-	-	-	-
1,119,093	3,485	13,206	30,701	64,702	88,729	104,455	170,394	206,290	217,105	220,026
728,868	150,335	118,397	112,642	101,044	77,769	59,577	46,003	38,857	14,750	9,494
10,887										
739,755										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

חוסר ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2015 לפני השפעת השינויים

בעתודות

השפעת שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור ה(ד)3.6))

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,

ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות.

במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

7. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2015

סה"כ	שנת חיתום									
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015 *									
	2,891	2,967	3,378	4,299	4,275	1,690	2,485	3,869	8,660	4,578
		11,548	13,389	18,993	17,463	14,846	22,821	19,996	31,572	28,477
			29,376	39,228	40,247	34,057	46,804	51,742	59,458	60,782
				62,890	62,714	56,596	86,002	85,745	97,213	90,208
					86,071	74,960	115,509	113,961	124,091	124,800
						92,031	130,364	142,150	146,028	160,296
							149,898	164,255	169,826	177,068
								182,713	185,408	190,598
									203,052	200,508
										205,628
	147,321	139,159	151,305	175,247	178,961	162,165	199,254	222,780	220,910	215,538
		138,637	149,915	173,482	175,631	161,963	198,597	221,964	221,518	211,734
			153,294	178,862	179,797	165,428	202,940	227,478	227,175	218,696
				158,529	156,578	138,577	175,978	187,724	229,412	223,639
					160,022	140,742	185,454	199,505	197,040	194,019
						142,810	182,411	202,704	199,588	202,664
							187,708	207,809	204,915	213,594
								213,014	207,584	211,868
									213,462	213,466
										214,646
										(20,627)
										(16,422)
										(25,290)
										(11,730)
										(4,233)
										(3,444)
										(81,746)
										(7.79%)
	1,729,443	147,321	138,637	153,294	158,529	160,022	142,810	187,708	213,014	213,462
	30,792	777	12,941	17,074	-	-	-	-	-	-
	1,026,098	2,891	11,548	29,376	62,890	86,071	92,031	149,898	182,713	203,052
	672,553	143,653	114,148	106,844	95,639	73,951	50,779	37,810	30,301	10,410
	9,272									9,018
	681,825									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

חוסר ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2015 לפני השפעת השינויים

בעתודות

השפעת שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 3.6)(ד)

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

בשייר העצמי ליום 31 בדצמבר, 2015

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים. (*)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות. (**)

הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות. (***)

במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנותי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

8. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2015

סה"כ	שנת חיתום									
	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2015 (*)									
	2,891	2,967	3,378	4,299	4,275	1,690	2,485	3,869	8,660	4,578
		11,548	13,389	18,993	17,463	14,846	22,821	19,996	31,572	28,477
			29,376	39,228	40,247	34,057	46,804	51,742	59,458	60,782
				62,890	62,714	56,596	81,831	85,745	97,213	90,208
					86,071	74,960	111,338	113,961	124,091	124,800
						92,031	126,193	142,150	146,028	155,643
							145,727	164,255	169,826	172,415
								182,713	185,408	185,800
									197,051	195,710
										200,830
	143,672	135,670	147,634	171,980	175,125	159,090	195,520	222,780	220,910	212,649
		135,627	146,761	170,103	172,708	158,937	193,852	219,117	220,308	209,438
			150,596	174,341	176,800	162,829	198,290	223,023	224,202	212,961
				154,242	153,590	135,938	164,747	183,387	226,458	216,174
					157,469	138,099	171,330	196,198	194,160	186,666
						140,570	169,239	197,837	199,588	198,011
							175,724	204,017	204,915	208,941
								208,218	207,584	207,070
									211,000	208,668
										208,601
										(21,935)
					(3,879)	(4,632)	(10,977)	(24,831)	(16,840)	(11,75%)
					(2.53%)	(3.41%)	(6.66%)	(13.54%)	(8.67%)	
	(83,094)									
	(8.16%)									
1,685,719	143,672	135,627	150,596	154,242	157,469	140,570	175,724	208,218	211,000	208,601
30,792	777	12,941	17,074	-	-	-	-	-	-	-
1,011,128	2,891	11,548	29,376	62,890	86,071	92,031	145,727	182,713	197,051	200,830
643,799	140,004	111,138	104,146	91,352	71,398	48,539	29,997	25,505	13,949	7,771
7,951										
651,750										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

חוסר ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה (***)

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2015 לפני השפעת השינויים

בעתודות

השפעת שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 3.6)

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2015

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2005

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות,

ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2015

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

(***) הפער בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה שלא כוללת צבירה להערכת התביעות המצטברות.

במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ג. ביטוח כללי (המשך)

9. נתונים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח רכב חובה

שנת חיתום						
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
אלפי ש"ח						
205,800	171,651	190,440	189,544	167,615	156,604	165,749
27,785	26,379	24,361	23,307	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
32,901	23,399	22,520	17,509	10,174	4,575	1,456

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015:
 פרמיות ברוטו
 רווח כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
 עודף הכנסות על הוצאות בשייר*
 השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

10. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח חבויות אחרות

שנת חיתום						
2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
אלפי ש"ח						
24,056	16,847	8,459	9,607	9,889	9,066	10,441
(7,699)	(4,790)	380	622	(274)	(682)	(622)
-	-	-	-	-	-	-
3,224	1,834	853	862	439	182	63

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015:
 פרמיות ברוטו
 רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
 עודף הכנסות על הוצאות בשייר*
 השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

(* לעניין ביטול עודף הכנסות על הוצאות ראה באור 2 ה(ד)(3.6).

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

11. הרכב רווח כולל בשייר בענף ביטוח רכב חובה

רווח כולל בגין שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדוח(1)	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות (2)	רווח כולל בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות	אלפי ש"ח
2015	23,307	(14,467)	(8,477)	363
2014	26,142	(4,961)	(9,004)	12,177
2013	28,053	(11,936)	(9,838)	6,279

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

- (1) שנות החיתום שהשתחררו בשנות הדיווח 2015, 2014 ו-2013 הינן 2012, 2011 ו-2010, בהתאמה.
- (2) סכומים אשר לא נכללו בחישוב העתודות הינם בעיקר עודף (חוסר) בהכנסות מהשקעות, יחסית לתשואה הנדרשת בהוראות תקנות הפיקוח וכן הוצאות העולות על המגבלה הקבועה בתקנות הפיקוח.

12. הרכב הפסד כולל בשייר בענף ביטוח חבויות אחרות

הפסד כולל בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנת הדוח(1)	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות (1)	רווח (הפסד) כולל לפני מסים על הכנסה	אלפי ש"ח
2015	1,321	515	(14)	1,289
2014	716	(5,260)	(64)	(5,120)
2013	(1,753)	(5,158)	(276)	(7,479)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר:

- (1) שנות החיתום שהשתחררו בשנות הדיווח 2015, 2014 ו-2013 הינן 2012, 2011 ו-2010, בהתאמה.

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת כמפורט להלן:

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת

תשלומי הפיצויים מטופלים על ידי הקבוצה בתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות.

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית

שנת 2015

		רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2015	הפקדות שהופקדו על ידי המעביד	השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר	הפסד אקטוארי בגין	הפסד אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית (נטו)	תשלומים מהתוכנית	הוצאות או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2015	
										אלפי ש"ח	
(18,165)	-	(228)	(226)	(2)	-	1,096	(2,314)	(368)	(1,946)	(16,719)	
8,309	1,867	(7)	-	(189)	182	(446)	(39)	(39)	-	6,934	
<u>(9,856)</u>	<u>1,867</u>	<u>(235)</u>	<u>(226)</u>	<u>(191)</u>	<u>182</u>	<u>650</u>	<u>(2,353)</u>	<u>(407)</u>	<u>(1,946)</u>	<u>(9,785)</u>	

התחייבויות להטבה מוגדרת
שווי הוגן של נכסי תוכנית
התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(א) שינויים בהתחייבות להטבה מוגדרת ובשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

שנת 2014

		רווח (הפסד) בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר					הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד				
יתרה	הפקדות	סה"כ	רווח	רווח	תשואה על נכסי תוכנית (למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית (נטו)	סה"כ הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד בתקופה	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירות שוטף	יתרה ליום 1 בינואר 2014		
ליום 31 בדצמבר 2014	שהופקדו על ידי המעביד	השפעה על רווח (הפסד) כולל אחר בתקופה	אקטוארי בגין סטיות בניסיון העבר	אקטוארי בגין שינויים בהנחות הפיננסיות	אקטוארי בגין שינויים בהנחות ריבית (נטו)	הפסד בתקופה	נטו	שירות שוטף	2014		
אלפי ש"ח											
(16,719)	-	744	219	525	-	1,615	(2,053)	(526)	(1,527)	(17,025)	התחייבויות להטבה מוגדרת
6,934	1,925	(86)	-	(310)	224	(694)	(28)	(28)	-	5,817	שווי הוגן של נכסי תוכנית
<u>(9,785)</u>	<u>1,925</u>	<u>658</u>	<u>219</u>	<u>215</u>	<u>224</u>	<u>921</u>	<u>(2,081)</u>	<u>(554)</u>	<u>(1,527)</u>	<u>(11,208)</u>	התחייבות נטו בגין הטבה מוגדרת

באור 14: - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

הטבות לאחר סיום העסקה (המשך)

תוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

(ב) ההנחות העיקריות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2014	2015
%	
2.4	2.4
2.25	2.25

שיעור היוון (נומינלי)

שיעור עליית שכר צפויה (נומינלי)

(ג) סכומים, עיתוי ואי וודאות של תזרימי מזומנים עתידיים

להלן שינויים אפשריים הנחשבים לסבירים לסוף תקופת הדיווח, לכל הנחה אקטוארית בהנחה שיתר ההנחות האקטואריות נותרו ללא שינוי:

השינוי במחויבות
להטבה מוגדרת
אלפי ש"ח

ליום 31 בדצמבר, 2015

מבחן רגישות לשינוי בשיעור עליית שכר צפויה

השינוי כתוצאה מ:

עליית שכר של 2.75% (במקום 2.25%)

481

מבחן רגישות לשינוי שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית

השינוי כתוצאה מ:

עליית שיעור היוון של 0.5%

478

ירידת שיעור היוון של 0.5%

478

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
8,007	8,490	חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
3,276	744	פיקדונות של מבטחי משנה
		חשבונות אחרים
11,283	9,234	סך כל חברות הביטוח ותווכני ביטוח
19,480	19,462	פרמיות מראש
4,014	4,046	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
11,590	8,965	ספקים ונותני שירותים
3,142	1,920	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
5,332	6,314	סוכני ביטוח
12,867	10,784	מבוטחים
175	307	אחרים
67,883	61,032	

באור 16: - התחייבויות פיננסיות

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

פירוט התחייבויות פיננסיות			
31 בדצמבר			
2014		2015	
שווי הוגן	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים
אלפי ש"ח			
45,468	40,199	44,727	40,193
	10,000		10,000
	30,000		28,317
	40,000		38,317

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

כתבי התחייבות נדחים (*
*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים:

הון משני מורכב (ראה ב'1)
הון שלישוני מורכב (ראה ב'1)

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים נוספים

31 בדצמבר, 2015

הערות	זכות לפדיון מוקדם	תדירות תשלומי ריבית בשנה	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	סוג הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	גורם מנפיק	סכום הלוואה מקורי	מועד הנפקה
באלפי ש"ח												

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

הון משני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.20	11,638	10,052	פריים+3.85%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.18	11,080	10,049	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.19	11,284	10,049	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	30.08.15	4	30.11.12	30.8.17	10,725	10,043	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	30.08.12	כתב התחייבות נדחה

31 בדצמבר, 2014

הערות	זכות לפדיון מוקדם	תדירות תשלומי ריבית בשנה	מועדי תשלום הריבית	מועדי תשלום הקרן	שווי הוגן	ערך בספרים	סוג הריבית	סחיר/לא סחיר	תנאי הצמדה	גורם מנפיק	סכום הלוואה מקורי	מועד הנפקה
באלפי ש"ח												

התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת:

הון משני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.20	11,768	10,054	פריים+3.85%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.18	11,280	10,050	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	27.11.17	4	27.2.13-	27.11.19	11,447	10,050	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	27.11.12	כתב התחייבות נדחה
הון שלישוני	30.08.15	4	30.11.12	30.8.17	10,973	10,045	פריים+3.5%	לא סחיר	לא צמוד	בנק	10,000	30.08.12	כתב התחייבות נדחה

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים בדבר ריבית והצמדה (המשך)

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2014	2015
אחוזים	

בסיס הצמדה:
שקלי

5.45 5.29

3. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
199	193
-	10,000
10,000	10,000
10,000	10,000
20,000	10,000
40,199	40,193

שנה ראשונה
שנה שניה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית ואילך
סה"כ

באור 17: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2015

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
458,590	31,814	490,404
(3,745)	(622)	(4,367)
454,845	31,192	486,037

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2014

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
449,274	31,886	481,160
21,107	274	21,381
470,381	32,160	502,541

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר 2013

שייר	ביטוח משנה אלפי ש"ח	ברוטו
486,289	31,542	517,831
(27,143)	(10)	(27,153)
459,146	31,532	490,678

פרמיות בביטוח כללי
שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
51,986	52,024	53,082	עמלות רכישה
37,605	41,560	41,305	הוצאות רכישה אחרות
(8,392)	1,629	88	שינוי בהוצאות רכישה נדחות ברוטו
81,199	95,213	94,475	סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 22: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
40,738	40,843	43,013	שכר עבודה ונלוות
4,301	5,253	5,731	פחת והפחתות
13,277	14,005	14,608	אחזקת משרדים ותקשורת
5,854	6,361	5,270	שיווק ופרסום
6,630	6,594	6,677	ייעוץ משפטי ומקצועי
132	2,252	2,228	דמי ניהול (באור 26ה')
5,090	4,798	4,625	עמלות כרטיסי אשראי
6,106	2,713	2,823	אחרות
82,128	82,819	84,975	סה"כ (*)
			בניכוי:
21,646	20,620	22,572	סכומים שסווגו לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
37,605	41,560	41,305	סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
22,877	20,639	21,098	הוצאות הנהלה וכלליות
7,656	9,118	9,362	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

באור 23: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
3,002	2,274	2,084	ריבית והפרשי הצמדה בגין כתבי התחייבויות נדחים
144	(18)	(201)	הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
3,146	2,256	1,883	סך הכל הוצאות מימון

באור 24: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - הפקודה). בנוסף, על הכנסות החברה המסווגת כ"מוסד כספי" כהגדרתה בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצויין כי פעילותה של החברה המסווגת כמוסד כספי בענפי הביטוח מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

על הכנסות יתר החברות המוחזקות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן - החוק)

על-פי החוק, עד לתום שנת 2007 נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק המגביל את תחולתו של החוק משנת 2008 ואילך. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל, בין היתר, את ביטול תיאום התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף. ההפרשה למס בדוחות הכספיים לשנים 2013 ו-2014 נערכה על בסיס ההסכם לשנת 2012. ההפרשה בדוחות הכספיים לשנת 2015 מבוססת על הסכם שנחתם בחודש פברואר 2016 בגין השנים 2013 עד 2020.

ההסכמים האמורים מתייחסים בין היתר לנושאים הבאים:

(א) ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

(ב) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של ההפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין שנת חיתום 2012. הסכום יוכר לצרכי מס בשנים 2013 ו-2014. בנוסף, החל משנת 2013 עד שנת 2020, יתואם חלק מהגידול בהפרשה והסכום שיתואם יוכר לצורכי מס במשך שלושת שנות המס הבאות.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על ההכנסות של חברות הקבוצה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. בחודש נובמבר 2015 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ו-2015 אשר קבע כי שיעור מס השכר החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהשכר ששולם בעד עבודה בחודש אוקטובר ואילך ומס הרווח יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2015 תחול לגבי החלק היחסי מהרווח בשנה זו.
3. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה בעקבות השינוי האמור:

שנה	שיעור מס חברות		שיעור מס כולל במוסדות כספיים	
	שיעור מס חברות	%	שיעור מס רווח	כספיים
2013	25.0	17.58 (*)	36.22	
2014	26.5	18.00	37.71	
2015	26.5	17.75 (*)	37.58 (**)	
2016 ואילך	26.5 (***)	17.00	37.18	

(* שיעור מס משוקלל.
 (** לעומת שיעור מס של 37.71% ערב פרסום התיקון.
 (***) ראה סעיף 4 להלן.

4. בחודש ינואר 2016 פורסם חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216) התשע"ו 2016, אשר קבע, בין היתר, הפחתת שיעור מס החברות מ- 26.5% ל- 25%, וזאת בתחולה מיום 1 בינואר, 2016. בהתאם לתיקון האמור שיעור המס הכולל שיחול על מוסדות כספיים, ובכלל זה החברה, מיום 1 בינואר, 2016 ואילך יעמוד על 35.90%.

יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2015 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך הדיווח ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות הנובעות משינוי החוק.

להערכת החברה, אילו שינוי החוק היה מושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2015 הוא היה מביא להקטנת יתרות המסים הנדחים בסך כ- 0.5 מיליון ש"ח נוספים כנגד הקטנת הוצאות מסים בסך כ- 0.2 מיליון ש"ח ובסך כ- 0.3 מיליון ש"ח כנגד הגדלת הרווח הכולל האחר.

ההשפעות האמורות תיכללנה בדוחות הכספיים שיפורסמו החל מהמועד שבו חקיקת החוק הושלמה למעשה, קרי במסגרת הרבעון הראשון של שנת 2016.

ג. שומות מס

שומות מס סופיות

לחברה הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2011.
 לחברות מאוחדות אחרות הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2010.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שומות מס (המשך)

שומות מס במחלוקת

לחברה הוצאה שומה לפי מיטב שפיטה לשנת המס 2012 לפיה גובה יתרת ההפסד המועבר לשנה זו יופחת בסכום כולל של 11,729 אלפי ש"ח. החברה חולקת על טענות שלטונות המס המהוות בסיס לדרישה האמורה. בהתאם לכך, הגישה החברה השגה על שומות אלה.

בד בבד הגיעו חברות הביטוח להסכם מול שלטונות המס הנוגע, בין היתר, לנושא שבמחלוקת, כאמור בסעיף א(3) לעיל.

ביישום הסכם המס לא צפויה להיות השפעה על הרווח הכולל עקב הכרה בנכס מס נדחה בגין הפרש עיתוי זה.

ד. מסים על ההכנסה (הטבת מס) הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
658	1,397	1,050	מסים שוטפים
(1,127)	(1,004)	(6,069)	מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים, ראה גם ו' להלן
134	(5)	56	מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים) התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי בשיעורי המס
254	-	(162)	
(81)	388	(5,125)	

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. מסים על ההכנסה (הטבת מס) המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
1,253	1,126	652
18	244	(88)
89	-	(2)
<u>1,360</u>	<u>1,370</u>	<u>562</u>

הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה
מוגדרת
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי
בשיעורי המס

ו. מסים נדחים

ההרכב:

סה"כ	אחרים	הפסדים לצרכי מס	השקעות פיננסיות	רכוש	הטבות לעובדים
				קבוע ונדל"ן להשקעה	
אלפי ש"ח					
(14,624)	2,279	2,124	(7,388)	(15,836)	4,197
(1,370)	-	-	-	(1,126)	(244)
<u>1,004</u>	<u>(590)</u>	<u>(2,124)</u>	<u>4,190</u>	<u>(180)</u>	<u>(292)</u>
(14,990)	1,689	-	(3,198)	(17,142)	3,661
(564)	-	-	-	(652)	88
6,069	(235)	1	7,399	(1,032)	(64)
2	-	-	-	2	-
<u>162</u>	<u>(19)</u>	<u>-</u>	<u>45</u>	<u>186</u>	<u>(50)</u>
<u>(9,321)</u>	<u>1,435</u>	<u>1</u>	<u>4,246</u>	<u>(18,638)</u>	<u>3,635</u>

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר,
2014

שינויים אשר נזקפו להון

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר,
2014

שינויים אשר נזקפו להון

שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד

השפעת השינוי בשיעור המס:

שנזקפו להון

שנזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר,
2015

באור 24 - מסים על ההכנסה (המשך)

ו. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
14,990	9,321

התחייבויות בגין מסים נדחים

ז. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר		
2013	2014	2015
אלפי ש"ח		
(2,151)	50	(13,957)
36.22%	37.71%	37.58%
(779)	19	(5,245)
(136)	21	(109)
254	-	(162)
439	392	424
134	(5)	56
7	(39)	(89)
(81)	388	(5,125)
3.77%	776.00%	36.72%

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל תוספת (הפחתה) בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

עדכון יתרת מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים) אחרים

מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

באור 25: - ניהול סיכונים

החברה פועלת במגזר ביטוח כללי בשני תחומי פעילות עיקריים - ביטוח רכב חובה ורכב רכוש. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכונים פיננסיים: סיכוני שוק; סיכוני נזילות וסיכוני אשראי;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני ציות וממשל תאגידי;
- סיכונים תפעוליים.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים ועל איתנותה הפיננסית. מסמך המדיניות אשר אושר בדירקטוריון קובע, בין השאר, כיצד על החברה לפעול כדי להתמודד עם הסיכונים השונים.

ניהול הסיכונים מרוכז על ידי היחידה לניהול סיכונים העוסקת בזיהוי, מיפוי, מעקב, כימות ובקרה בהתאם למדיניות שאושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מנהל הסיכונים מזהה ומעריך את הסיכונים, בשיתוף פעולה עם מנהלי יחידות תומכות וביניהם מחלקות: האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה, כספים, חשבות, מערכות מידע והמחלקה המשפטית.

ניהול הסיכונים בחברה מבוסס על אחריות הגורמים העסקיים לסיכונים הנלקחים על ידם. אחריות זו כוללת, בין השאר, קביעת תהליכים ונהלים פנימיים שנקבעים ביחידות השונות וקבלת החלטות תוך בחינת כדאיות וסיכון.

הסיכונים הביטוחיים כוללים, בין היתר, סיכוני חיתום, סיכוני רזרבה וסיכון קטסטרופה. הסיכונים מנוהלים בשיתוף פעולה של מנהלי תחומי הביטוח, מנהלת ביטוח משנה, מנהלי התביעות, החיתום ומחלקת אקטואריה. מדידת החשיפה לסיכונים ביטוחיים נעשית על ידי האקטואר הממונה וצוות האקטואריה, המעבירים דיווח תקופתי למנהל הסיכונים ולדירקטוריון ודיווחים שוטפים להנהלת החברה. החברה פועלת להגבלת הסיכון על ידי קביעת נהלים בתחומי החיתום, סילוק התביעות וכן בהסדרי ביטוח משנה.

החברה נוקטת מדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים, סכומי השתתפות עצמית וכו' וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות ולהפסד מרבי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

בניהול הסיכונים הפיננסיים נוטלים חלק מספר אורגנים ויחידות בחברה, החל מוועדת השקעות של הדירקטוריון, מנהל ההשקעות, מנהל הסיכונים, בקרית השקעות והיחידה העורפית ('בק אופיס'). ניהול הסיכון מאפשר בקרה ושליטה מצד הנהלת החברה, תוך בחינת אופן העמידה בתקנות השקעה, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר הסיכונים השונים באמצעות ביצוע סימולציות, ניתוחי רגישות ומבחני קיצון.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

הסיכונים התפעוליים הינם הסיכונים להפסדים, העלולים להיגרם מכישלון מערכות פנימיות בחברה וחשיפה לגורם האנושי, כגון טעויות אנוש אגב תהליכי העבודה השוטפים וכן מנזקים כתוצאה מאירועים חיצוניים לחברה. הסיכונים מנוהלים על ידי ההנהלה ומנהלי המחלקות המקצועיות תחת ריכוז ומעקב של מנהל הסיכונים. החברה מבצעת סקרי סיכונים במטרה לאתר, לזהות, לאמוד ולדרג סיכונים מהותיים, לרבות סקר מעילות והונאות. ממצאי הסקרים מועברים לדירקטוריון, לוועדת ביקורת, למבקר הפנימי ולמנהלי המחלקות, אשר נדרשים לטפל בסיכונים המהותיים אשר זוהו במסגרת הסקר ופועלים במסגרת תכנית עבודה למזעור הסיכונים האמורים.

מדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה על ידי הדירקטוריון מתייחסת גם לניהול הסיכונים התפעוליים. בנוסף, נקבעה מדיניות ספציפית לקטגוריות שונות של סיכונים תפעוליים, בהן מניעת מעילות והונאות, אבטחת מידע, המשכיות עסקית, וזאת גם בהתייחס לדרישות הרגולציה בנושאים אלה. המבקר הפנימי, המהווה נדבך חשוב במערך ניהול הסיכונים, פועל, בין היתר, במטרה לאתר ולהתריע על כשלים בתהליכי העבודה והמערכות השונות. תכנית עבודתו השנתית והרב שנתית מתבססת, בין היתר, על סקרי הסיכונים במטרה להפחית את הסיכונים התפעוליים.

ב. דרישות חוקיות

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקרי הינם:

- זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו של המבטח ולעמידה בחבותו למבטוחים קיימים ועתידיים.
- כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו.
- הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.
- דיווח תקופתי למנהל הכללי, לדירקטוריון ולוועדת ההשקעות בדבר הסיכונים.

החברה מינתה מנהלת סיכונים אשר פועלת, בין השאר, ליישום הדרישות הרגולטוריות בתחום זה.

דרישות רגולטוריות שונות לעניין ניהול הסיכונים חלות על החברה והעיקריות שבהן:

- פרק 10 לקודקס הרגולציה בנושא "ניהול סיכונים בגופים מוסדיים",
- הוראות לעניין ניהול החשיפה למבטחי משנה,
- הוראות לעניין ניהול סיכוני האשראי, הערכתם והבקרה עליהם.

בנוסף, הודיע המפקח על כוונתו לפתח משטר כושר פירעון מבוסס סיכונים ברוח דירקטיבת Solvency II. לפרטים נוספים ראה באור 12.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי השוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

החברה מחזיקה בתיק השקעות (ניירות ערך סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם, נגזרים פיננסיים והשקעות נוספות). תנודה בלתי צפויה של גורמי השוק (Market Factors), כגון שינויים בשיעורי ריבית, אינפלציה, שער החליפין ואירועים פוליטיים וכלכליים אחרים בארץ ובעולם, עשויה להשפיע על הון החברה.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח, בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן, אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים. תוצאות מבחני הרגישות מוצגות בנטו, בניכוי השפעת מיסים.

ליום 31 בדצמבר, 2015

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(5,542)	5,542	543	(543)	(2,682)	2,682	13,013	(11,405)
(5,542)	5,542	543	(543)	(2,682)	2,682	13,013	(11,405)

רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)

ליום 31 בדצמבר, 2014

שיעור השינוי בשע"ח של הדולר		שיעור השינוי במדד		השקעות במכשירים הוניים (ב)		שיעור הריבית (א)	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
(4,866)	4,866	227	(227)	(4,860)	4,860	16,447	(14,148)
(4,866)	4,866	227	(227)	(4,860)	4,860	16,447	(14,148)

רווח (הפסד) הכנסה כוללת (הון) עצמי (ג)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה, החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר, וביחס למכשירים עם ריבית משתנה, החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך הכספי ולא על שווי כלכלי. על כן במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי חוב שאינם סחירים, המסווגים כהלוואות חייבים, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבות בגין חוזי ביטוח, התחייבויות פיננסיות ופקדונות ויתרות מבטחי משנה. הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים כ- 48% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה.

(ג) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(ד) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית או בתזרים המזומנים הנובע מהם. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
		נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
686,456	764,896	נכסי חוב סחירים
157,095	154,390	נכסי חוב שאינם סחירים
49,785	14,142	השקעות פיננסיות אחרות (*)
62,827	25,379	מזומנים ושווי מזומנים (*)
80,186	73,154	נכסי ביטוח משנה (*)
1,036,349	1,031,961	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
295,554	256,871	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
1,331,903	1,288,832	סך כל הנכסים
		התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
40,199	40,193	התחייבויות פיננסיות
813,032	770,020	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
853,231	810,213	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
274,986	268,521	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
203,686	210,098	הון
1,331,903	1,288,832	סך כל ההון וההתחייבויות

ההתחייבויות הביטוחיות המהוונות הינן בענפי רכב חובה וחבויות. החברה משתמשת בריבית היוון של 1.25% (זהה לאשתקד) בהתבסס על ציפיות מחלקת ההשקעות בחברה.

(*) נכסים שלא נלקחו בחשבון במבחני הרגישות הנוגעים לסיכוני שוק כאמור בסעיף ג' לעיל.

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ונכסים בלתי מוחשיים וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (חייבים ויתרות חובה, פרמיה לגבייה ויתרות שוטפות של חברות ביטוח) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2015					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח	בש"ח	
			צמוד למדד	לא צמוד	
אלפי ש"ח					
4,961	4,961	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
34,390	34,390	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
30,607	30,607	-	-	-	רכוש קבוע
52,967	52,967	-	-	-	נדל"ן להשקעה
73,154	-	-	41,360	31,794	נכסי ביטוח משנה
240	-	-	240	-	נכסי מסים שוטפים
8,821	4,778	-	481	3,562	חייבים ויתרות חובה
81,910	-	814	81,096	-	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
764,896	-	57,222	440,461	267,213	נכסי חוב סחירים
154,390	-	20,360	82,318	51,712	נכסי חוב שאינם סחירים
13,866	13,866	-	-	-	מניות
43,251	27,805	6,057	9,389	-	אחרות
976,403	41,671	83,639	532,168	318,925	סה"כ השקעות פיננסיות
25,379	-	4,329	-	21,050	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,288,832</u>	<u>169,374</u>	<u>88,782</u>	<u>655,345</u>	<u>375,331</u>	סך כל הנכסים

31 בדצמבר 2015					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח	בש"ח	
			צמוד למדד	לא צמוד	
אלפי ש"ח					
210,098	210,098	-	-	-	סך הכל הון
					התחייבויות:
956,715	-	-	740,761	215,954	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
9,321	9,321	-	-	-	התחייבות בגין מסים נדחים
					התחייבות בשל הטבות לעובדים,
9,856	-	-	-	9,856	נטו
1,617	-	-	1,617	-	התחייבות בגין מסים שוטפים
61,032	1,920	-	-	59,112	זכאים ויתרות זכות
40,193	-	-	-	40,193	התחייבויות פיננסיות
<u>1,078,734</u>	<u>11,241</u>	<u>-</u>	<u>742,378</u>	<u>325,115</u>	סך הכל התחייבויות
<u>1,288,832</u>	<u>221,339</u>	<u>-</u>	<u>742,378</u>	<u>325,115</u>	סך הכל הון והתחייבויות
<u>-</u>	<u>(51,965)</u>	<u>88,782</u>	<u>(87,033)</u>	<u>50,216</u>	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2014						
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח						
-	-	-	-	5,481	5,481	נכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	-	34,477	34,477	הוצאות רכישה נדחות
-	-	-	-	30,205	30,205	רכוש קבוע
-	-	-	-	42,904	42,904	נדל"ן להשקעה
35,353	44,833	44,833	-	-	80,186	נכסי ביטוח משנה
-	14,852	14,852	-	-	14,852	נכסי מסים שוטפים
5,953	4,216	4,216	-	3,645	13,814	חייבים ויתרות חובה
-	79,889	79,889	848	-	80,737	פרמיות לגבייה
						השקעות פיננסיות:
166,794	496,657	496,657	23,005	-	686,456	נכסי חוב סחירים
52,640	84,154	84,154	20,301	-	157,095	נכסי חוב שאינם סחירים
-	-	-	-	36,125	36,125	מניות
22,560	22,285	22,285	4,940	36,959	86,744	אחרות
241,994	603,096	603,096	48,246	73,084	966,420	סה"כ השקעות פיננסיות
33,799	-	-	29,028	-	62,827	מזומנים ושווי מזומנים
317,099	746,886	746,886	78,122	189,796	1,331,903	סך כל הנכסים

31 בדצמבר 2014						
בש"ח לא צמוד	בש"ח צמוד למדד	בש"ח צמוד למדד	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	פריטים לא פיננסים ואחרים	סה"כ	
אלפי ש"ח						
-	-	-	-	203,686	203,686	סך הכל הון
						התחייבויות:
211,981	783,379	783,379	-	-	995,360	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
-	-	-	-	14,990	14,990	התחייבות בגין מסים נדחים
9,785	-	-	-	-	9,785	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
64,741	-	-	-	3,142	67,883	זכאים ויתרות זכות
40,199	-	-	-	-	40,199	התחייבויות פיננסיות
326,706	783,379	783,379	-	18,132	1,128,217	סך הכל התחייבויות
326,706	783,379	783,379	-	221,818	1,331,903	סך הכל הון והתחייבויות
(9,607)	(36,493)	(36,493)	78,122	(32,022)	-	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

4. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במכשירים הוניים

ליום 31 בדצמבר, 2015

% מסה"כ	סך הכל	בחור"ל אלפי ש"ח	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות	
				במדד ת"א 100	
12.7	1,765	-	-	1,765	ענף משק
40.5	5,620	-	1,476	4,144	תעשייה
18.8	2,599	1,708	-	891	תקשורת ושרותי
26.5	3,671	-	3,624	47	מחשב
1.5	211	-	-	211	בנקים
100.0	13,866	1,708	5,100	7,058	בינוי ונדל"ן
					אחר
					סך הכל

ליום 31 בדצמבר, 2014

% מסה"כ	סך הכל	בחור"ל אלפי ש"ח	נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות	
				במדד ת"א 100	
13.1	4,725	3,576	385	764	ענף משק
26.2	9,480	2,765	1,296	5,419	תעשייה
23.3	8,412	-	-	8,412	תקשורת ושרותי
10.5	3,798	552	1,928	1,318	מחשב
26.9	9,710	4,466	484	4,760	בנקים
100.0	36,125	11,359	4,093	20,673	שירותים עסקיים
					אחרים
					אחר
					סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד.
 2. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר, עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
 3. ההשקעות הפיננסיות של החברה כוללות נכסי השקעה פיננסיים סחירים בסך של כ- 822,013 אלפי ש"ח, הניתנים למימוש מיידי (אשתקד - 809,325 אלפי ש"ח). כמו כן, לחברה יתרת מזומנים ושווי מזומנים בסך 25,379 אלפי ש"ח (אשתקד - 62,827 אלפי ש"ח).
- על פי כללי ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בכללי ההשקעה, כנגד ההון העצמי וכנגד התחייבויות אחרות, בסכום שלא יפחת מ-30% מסכום ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה, בהתאמות המפורטות בכללי ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפרעון המשוערים של סכומי התביעות התלויות וההתחייבויות הפיננסיות.

תביעות תלויות מדווחות בעמודות על בסיס הקצאה למועדי פרעון משוערים, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר.

ההתחייבויות חשופות לסיכון רזרבה. המודלים האקטואריים מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. אומדן התזרים חשוף לסיכון מודל ולסיכון הפרמטר הכולל את הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	מל 3 שנה ועד	מל 5 שנים ועד 3 שנים	מל 5 שנים ועד 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
242,416	169,504	223,046	223,524	-	858,490
252,085	167,638	222,287	226,723	30,540	899,273

ליום 31 בדצמבר, 2015

ליום 31 בדצמבר, 2014

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות (המשך)

בגין התחייבויות פיננסיות

עד שנה	שנה ועד 3 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
193	20,000	20,000	-	-	40,193
199	10,000	20,000	10,000	-	40,199

ליום 31 בדצמבר, 2015

ליום 31 בדצמבר, 2014

ה. סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים כוללים, בין היתר:

- סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל, כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות, כתוצאה מגורמים שונים.

החברה מנהלת סיכון זה על ידי:

- (1) הגבלתו של הסיכון באמצעות תהליכי חיתום המותאמים לכל סוג מוצר ביטוחי.
- (2) העברתו של חלק מהסיכון למבטחי משנה.

- סיכוני זרובה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות, אשר עלולה לגרום לכך שהזרבות האקטואריות אינן מספיקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את ההתחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;
- (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- סיכון קטסטרופה: חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ-2.4%, הינה כ- 420 מיליון ש"ח ברוטו וכ- 4 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

החברה מנהלת סיכון זה באמצעות העברתו למבטחי משנה בחו"ל במסגרת חוזה יחסי מסוג Quota Share and Surplus וחוזה לא יחסי מסוג Excess of Loss.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים, אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכונים הביטוחיים, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוחיים להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות ובתי עסק.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי דירות ובתי עסק מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.
- הפרשה לפרמיה בחסר.
- תביעות תלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות לסילוק תביעות.
- בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור 2 לעיל.

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההערכות מתבססות, בעיקרן, על ניסיון העבר של התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת ברוטו וברמת ביטוח משנה בנפרד. שיבובים וכן השתתפות עצמית שתגבה מהמבוטחים, מחושבים על בסיס ניסיון העבר המשתקף בנתוני המודל האקטוארי.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

כללי (המשך)

- (ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ובהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה.
- (ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.
- (ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.
- (ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.
- (ז) הערכת התביעות התלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, עבור חלק החברה במאגר הישראלי לביטוח רכב (להלן - הפול) התבססה על חישוב שבוצע על ידי אקטואר הפול.

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

- הענפים בהם בוצעה הערכה על בסיס מודלים אקטואריים סטטיסטיים הינם רכב רכוש, רכב חובה ומקיף לדירות. שאר הענפים הינם קטנים בהיקפם לביצוע הערכה סטטיסטית.
- בכל הענפים (המקובצים והלא מקובצים) הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת הברוטו וברמת המשנה בנפרד. התביעות התלויות ברמת השייר חושבו כהפרש ביניהן.

(א) ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות, תוך חלוקה לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, נעשה גם שימוש בשיטת הממוצעים בקביעת עלות תביעה לפוליסה.

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש בשיטת Link Ratio. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2015. בהערכה עבור נזקי צד ג' הונח גורם "זנב" של 1.3%. הסכום שנלקח בחשבון הינו סכום של הערכה נפרדת של נזקי צד ג', הערכת נזק עצמי והערכת נזקי גניבה. במקביל חושב חלק מבטחי המשנה בגין ביטוח רכב יוקרה וביטוח משאיות.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) ענף רכב חובה

בענפי רכב חובה ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומים.

בהערכת התביעות התלויות יושם מודל "סולם" ונעשה שימוש ב- 4 שיטות להערכת העלות הסופית של התביעות: Chain ladder ו- Link Ratio לכל השנים ובשלוש שנים האחרונות. כמו כן, נעשה שימוש בשיטת BF להערכת יחס תביעות בשנים 2013 עד 2015. נתוני ה"זנב" הוערכו על בסיס נתוני המאגר "רון בינה אקטוארית". הערכות פרטניות שנלקחו בחשבון: ביטוח לאומי, תביעות גדולות, סטיית תקן והוצאות רפואיות. חלק החברה בתביעות התלויות של הפול, לרבות הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, נלקח בהתאם לדוח שהתקבל מהפול. הערכת חלקם של מבטחי משנה בתביעות בגין חוזי עודף (EXCESS) נאמדה על בסיס מודל Log Normal.

(ג) ענף דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות התשלומים תוך הפרדה לתביעות גדולות ותביעות רגילות.

השיטות בהן נעשה שימוש הינן: Link Ratio לכל השנים ו- Link Ratio לשלוש שנים האחרונות. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2015. לא הונח גורם "זנב".

4. ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

- (1) נעשה היוון לתביעות תלויות בענף רכב חובה לפי שיעור ריבית שנתית של 1.25% (זהה לאשתקד) - ראה סעיף 5 להלן. חישוב ריבית היוון מתבסס על תקן האקטוארי (גישת תיק השקעות) ומשקף את התשואות הצפויות מתיק השקעות.
- (2) נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענף רכב חובה.
- (3) בניתוח התפתחות התשלומים בענף רכב חובה מוסיפה החברה "זנב" תביעות אשר מתבסס על נתוני המאגר "רון בינה אקטוארית".

5. רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

- ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה התשואה, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.
- היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.
- יצויין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמיים.

ה. סיכונים ביטוחיים (המשך)

סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

6. שינויים בהנחות העיקריות ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי:

א. החברה ערכה שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח כמפורט בבאור 2ה(ד)(3.6).

בין היתר, יושמה עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(1) "זהירות" - על האקטואר לחשב "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח", כלומר קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכוון לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות. הניתוח האקטוארי כלל הערכה של שני סוגי הסיכונים: האקראיים (רנדומאלים) והשיטתיים (סיסטמיים).

(2) שיעור היוון תזרים מזומנים לבחינת עיקרון הזהירות – ריבית ההיוון המתאימה לבחינת הזהירות היא על פי עקום ריביות חסר סיכון המותאם לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות. כמו כן, בבחינה זו יש להתחשב באופן שיערוך הנכסים בדוחות הכספיים העומדים כנגד ההתחייבויות.

(3) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים הלא מקובצים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים מקובצים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(4) קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שטרם חלפו.

כתוצאה מהאמור לעיל וכמפורט בסעיף 3, על מנת לעמוד בדרישות הממונה חוזקו עתודות הביטוח ונעשה עדכון במודלים האקטוארים. להשפעה על ההתחייבויות הביטוחיות ראה באור 2 ה(ה)(ד)(3.6).

יצויין כי בהתאם לחוזר ביטוח 4-1-2015, יישום עיקרון הזהירות כאמור לעיל מהווה חישוב מספק לעניין העתודות בסעיף רכב חובה.

ב. במהלך שנת 2014 הפחיתה החברה את ריבית ההיוון המשמשת בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בענפים רכב חובה, צד ג' וחבות מעבידים משיעור של 1.75% לשיעור של 1.25%. כתוצאה משינוי אומדן זה, ליום 31 בדצמבר, 2014 גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בענפי רכב חובה וחבויות בשייר בסך של כ- 4.5 מיליוני ש"ח וקטן באותו סכום הרווח לפני מסים על ההכנסה, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2014.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

31 בדצמבר 2015			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
862,064	154,390	707,674	בארץ
57,222	-	57,222	בחו"ל
<u>919,286</u>	<u>154,390</u>	<u>764,896</u>	סך הכל נכסי חוב
31 בדצמבר 2014			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
824,911	157,095	667,816	בארץ
18,640	-	18,640	בחו"ל
<u>843,551</u>	<u>157,095</u>	<u>686,456</u>	סך הכל נכסי חוב

ראה גם באור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים

1.א. נכסי חוב

דירוג מקומי (*)				
31 בדצמבר 2015				
ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	AA ומעלה
אלפי ש"ח				
408,653	-	-	-	408,653
299,021	-	-	129,948	169,073
707,674	-	-	129,948	577,726
12,143	-	-	-	12,143
94,329	-	-	19,517	74,812
47,918	-	-	-	47,918
154,390	-	-	19,517	134,873
862,064	-	-	149,465	712,599

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים:

פקדונות בבנקים ובמוסדות
פיננסיים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:

בטחונות אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם
סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי (*)

דירוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2015				
ס"ח כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
41,420	-	-	-	41,420
15,802	-	-	6,532	9,270
57,222	-	-	6,532	50,690

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים
בחו"ל

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)
 2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)
 א.1. נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי *					
31 בדצמבר 2014					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	AA ומעלה	
אלפי ש"ח					
נכסי חוב בארץ					
נכסי חוב סחירים:					
359,953	-	-	-	359,953	אגרות חוב ממשלתיות
307,863	-	680	159,741	147,442	אגרות חוב קונצרניות
667,816	-	680	159,741	507,395	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
נכסי חוב שאינם סחירים:					
13,033	-	-	-	13,033	פקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים
95,478	-	-	29,088	66,390	אגרות חוב קונצרניות
נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:					
48,584	-	-	-	48,584	בטחונות אחרים
157,095	-	-	29,088	128,007	סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ
824,911	-	680	188,829	635,402	סך הכל נכסי חוב בארץ

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.)

דירוג בינלאומי *					
31 בדצמבר 2014					
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
נכסי חוב בחו"ל					
נכסי חוב סחירים:					
3,613	-	-	-	3,613	אגרות חוב ממשלתיות
15,027	-	-	5,337	9,690	אגרות חוב קונצרניות
18,640	-	-	5,337	13,303	סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.)

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי *

31 בדצמבר 2015

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
88,897	88,897	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
9,389	-	-	-	9,389	השקעות פיננסיות אחרות
25,017	-	-	-	25,017	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי *

31 בדצמבר 2014

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB	BBB עד A	A ומעלה	
אלפי ש"ח					
91,619	91,619	-	-	-	פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
19,586	-	-	-	19,586	השקעות פיננסיות אחרות
62,732	-	-	-	62,732	מזומנים ושווי מזומנים

(* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)
2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)
3. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*)

31 בדצמבר 2015				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
4,753	-	-	1,445	3,308
362	-	-	-	362
5,115	-	-	1,445	3,670

השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי (*)

31 בדצמבר 2014				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB	עד BBB	A ומעלה
אלפי ש"ח				
4,940	-	-	750	4,190
95	-	-	-	95
5,035	-	-	750	4,285

השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי
 - (א) לעניין יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ו' (6) להלן.
 - (ב) לעניין יתרות פרמיות לגבייה, ראה באור 9 לעיל.

4. גיול השקעות בנכסי חוב לא סחירים

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
157,095	154,390

נכסי חוב שערכם לא נפגם

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

31 בדצמבר 2015	
סיכון אשראי מאזני	אלפי ש"ח
% מסה"כ	
0.8	7,566
0.3	3,053
3.1	28,392
4.5	41,809
17.3	159,448
0.8	6,920
2.1	19,566
11.7	107,433
5.8	53,028
4.6	41,998
51.0	469,213
49.0	450,073
100.0	919,286

ענף משק
ביטוח
אנרגיה
השקעה ואחזקות
תעשייה
בינוי ונדל"ן
מסחר
תקשורת ושרותי מחשב
בנקים
שירותים פיננסיים
שירותים עסקיים אחרים
אג"ח מדינה
סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים (המשך)

31 בדצמבר 2014		
סיכון אשראי מאזני		
אלפי ש"ח	% מסה"כ	
		<u>ענף משק</u>
8,068	1.0	ביטוח
4,475	0.5	אנרגיה
29,387	3.5	השקעה ואחזקות
27,455	3.3	תעשייה
133,514	15.8	בינוי ונדל"ן
13,670	1.6	מסחר
40,384	4.8	תקשורת ושרותי מחשב
129,514	15.3	בנקים
52,767	6.3	שירותים פיננסיים
40,751	4.8	שירותים עסקיים אחרים
479,985	56.9	
363,566	43.1	אג"ח מדינה
843,551	100.0	סך הכל

6. ביטוח משנה

החברה קשורה בהסכמים עם מבטחי משנה לצורך ניהול וגידור הסיכונים אליהם היא נחשפת במהלך פעילותה העיקרית. עם זאת, ביטוח המשנה אינו פוטר את החברה מחבותה כלפי מבוטחיה, ועל כן יציבות מבטחי המשנה עשויה להשפיע על תוצאות פעילותה.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מחלקת ביטוח משנה, תוך מעקב שוטף אחר מצבם של מבטחי המשנה בשוק העולמי, דירוגם, איתנותם, אופן פירעון התחייבויותיהם הכספיות, בחינת הסכמי ההתקשרות ועוד.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק. כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

בהתאם להנחיית המפקח, קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. במסגרת זו נקבעו מגבלות ותקרות בהיבט של דירוג מבטח המשנה, קטסטרופה, בקרה ומעקב אחר, איתנות פיננסית ופעולות לביצוע במצב של הרעה, גובה השייר שמוכנה החברה ליטול וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2015

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה						סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2015	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי		תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה			
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוחי רכוש וחבויות	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)		
אלפי ש"ח									
-	-	35,694	3,719	23,095	10,909	4,521	888	13,652	AA ומעלה
-	-	7,868	1,350	6,018	1,886	1,654	(340)	4,212	Swiss Re AA-
-	-	7,726	645	5,129	1,700	1,460	82	4,606	R&V AA-
-	-	2,999	1,508	261	2,605	1,683	(42)	4,392	אחרים
38	-	11,185	1,268	5,981	4,706	1,546	220	4,952	A
38	-	65,472	8,490	40,484	21,806	10,864	808	31,814	GIC A-
									אחרים
									סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2014

חובות בפיגור		נכסי ביטוח משנה						סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2014	קבוצת דירוג
		ביטוח כללי							
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה		יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	
				בביטוח רכב חובה וחבויות	בביטוח רכוש	בביטוחי רכוש וחבויות	הורווחה		
אלפי ש"ח									
-	-	45,692	4,313	34,338	10,572	7,288	(2,193)	17,411	AA ומעלה
-	-	5,738	1,405	4,131	1,292	2,304	(584)	4,357	Swiss Re AA-
-	-	5,318	428	2,604	1,751	1,671	(280)	3,709	R&V AA-
-	-	15,556	1,861	5,118	6,005	3,112	3,182	6,409	אחרים
-	-	72,304	8,007	46,191	19,620	14,375	125	31,886	A
									אחרים
									סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות.
- (ב) היתרות אינן כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) החברה לא הפרישה לחובות מסופקים בגין החשיפה למבטחי משנה.
- (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג אחרת והומר לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ה) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 2.4% (אשתקד - 3.5%) (MPL), הינו כ-578 מיליון ש"ח (אשתקד - 670 מיליון ש"ח), מתוכו חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו, הינו 175 מיליון ש"ח (אשתקד - 256 מיליון ש"ח).
- (ו) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל, אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב

31 בדצמבר	
2014	2015
אלפי ש"ח	
1,137	1,718
1,747	1,873

חייבים ויתרות חובה - בעל שליטה (החברה האם)
יתרת חובות שוטפים הגבוהה ביותר במשך השנה

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013		2014		2015		
בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור	בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור	בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור	
אלפי ש"ח						
-	22	-	22	-	22	הכנסות דמי שכירות ואחזקה
-	132	-	2,252	-	2,228	הוצאות דמי ניהול (ראה ה' להלן)
4,222	-	3,927	-	3,959	-	שכר מקצועי

ג. תגמולים והטבות לאנשי מפתח ניהוליים המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013		2014		2015		
מס' אנשים	סכום (* אלפי ש"ח	מס' אנשים	סכום (* אלפי ש"ח	מס' אנשים	סכום (* אלפי ש"ח	
2	1,331	2	1,691	2	1,294	הטבות לזמן קצר
2	146	2	146	2	146	הטבות לאחר העסקה
	1,477		1,837		1,440	

(* סכומי התגמול במונחי עלות לחברה. הסכומים הנ"ל אינם כוללים מס שכר.

ד. תגמולים והטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2013		2014		2015		
מס' אנשים	סכום אלפי ש"ח	מס' אנשים	סכום אלפי ש"ח	מס' אנשים	סכום אלפי ש"ח	
2	1,052	2	1,168	2	1,070	שכר עבודה ונלוות
6	533	6	582	5	513	שכר דירקטורים
	1,585		1,750		1,583	

ה. התקשרויות

בחודש מאי 2014 התקשרה החברה בהסכם עם חברת האם, לפיו תשלם החברה דמי ניהול לחברת האם עבור מתן שירותי ניהול (להלן - ההסכם). על-פי ההסכם, הסכום החודשי שתשלם החברה לחברת האם יעמוד על סך של 150 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. ההסכם הינו לתקופה שמיום 1 בינואר, 2014 ועד ליום 31 בדצמבר, 2017, שלאחריה ימשיך ההסכם לחול כל עוד לא יקבעו הצדדים אחרת.

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות

להלן תאור בקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו נגד החברה. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה מבאי כוחה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. ההפרשות שכללה החברה אינן בסכומים מהותיים.

1. בחודש יולי 2008 הוגשו נגד החברה תביעה כספית (להלן - התביעה) ובקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה), בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

לטענת התובעת, במסגרת פיצוי בגין אובדן מוחלט לרכבה, שהיה מבוטח אצל החברה, לא שיפתה אותה החברה על נזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקנו ברכב לפי דרישת החברה. סכום התביעה הוא כ-500 ש"ח.

בנוסף, עתרה התובעת בבקשה לאשר את תביעתה כתביעה ייצוגית. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג כוללת כל אדם שזכה, החל מיום 1 באפריל, 2004, לקבל מהחברה תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה, עת היה מבוטח אצל החברה ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקנו ברכב לפי דרישת החברה.

התובעת העריכה את סכומה הכולל של התביעה הייצוגית בכ- 22 מיליון ש"ח.

בחודש יולי 2012 הגישו הצדדים לבית המשפט הסדר פשרה שגובש ביניהם, הכולל מנגנון להחזר תשלום חלקי בגין אמצעי המיגון למבוטחים הנכללים בקבוצת הזכאים לתשלומים.

בית המשפט הורה על מינוי רו"ח כבודק לגבי הסדר הפשרה (להלן - רו"ח הבודק). חוות דעת רו"ח הבודק הוגשה ביום 4 בדצמבר, 2013.

ביום 29 בדצמבר, 2013 הגישה החברה בקשה לבית המשפט לשנות את הסדר הפשרה לענין היקף ההשבה המינימלי שנקבע לה בהסדר הפשרה לאור נתונים העולים מחוות דעת רו"ח הבודק. בית המשפט נעתר לבקשה ואישר תיקון של הסכם הפשרה.

בית המשפט הורה להעביר את חוות הדעת רו"ח הבודק לתגובת היועץ המשפטי לממשלה שהגיש את עמדתו ביום 3 בפברואר, 2014.

בהתאם להוראת בית המשפט, הוגשה ביום 6 במרס, 2014 על ידי כלל חברות הביטוח השותפות להסדר הפשרה (ובהן החברה) (להלן - המשיבות), תגובה לעמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בחודש דצמבר 2014 ניתנה על ידי בית המשפט החלטה, במסגרתה הבהיר בית המשפט כי הפיצוי המוצע לחברי הקבוצה במסגרת הסדר הפשרה הינו נמוך, לאור סיכויי התובענה. בית המשפט קבע, כי הסדר הפשרה יאושר, בכפוף לתיקונים שנקבעו על ידו כי ראוי לבצע בהסדר ובמסגרתם יוגדל הפיצוי לקבוצה.

בבית המשפט התקיימו דיונים, ונדונו הבהרות ותיקונים שנדרשו על ידי המשיבות ביחס להסדר הפשרה. לאור עמדה שהביע בית המשפט, הסכימו חברות הביטוח להעביר את החומר לבדיקה נוספת של רו"ח הבודק.

ביום 17 בדצמבר, 2015 הגיש רו"ח הבודק השלמה ותיקון של חוות דעתו ועדכן את תחשיב ההשבה לכל חברה.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

ביום 2 בפברואר, 2016 הגישו חברות הביטוח התייחסות לחוות דעתו המשלימה של רו"ח הבודק בהקשר לסוגיית הפחת והקושי שהתעורר בדבר שימוש במחירון יבואן לצורכי קביעת שווי אמצעי המיגון (מקום בו אין בידי המבוטח פרטים אודות מחירו).

ביום 21 בפברואר, 2016 קבע בית המשפט כי שיעור הפחת למבוטחים שלא ידעו מהו מועד ההתקנה של אמצעי המיגון יעמוד על 50%, וכי סכומי הפיצוי יהיו לפי הקבוע בחוות הדעת המשלימה בהתאם לכך. כן קבע בית המשפט כי הפיצוי למבוטחים שאין בידם נתונים לגבי מחיר המיגון, ישולם לפי מחירונים של פוינטר ואיתוראן, כפי שקבע הבודק (כיוון שאין מחירונים ליבואני הרכב).

בית המשפט הורה לצדדים להגיש הסדר פשרה מתוקן על פי תיקונים עליהם הורה, עד ליום 22 במרס, 2016 ופטר את החברות המשיבות מפרסום ההסדר טרם אישורו הסופי, מן הטעם שההסדר משפר את מצב הקבוצה. כן הורה בית המשפט כי ההסדר יועבר לרו"ח הבודק, שיאשר כי ההסדר החדש עומד בכל הפרמטרים שנקבעו בחוות דעתו וכי לאחר מכן יועבר לאישורו הסופי של בית המשפט.

לדעת הנהלת החברה, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, סיכוייה של הבקשה והתביעה להתקבל צפויים, אולם, בין אם הסדר הפשרה יאושר על ידי בית המשפט ובין אם הבקשה והתביעה תתקבלנה, המשמעות הכספית של הפשרה ו/או התביעה אינה צפויה להיות מהותית מבחינת החברה.

2. ביום 28 במאי, 2015 הוגשו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד מספר חברות ביטוח, וביניהן החברה.

לטענת המבקשים, חברות הביטוח הנתבעות נוהגות בפרקטיקה לפיה בעת תשלום תגמולי ביטוח עבור נזקים שלא תוקנו בפועל על ידי המבוטח, הן נמנעות מתשלום רכיב המע"מ, אשר לטענת המבקשים אמור לחול על נזקים אלו, אף אם התיקונים לא בוצעו בפועל, וזאת כחלק מחובתן לפצות בגין הנזק באופן שיביא את המבוטח או הניזוק, קרוב ככל הניתן, למצב בו היה מצוי אלמלא מקרה הביטוח.

המבקשים טוענים כי בעשותן כן, נוהגות חברות הביטוח בניגוד לחובות האמון ותום הלב המוגברות המוטלות עליהן כחברות ביטוח, מטעות את המבוטחים ומנצלות את בורותם וחולשתם, מתעשרות שלא על יסוד זכות שבדין על חשבון המבוטחים, מפרות את חובות השיפוי המוטלות עליהן על פי חוזה הביטוח ועל פי עקרון השיפוי בדיני הנזיקין ומתנהלות בניגוד להוראות המפקח על הביטוח ובניגוד לנהלים פנימיים.

הקבוצה שלייצוגה עתרו המבקשים הוגדרה כ- "כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון". כמו כן, נתבקש, ביחס לכל קבוצה, הגדרה של תת קבוצה ובה "כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי".

סכום התביעה האישית כנגד החברה עומד על 4,320 ש"ח, בעוד סך הנזקים הנטענים כלפי החברה בתובענה הייצוגית הוערכו על ידי התובעים בסכום של כ- 29 מליוני ש"ח.

ביום 8 בספטמבר, 2015 הגישו המבקשים בקשה לאיחוד הדיון בתביעה ובבקשה לאישור התביעה כייצוגית, עם תביעה ובקשה לאישור שהוגשו בת"צ 19100-07-15 עוזיהו נ' הפניקס, שעניינה דומה.

ביום 14 באוקטובר, 2015 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה הורה על איחוד הדיון בבקשות האישור.

יצוין כי בבית משפט השלום בהרצליה מתנהלת תביעה שהוגשה נגד החברה על ידי 13 תובעים שהיו מבוטחי החברה בפוליסה לביטוח דירה, בה נטען בין היתר, שהחברה נמנעה מלשלם לתובעים את רכיב המע"מ ביחס לעלות תיקונים שטרם בוצעו. אחת התובעות בתביעה, לצד תובעים אחרים בתביעות כנגד חברות ביטוח אחרות, הגישה בקשה להעברת הדיון ברכיב הנוגע לטענתה בדבר חיוב המבטח בתשלום המע"מ בגין נזק שטרם תוקן לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז ולאחדו שם עם בקשת האישור דנן (להלן - הבקשה).

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

2. (המשך)

ביום 2 בינואר, 2016 דחה בית המשפט בהרצליה את הבקשה והבהיר כי רכיב המע"מ על תגמולי הביטוח נדון כחלק מהתביעות המתנהלות בפניו.

לאור דחיית הבקשה כאמור, אין בידי התובעת להוסיף ולשמש כתובעת ייצוגית בבקשת האישור דנן.

לאור האמור, ביום 17 בינואר, 2016 הגישה החברה בקשה לסילוק בקשת האישור על הסף. טרם ניתנה החלטה בבקשה.

ביום 11 בפברואר, 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי, על ידי המבקשים בבקשת האישור (התובעים בתיק המתנהל בבית המשפט השלום בהרצליה) בקשת רשות לערער על החלטת בית המשפט השלום בהרצליה מיום 2 בינואר, 2016 בענין הבקשה.

ביום 28 בפברואר, 2016 בית המשפט המחוזי (שבו נדונות בקשות האישור) דחה את המועד להגשת תגובות חברות הביטוח, ובהן החברה, לבקשת האישור בעניינן, עד 60 ימים לאחר שתינתן החלטה בבקשת רשות הערעור שהוגשה על ידי התובעים. קדם משפט בבקשת האישור נדחה, לבקשת התובעים הייצוגיים (בהסכמת המשיבות), ליום 25 במאי, 2016.

לדעת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, בהעדר תובע ייצוגי (ככל שבית המשפט יאפשר איתורו של תובע ייצוגי חלופי), בקשת האישור אינה צפויה להתקבל.

3. ביום 9 בספטמבר, 2015 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ולצידה בקשה לאשר את התביעה כייצוגית נגד החברה ונגד ש. שלמה חברה לביטוח בע"מ.

לטענת המבקשת, החברות הנתבעות נוהגות בפרקטיקה פסולה של תשלום תגמולי ביטוח מבלי לצרף ריבית צמודה כמתחייב בדין, בגין התקופה שתחילתה במועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח; ולחילופין בגין התקופה שתחילתה 30 יום מיום מסירת תביעת הביטוח לחברות ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח בפועל לידי המבוטח. בהתאם, עתרה המבקשת לאשר תביעתה כתביעה ייצוגית, בשם כל מי שקיבל, במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או למצער במהלך 3 השנים שקדמו להגשת התובענה ו/או יקבל עד למתן פסק הדין בתובענה, תגמולי ביטוח מהחברות מבלי שצורפה להם ריבית כדין.

התובעת העריכה את הסכום המצטבר של התביעה כלפי החברה בכ- 10 מיליון ש"ח.

יצוין, כי מספר ימים לפני הגשת התביעה, אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב בבקשת אישור זהה, כנגד מספר חברות ביטוח אחרות.

על החלטה זו הוגשה בבקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון.

ביום 17 בינואר, 2016 הגישה החברה, יחד עם חברות ביטוח נוספות שנתבעו במספר בקשות לאישור בטענה זהה, בקשה לעיכוב ההליכים בתובענה עד להכרעה בבקשת רשות הערעור הנ"ל.

ביום 20 בינואר, 2016 הגישו המשיבות, ובהן החברה, בהסכמת המבקשת, בקשה להארכת מועד להגשת תגובתה לבקשת האישור, עד 21 יום לאחר הינתן החלטת בית המשפט בבקשה לעיכוב ההליכים. בית המשפט נעתר לבקשה זו.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

3. (המשך)

ביום 2 בפברואר, 2016 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט העליון, במסגרתה הועבר הדיון בבקשת רשות הערעור הנ"ל להרכב של שלושה שופטים והורה על עיכוב המשך הדיון בתובענה הייצוגית בבית המשפט המחוזי.

ביום 21 בפברואר, 2016 הוגשה תגובת המבקשים לבקשה לעיכוב הליכים, וביום 23 בפברואר, 2016 הוגשה תגובה מטעם החברות (המשיבות) לתשובת המבקשים לבקשת העיכוב. בהמשך לכך, הורה בית המשפט המחוזי על עיכוב הליכים בבקשות לאישור התובענה כייצוגית המתנהלות בענין זה כנגד חברות הביטוח, ובהן כנגד החברה, וזאת עד להכרעת בית המשפט העליון בבקשת רשות הערעור.

להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, כל עוד לא הוכרעה בקשת רשות הערעור האמורה, וככל שזו לא תתקבל (כולה או חלקה), סיכויי בקשת האישור להתקבל הם צפויים.

עם זאת, על פי העובדות מעריכה החברה שהמשמעות הכספית של קבלת הבקשה אינה צפויה להיות מהותית מבחינתה.

4. טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה ייצוגית שאושרה כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

מליוני ש"ח	כמות תביעות	הסכום הנתבע
------------	-------------	-------------

60.8

3

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות

צוין סכום המתייחס לחברה

סכום ההפרשה הכולל בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל אינו מהותי.

ב. התחייבות תלויה

ביום 7 במרס, 2016 נתקבלה במשרדי החברה דרישה מאת עיריית נתניה, לשלם בתוך 30 יום, היטל השבחה, בסך של כ-2.4 מיליון ש"ח.

לטענת עיריית נתניה, עשתה החברה שימוש חורג בנכס מקרקעין המצוי ברחוב יד חרוצים 18, נתניה (להלן - הנכס) המוחזק על ידי החברה והמצוי בבעלות חברת בת, וזאת בין השנים 2005-2016.

החברה לומדת את טענות העירייה ובוחנת את האפשרויות העומדות בפניה. בשלב מקדמי זה אין באפשרות החברה להעריך את סיכויי דרישת העירייה בגין היטל השבחה האמור.

באור 28: - אירועים לאחר תאריך הדיווח

א. ביום 25 בפברואר, 2016 פרעה החברה בפרעון מוקדם כתב התחייבות נדחה בסך של 10,000 אלפי ש"ח, אשר היווה הון משני לעניין תקנות ההון והנפיקה כתב התחייבות נדחה לבנק בסך של 30,000 אלפי ש"ח, המהווה הון משני. כתב ההתחייבות נושא ריבית שנתית משתנה המשולמת מדי רבעון ויעמוד לפרעון (קרן) בתשלום אחד ביום 25 בפברואר, 2024. כמו כן, באותו תאריך פרעה החברה בפרעון מוקדם כתב התחייבות נדחה בסך של 20,000 אלפי ש"ח, אשר היווה הון שלישוני לעניין תקנות ההון והנפיקה כתב התחייבות נדחה לבנק בסך של 20,000 אלפי ש"ח המהווה הון שלישוני. כתב ההתחייבות נושא ריבית שנתית משתנה המשולמת מדי רבעון ויעמוד לפרעון (קרן) בתשלום אחד ביום 25 בפברואר, 2023.

ב. ענף ביטוח רכב חובה

1. תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה

ביום 7 בינואר, 2016 פורסם חוזר ביטוח 1-1-2016 ("תיקון הוראות החוזר המאוחד בענף ביטוח רכב חובה") (להלן - "החוזר"). מטרת החוזר היא הגברת התחרות בענף ביטוח רכב חובה, על ידי התאמת דמי הביטוח לסיכון המבוטח ולסיכון של כלי הרכב בהתאם למערכות בטיחות המותקנות בו. החוזר מסדיר את הנושאים הבאים: (1) עדכון דמי הביטוח לכלי רכב פרטיים בביטוח השיורי (הפול); (2) תעריף הסיכון למבוטח יהיה ללא קשר להיותו מבוטח בודד או חלק מקבוצה מאוגדת, ובלבד שהסיכון זהה; (3) מתן אפשרות לחברת ביטוח להעניק החזר פרמיה בסוף תקופת הביטוח לנהגים זהירים ו- (4) ביטול מנגנון ההצמדה האוטומטית של דמי ביטוח רכב חובה למדד המחירים לצרכן למבוטחים שאינם משתייכים לביטוח השיורי (בביטוח השיורי מנגנון ההצמדה נשאר).

הוראות החוזר יחולו על פוליסות שתקופת הביטוח בהן מתחילה ביום ה-1 במרס, 2016 ואילך. בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת החוזר ועדכון תעריפי דמי הביטוח על תוצאותיה הכספיות של החברה.

2. ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי

בחודש יולי 2014 מונתה ועדה בין משרדית לבחינת ועדכון הנתונים המשמשים את ביטוח לאומי בבואו לחשב את גובה הקצבאות שישולמו לנפגעי תאונות עבודה ואת אופן היוון של אותן קצבאות בהתאם לתקנות הביטוח הלאומי (היוון), תשל"ח-1978 (להלן - התקנות). הקמת הועדה הינה בעקבות הגשת עתירה לבית המשפט העליון כנגד הביטוח הלאומי, בה נטען כי מגיעים לזכאים תשלומים גבוהים יותר מאלה שקיבלו בפועל. בחודש מרס 2016, לאחר תאריך הדיווח, פורסמו המלצות הועדה (להלן - ההמלצות) הקובעות, בין היתר, כי יש לעדכן את התקנות הן לגבי תוחלת החיים והן לגבי שיעור ההיוון. כמו כן קובעות ההמלצות כי לאחר העדכון האמור יעודכנו התקנות אחת לארבע שנים. הועדה ממליצה כי כל עוד לא נקבע אחרת, תהוון קצבה שנתית לפי שיעור של 2% במקום 3% הקבוע כיום בתקנות. במידה והתקנות יעודכנו בהתאם להמלצות הועדה יגדל גובה הקצבאות להן זכאים נפגעי תאונות עבודה ובהתאמה יכול וישפיעו על גובה סכומי הביטוח שיהיה על חברות הביטוח לשלם לביטוח לאומי, במסגרת תביעות שיבוב שמגיש המוסד לביטוח לאומי למבטחים ויכול וישפיעו גם על גובה סכומי הביטוח שיהיה על החברות לשלם לנפגעים בתביעות אחרות. השפעות אלו תיכללנה בדוחות הכספיים אם וכאשר תתוקנה התקנות כאמור.

לכבוד
בעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

א.ג.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2015 ו-2014 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2015, 2014 ו-2013 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בחוזר ביטוח 2010-1-4.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
30 במרס, 2016

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח**

המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 2 בדוחות הכספיים המאוחדים בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת דוח תמציתי זה.

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולר), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט המפורט להלן:

1. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
2. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה היא עיסוקה היחיד.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות סולר, מכיוון שאלו אינם שונים מפירוט ההשקעות הפיננסיות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים, כאמור בבאור 10.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע בדבר מגזרי פעילות "סולר" מכיוון שאלו אינם שונים באופן מהותי ממגזרי הפעילות על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בבאור 3.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2014	2015	
אלפי ש"ח		
5,481	4,961	נכסים בלתי מוחשיים
34,477	34,390	הוצאות רכישה נדחות
4,739	4,578	רכוש קבוע
34,508	36,323	השקעות בחברות בנות
29,729	37,652	נדל"ן להשקעה
80,186	73,154	נכסי ביטוח משנה
14,672	-	נכסי מסים שוטפים
11,368	6,439	חייבים ויתרות חובה
80,737	81,910	פרמיות לגבייה
		השקעות פיננסיות:
686,456	764,896	נכסי חוב סחירים
157,095	154,390	נכסי חוב שאינם סחירים
36,125	13,866	מניות
86,744	43,251	אחרות
966,420	976,403	סה"כ השקעות פיננסיות
62,624	25,189	מזומנים ושווי מזומנים
1,324,941	1,280,999	סך כל הנכסים
		הון:
41,766	41,766	הון מניות
52,869	52,869	פרמיה על מניות
10,916	12,716	קרנות הון
98,135	102,747	יתרת רווח
203,686	210,098	סה"כ הון
		התחייבויות:
995,360	956,715	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
8,543	1,955	התחייבויות בגין מסים נדחים
9,530	9,586	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
-	1,617	התחייבות בגין מסים שוטפים
67,623	60,835	זכאים ויתרות זכות
40,199	40,193	התחייבות פיננסית
1,121,255	1,070,901	סך כל ההתחייבויות
1,324,941	1,280,999	סך כל ההון וההתחייבויות

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשד)**

ב. דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2013	2014	2015	
אלפי ש"ח			
490,678	502,541	486,037	פרמיות שהורווחו ברוטו
31,532	32,160	31,192	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
459,146	470,381	454,845	פרמיות שהורווחו בשייר
39,368	26,712	21,109	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
3,742	4,035	4,417	הכנסות מעמלות
502,256	501,128	480,371	סך כל ההכנסות
441,055	411,798	399,000	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
41,720	27,442	19,297	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
399,335	384,356	379,703	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
81,199	95,213	94,475	הוצאות הנהלה וכלליות
21,929	19,065	19,248	הוצאות מימון
3,146	2,256	1,883	סך כל ההוצאות
505,609	500,890	495,309	חלק ברווחי (הפסדי) חברות הנמדדות לפי שיטת השווי המאזני
802	(161)	664	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(2,551)	77	(14,274)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(481)	415	(5,442)	הפסד מפעילות נמשכת
(2,070)	(338)	(8,832)	רווח מפעילות שהופסקה, נטו
7,901	-	-	רווח נקי (הפסד)
5,831	(338)	(8,832)	רווח כולל אחר:
19	67	21	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
29	624	(240)	רווח (הפסד) אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
-	-	35	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוג
(22)	(260)	83	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,367	3,052	1,785	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע, נטו בחברה מוחזקת
21	25	4	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת, נטו בחברה מוחזקת
3,414	3,508	1,688	
9,245	3,170	(7,144)	סה"כ רווח (הפסד) כולל

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשד)**

ג. דוחות על השינויים בהון

סה"כ הון	יתרת רווח	קרנות הון אלפי ש"ח	פרמיה על מניות	הון המניות	
191,271	92,189	4,447	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2013</u>
5,831	5,831	-	-	-	רווח נקי
					רווח כולל אחר:
4,717	-	4,717	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
57	57	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(1,360)	(18)	(1,342)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,414	39	3,375	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
9,245	5,870	3,375	-	-	סה"כ רווח כולל
200,516	98,059	7,822	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2013</u>
(338)	(338)	-	-	-	הפסד
					רווח כולל אחר:
4,220	-	4,220	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
658	658	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
(1,370)	(244)	(1,126)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
3,508	414	3,094	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
3,170	76	3,094	-	-	סה"כ רווח כולל
203,686	98,135	10,916	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2014</u>
(8,832)	(8,832)	-	-	-	הפסד
					רווח כולל אחר:
2,450	-	2,450	-	-	הערכה מחדש בגין שערוך רכוש קבוע
(235)	(235)	-	-	-	רווח אקטוארי בגין תוכניות להטבה מוגדרת
35	-	35	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ
(562)	88	(650)	-	-	השפעת המס בגין רכיבים של רווח כולל אחר
1,688	(147)	1,835	-	-	סה"כ רווח כולל אחר
(7,144)	(8,979)	1,835	-	-	סה"כ רווח כולל
13,556	13,556	-	-	-	השפעה מצטברת, נטו, ליום 31 בדצמבר, 2015 של שינויים בעתודות ביטוח בביטוח כללי (ראה באור 2 ה(ד)3.6)
210,098	102,712	12,751	52,869	41,766	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2015</u>

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ד' - פרטים נוספים על המבטח

לשנת 2015

תקנה 11: השקעות בחברות בת וחברות קשורות לתאריך המאזן

שיעורי ההחזקה	ערך מאזני	עלות	סה"כ ע.ג.	מספר	סוג	שם החברה
(% *)	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ש"ח	המניות	המניה	
100	32,915	13,165	1	1,000	רגילה	וי.אר.סי. אחזקות בע"מ
					הנהלה	(להלן: "וי.אר.סי.")
				10	ש"ח	0.001
					רגילות	ארגוס חברה
100	100	318	20	200,000	א'	לאומית
					ש"ח	0.0001
					רגילות	י.ר. בע"מ (להלן: "ארגוס לאומית")
			15	150,000	ב'	0.0001
					ש"ח	
			5	50,000	רגילות ג'	0.0001
						אוצר סוכנות
						לביטוח (1993)
					רגילה 1	בע"מ (להלן: "אוצר")
(** 100.0)	217	171	2,000	2,000	ש"ח	

(* שיעורי ההחזקה בניירות ערך, בהון, בזכויות הצבעה ובסמכויות למינוי מנהלים.

(**) מוחזקת על ידי וי.אר.סי.

רשימת יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן:

1. שטר הון לארגוס לאומית בשנת 2015, אינו נושא ריבית ו/או הצמדה, ללא מועד פרעון. יתרת שטר ההון ליום המאזן הינה בסך 506 אלפי ש"ח.
2. הלוואה ל- HASIDA LLC אשר ניתנה בשנת 2015 נושאת ריבית בשיעור שנתי של 7%. ההלוואה ניתנה ל- 3 שנים עם חידוש אוטומטי לאחר מכן כל שנה. יתרת הלוואה ליום המאזן הינה כ- 3,614 אלפי ש"ח.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות בתקופת הדוח

בתקופת הדיווח הוקמו במדינת פלורידה שבארה"ב, הגופים שלהלן: שותפות SHIRBIT PARTNERS LLP (להלן - השותפות) שהיא בשליטת החברה; חברת SHIRBIT PROPERTIES INC המוחזקת במלואה על ידי השותפות; חברת HASIDA LLC המוחזקת במלואה על ידי חברת SHIRBIT PROPERTIES INC. עיקר עסקי החברות הוא החזקת נכסי מקרקעין בארה"ב וניהולם לצורכי השקעה.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן (באלפי ש"ח)

ריבית	דמי ניהול	דיבידנד	רווח (הפסד) כולל אחרי מס	רווח (הפסד) לפני מס	שם החברה
בינחברתית					
5	-	-	2,433	958	וי.אר.סי אחזקות בע"מ
-	-	-	21	21	ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ
-	-	-	3	2	אוצר סוכנויות לביטוח (1993) בע"מ
100	-	-	(39)	(39)	Hasida LLC

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

לתאריך המאזן, מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקיה העיקריים של החברה.

תקנה 20: מסחר בבורסה

מניות החברה אינן נסחרות בבורסה לניירות ערך.

תקנה 21: תגמולים לנושאי משרה בכירה ולבעל עניין

להלן פירוט התגמולים ששולמו לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטת החברה, בקשר עם כהונתם בחברה או בתאגיד בשליטת החברה וכן תגמולים ששולמו לבעלי עניין בחברה, בשנת 2015 (באלפי ש"ח):

<u>תפקיד נושא המשרה</u>	<u>סה"כ שכר ונלוות</u>
1. יו"ר הדירקטוריון (*)	2,228
2. מנכ"ל	945
3. משנה למנכ"ל	730
4. משנה למנכ"ל	614
5. סמנכ"ל	503

(*) סכום אשר מהווה דמי ניהול ששולמו לחברה בבעלותו.

תקנה 21א: השליטה בתאגיד

מר יגאל רבנוף, הינו בעל השליטה המלאה בחברה (100%), באמצעות שירביט אחזקות בע"מ, חברה פרטית בבעלותו המלאה.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה

בחודש מאי 2014, התקשרה החברה בהסכם ניהול עם חברת האם (בתוקף מחודש ינואר 2014), לפיו תשלם החברה לחברת האם עבור מתן שירותי ניהול, תמורה חודשית בסך של 150 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ כחוק. ההסכם הינו לתקופה שמיום 1 בינואר, 2014 ועד ליום 31 בדצמבר, 2017, שלאחריה ימשיך ההסכם לחול כל עוד לא יקבעו הצדדים אחרת. ביום 29 במאי, 2014 אושר ההסכם על ידי ועדת הביקורת ועל ידי דירקטוריון החברה. ביום 19 בספטמבר, 2014 אושר ההסכם על ידי האסיפה הכללית של החברה. על פי הסכם ניהול, שנחתם בין אוצר לבין חברת האם (כפי שתוקן מעת לעת), תספק אוצר שירותי ניהול לחברת האם, תמורת סכום חודשי בסך של 11 אלפי ש"ח, עד לחודש אוקטובר 2014 (כולל), והחל מחודש נובמבר 2014 ואילך, בתמורה חודשית בסך של 9 אלף ש"ח.

תקנה 24א): החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות ערך של התאגיד

<u>מס'</u>	<u>שם בעל המניות</u>	<u>מס' חברה/ת.ז.</u>	<u>ע.ג. המוחזק בתאריך 30.3.16</u>	<u>שיעור ההחזקה בהון ובהצבעה</u>
1.	שירביט אחזקות בע"מ	51-197683-9	41,764,000	100%

תקנה 24(ב): החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות ערך של חברה מוחזקת מהותית

כל החברות המוחזקות של התאגיד, הינן חברות פרטיות בבעלותו המלאה.

תקנה 24(ד): מניות רדומות וניירות ערך המירים למניות רדומות

אין.

תקנה 24. הון המניות של התאגיד

ההון הרשום של התאגיד: 50,000,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
ההון המונפק של התאגיד: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג., כל המניות מקנות זכויות הצבעה.

תקנה 24.ב. מרשם בעלי המניות של התאגיד

שירביט אחזקות בע"מ, ח.פ. 9-197683-51. מס' מניות מוחזקות: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג.
כל אחת (מהוות 100% מההון המונפק).

כתובת: יד חרוצים 18, נתניה 4216002, ת.ד. 6137.

תקנה 25. מען רשום של התאגיד, כתובת הדוא"ל ומספרי הטלפון והפקס

ראה עמוד 4 לפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד".

- א.**
1. שם: יגאל רבנוף
 2. מספר זיהוי: 004218095.
 3. שנת לידה: 1948.
 4. מענו: מושב אודים.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
 7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: אינו חבר בוועדות דירקטוריון. מכהן כיו"ר הדירקטוריון החל מחודש מאי 2012.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2012.
 10. השכלה: לימודי כלכלה וסטטיסטיקה.
 11. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: וי.אר.סי. אחזקות בע"מ; אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ; ירקון סוכנות לביטוח בע"מ; ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ.
 12. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.
- ב.**
1. שם: ראובן שרוני
 2. מספר זיהוי: 0703561-1.
 3. שנת לידה: 1938.
 4. מענו: משמר הגבול 8, תל-אביב.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
 7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת השקעות ובוועדת סולבנסי.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2003¹.
 10. השכלה: בוגר החוג ליחסים בינ"ל ומזרח תיכון (האוניברסיטה העברית), Shiller International, MBA- Paris.
 11. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: עד שנת 2012 כיהן כיו"ר הדירקטוריון של התאגיד. החל משנת 2015 משמש כדירקטור.
 12. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

¹ כיהן כיו"ר הדירקטוריון משנת 2003 ועד שנת 2012. שב לכהן כחבר דירקטוריון בשנת 2013.

- ג. 1. שם: **חן לבון**
2. מספר זיהוי: 058233784.
3. שנת לידה: 1963.
4. מענו: אילנות 43, ראש העין.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: דח"צ.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת, בוועדת מאזן, בוועדת תגמול ובוועדת סולבנסי.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת: 2013.
10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח: בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
11. השכלה: דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מינהל עסקים, בוגר בכלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון, בעל תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: רואה חשבון מוסמך עצמאי; מכהן כדירקטור בתאגידים הבאים: הכשרת היישוב לישראל בע"מ; הכשרת הישוב בישראל-אנרגיה בע"מ; צמיחה אינווסטמנט האוס בע"מ.
13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

- ד. 1. שם: **דניאל כרוסט**
2. מספר זיהוי: 050644236.
3. תאריך לידה: 1951.
4. מענו: רח' זלמן שזר 2, רמת פולג, נתניה.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: אינו חבר בוועדות הדירקטוריון.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת 2010.
10. השכלה: דיפלומה בבנקאות מהמכללה למנהל.
11. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור: החל משנת 2011, מכהן כסמנכ"ל שיווק בחברת ניסקו טלמטיקס סיסטמס, מקבוצת ניסקו ארדן בע"מ. חבר דירקטוריון בעמותת קרן לפיתוח נתניה.
12. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

- ה. 1. שם: **בעז ליננברג¹**
2. מספר זיהוי: 000947705.
3. שנת לידה: 1946.
4. מענו: רח' יוסף מילוא 23, ת"א.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: דח"צ.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת, בוועדת מאזן, בוועדת סולבנסי ובוועדת תגמול.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור בחברה משנת 2009.
10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח: בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
11. השכלה: תואר Bsc בגיאולוגיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: סמנכ"ל ביטוח חיים באליהו חברה לביטוח בע"מ; דירקטור חיצוני ב"קסניה ונצ'ר קפיטל בע"מ".
13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

- ו. 1. שם: **רן אפרתי**
2. מספר זיהוי: 028073260.
3. תאריך לידה: 1971.
4. מענו: לינקולן 5, תל אביב.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: דח"צ.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת השקעות, בוועדת ביקורת, בוועדת מאזן ובוועדת תגמול.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת 2013.
10. השכלה: בעל תואר בוגר בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה.
11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח: בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור: משנת 2012 מנהל השקעות תיקי פלטינום בבית השקעות מיטב דש. בין השנים 2010 ועד 2012, כיהן כמנכ"ל מילניום ניהול תיקי השקעות בע"מ. כיהן כדירקטור וחבר ועדת ביקורת בחברת מילניום גמל והשתלמות בע"מ.
13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

¹ ביום 29.10.2015, חדל מר בעז ליננברג לכהן כדירקטור חיצוני בחברה עקב התפטרותו בשל חשש לניגוד עניינים לאור מינויו לתפקיד חדש.

- ז. 1. שם: **יוסף ג'קסון**
2. מספר זיהוי: 000189662.
3. שנת לידה: 1941.
4. מענו: גלעד 4, רמת גן.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: דח"צ.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת ובוועדת תגמול.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת: 2012.
10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח: לא.
11. השכלה: בעל תואר בוגר בפילוסופיה וגיאוגרפיה ותואר שני מהמכון להיסטוריה של המדעים.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: עיתונאי באתר האינטרנט YNET של ידיעות אחרונות.
13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

- ח. 1. שם: **ברוך גרנות**
2. מספר זיהוי: 00894354.
3. שנת לידה: 1948.
4. מענו: יצחק שדה 19, רעננה.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת ביקורת, בוועדת מאזן, בוועדת השקעות, בוועדת תגמול ובוועדת סולבנסיות.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת: 2015.
10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח: בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
11. השכלה: בעל תואר בוגר בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: כיהן כסמנכ"ל בכיר, מנהל החטיבה הפיננסית בבנק אוצר החייל, עד חודש ספטמבר 2015.
13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד נכון למועד פרסום הדוח

- א. 1. שם: **גיל ספיר**
2. מספר זיהוי: 022870208.
3. שנת לידה: 1967.
4. התפקיד בתאגיד: מנכ"ל וממונה על התחום העסקי.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: בוגר מינהל עסקים, המכללה למינהל תל-אביב.
9. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל ומנהל אשכול בהפניקס חברה לביטוח בע"מ; משנה למנכ"ל ומנהל השיווק בתאגיד.
10. תאריך תחילת כהונה: 2012.

- ב.**
1. שם: מאיר איליה
 2. מספר זיהוי: 024664633.
 3. שנת לידה: 1970.
 4. התפקיד בתאגיד: מבקר פנים.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
 8. השכלה: בעל תואר שני מוסמך MBA במנהל עסקים מהמכללה למנהל ראשון לציון. בעל תואר ראשון בוגר בעסקים, חשבונאות ומימון מהמכללה למנהל בראשון לציון. בעל תואר שני במשפטים LLM מאוניברסיטת בר-אילן.
 9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: רואה חשבון ומבקר פנימי מוסמך.
 10. תאריך תחילת כהונה: מרץ 2013.
 11. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי: יו"ר הדירקטוריון.
- ג.**
1. שם: צבי ליבושור
 2. מספר זיהוי: 50897271.
 3. שנת לידה: 1951.
 4. התפקיד בתאגיד: משנה למנכ"ל ומנהל האגף לביטוח כללי.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
 8. השכלה: בעל תואר ראשון במנהל עסקים מהמכללה למנהל בתל אביב. רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
 9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנכ"ל קבוצת שחר אחזקות וניהול (ק.א.ש.ג.) בע"מ. מנכ"ל ודירקטור בשלמה חברה לביטוח בע"מ, שלמה החזקות עסקי ביטוח בע"מ, וש.פ. שווקים פיננסיים סוכנות לביטוח בע"מ.
 10. תאריך תחילת כהונה: יולי 2014.
- ד.**
1. שם: מנשה קורוט
 2. מספר זיהוי: 56400484.
 3. שנת לידה: 1960.
 4. התפקיד בתאגיד: משנה למנכ"ל.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
 8. השכלה: על תיכונית. מנתח טכני של שוק ההון - מכללת פסגות. מנתח מערכות - סיוון מחשבים.
 9. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2011 שימש סמנכ"ל מערכות מידע בתאגיד.
 10. תאריך תחילת כהונה: 2012.

- ה. 1. שם: רונן שקד
2. מספר זיהוי: 024371114.
3. שנת לידה: 1969.
4. התפקיד בתאגיד: סמנכ"ל כספים.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות מהמכללה למנהל בראשל"צ, רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל כספים בתאגיד.
10. תאריך תחילת כהונה: 2009.

- ו. 1. שם: מיכה וידבסקי
2. מספר זיהוי: 30541411.
3. שנת לידה: 1946.
4. התפקיד בתאגיד: סמנכ"ל מטה החברה ומנהל משאבי אנוש.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: תיכונית ובי"ס לניהול של כור.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל בתאגיד.
10. תאריך תחילת כהונה: 2000.¹

- ז. 1. שם: ד"ר סטיוארט קוטס
2. מספר זיהוי: 337998256.
3. שנת לידה: 1944.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: אקטואר ממונה בענפי ביטוח כללי.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה, לונדון, תואר שני בסטטיסטיקה, לונדון; תואר דוקטור במתמטיקה, לונדון; חבר ב- INSTITUTE OF ACTUARIES לונדון.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: אקטואר ממונה בתאגיד.
10. תאריך תחילת כהונה: 2009.²

¹ משמש כסמנכ"ל בתאגיד משנת 2000 ומשנת 2012 כסמנכ"ל מטה החברה ומשאבי אנוש.

² כיהן כאקטואר ממונה משנת 2009 עם הפסקה בכהונה בשנת 2012.

- ח. 1. שם: **דב רפאל**
2. מספר זיהוי: 01762535-1.
3. שנת לידה: 1953.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: אקטואר בריאות וחיים.
5. נתינות: ישראלית ובריטית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: בוגר ומוסמך למתמטיקה, אוניברסיטת קיימברידג', אנגליה, אקטואר מוסמך, חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: ייעוץ אקטוארי עצמאי.
10. תאריך תחילת כהונה: 2012.

- ט. 1. שם: **אבי בר זכאי¹**
2. מספר זיהוי: 055487169.
3. שנת לידה: 1958.
4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל מערכות מידע.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: על תיכונת, ניהול מערכות מידע בלה"ב.
9. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: שומרה חברה לביטוח - מנהל אבטחת מידע, יועץ לחברת TCS לפרויקטים בתחום מערכות פיננסים וביטוח.
10. תאריך תחילת כהונה: 2011.

- י. 1. שם: **גל סער**
2. מספר זיהוי: 02268660-4.
3. שנת לידה: 1966.
4. התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: יועצת משפטית.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
7. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: עורכת דין, LL.B תואר ראשון במשפטים, אוניברסיטת ת"א.
9. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עורכת דין בתאגיד.
10. תאריך תחילת כהונה: 2012.

- יא. 1. שם: **רונן נביזדה**
2. מספר זיהוי: 037471786.
3. שנת לידה: 1980.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל השקעות.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: בוגר במינהל עסקים, הקריה האקדמית אונו.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל השקעות במילניום ניהול השקעות בע"מ ובמיטב ניהול תיקים בע"מ.
10. תאריך תחילת כהונה: 2012.

¹ חדל לכהן לאחר תקופת הדוח

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד נכון למועד פרסום הדוח (המשך)

- יב. שם: דוד שמואל¹**
1. מספר זיהוי: 035795956.
 2. שנת לידה: 1975.
 3. תפקיד בתאגיד: מנהל סיכונים.
 4. נתינות: ישראלית.
 5. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינו ממלא.
 6. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 7. השכלה: רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל, תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות, הקריה האקדמית והמרכז האקדמי רופין.
 8. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל סיכונים בתאגיד.
 9. השנה שבה החלה כהונתו: 2006.
 - 10.
- יג. שם: חגית דוד**
1. מספר זיהוי: 029277399.
 2. שנת לידה: 1975.
 3. תפקיד בתאגיד: מנהלת סיכונים.
 4. נתינות: ישראלית.
 5. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
 6. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 7. השכלה: תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בר אילן.
 8. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהלת סיכונים אשראי בבנק UBANK.
 9. השנה שבה החלה כהונתה: 2016.
 - 10.
- יד. שם: אלסיה קושניר**
1. תעודת זהות: 313973695.
 2. שנת לידה: 1980.
 3. תפקיד בתאגיד: חשבת.
 4. נתינות: ישראלית.
 5. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
 6. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 7. השכלה: רואת חשבון, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א.
 8. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: חשבת בתאגיד.
 9. השנה שבה החלה כהונתה: 2010.
 - 10.

¹ חדל לכהן לאחר תקופת הדוח.

תקנה 26ב': מספר מורשי החתימה העצמאיים

נכון למועד הדוח, מר יגאל רבנוף הוא מורשה חתימה עצמאי (כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968) בחברה, לאור זכויות החתימה בחברות הבת של החברה, אשר קובעות, בין היתר, כי חתימתו של מר רבנוף בשם חברות הבת, בכל דבר ועניין, תחייבנה את חברות הבת, ללא הגבלה בסכום. לפרטים אודות מר יגאל רבנוף, בעל השליטה בחברה, ראו תקנה 26 לעיל.

למעט האמור לעיל, אין מורשי חתימה עצמאיים בחברה.

תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל-אביב.

תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

אין.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון

אין.

תקנה 29א': החלטות החברה

נושאי המשרה בחברה מבוטחים בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, שתנאיה העיקריים הינם כדלקמן: גבול אחריות של עד 10,000,000 דולר למקרה ולתקופה ובתוספת כיסוי נוסף של עד 20% בגין הוצאות משפט בישראל בלבד; פרמיה שנתית בסך של 22,014 דולר; השתתפות עצמית של עד 25,000 דולר בארה"ב ועד 7,500 דולר בשאר העולם (לחברה בלבד) כתלות במקרה או במקום התביעה.

גיל ספיר
מנכ"ל

ראובן שרוני
דירקטור, יו"ר הדירקטוריון
לישיבה זאת

תאריך: 30 במרס, 2016

F:\W2000\w2000\52162\m\14\C12-IFRS.docx

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ה' - הצהרת האקטואר בענפי הביטוח

ליום 31 בדצמבר, 2015

F:\W2000\w2000\52162\m\15\C12-IFRS.docx

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח כללי – דצמבר 2015

שירביט חברה לביטוח בע"מ

1. הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי – דצמבר 2015

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי הביטוח הכללי עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31 בדצמבר 2015, כפי שמפורט להלן. החל מדצמבר 2012 מוניתי לתפקיד אקטואר ממונה בביטוח כללי לצורך הערכת הרזרבות של החברה בענפי הביטוח הכללי. אינני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח או עם חברה קשורה במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכת גמיש על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - 1) הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") כפי שנתקבלה מהפול - ההפרשה התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.
 - 2) הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין לחברה ביטוחים מסוג זה לכן לא חושבה הפרשה.
 - 3) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכת.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. להלן הערכת סכום ההפרשות -

(1) הפרשה לתביעות תלויות והוצאות הישירות הנובעות מהן, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר - (כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח) (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss) : (Adjustment Expenses

א) ענפים שאינם מקובצים :

הפרשה בשייר (אלפי ₪)	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	ענף
1,028	6,439	דירות
50,920	51,229	רכב רכוש
583,221	613,296	רכב חובה
635,169	670,964	סה"כ ענפים שאינם מקובצים

ב) סה"כ הערכה עבור כל ענפי הביטוח הכלולים בהערכתי (לא כולל הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות) :

הפרשה בשייר (אלפי ₪)	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	ענף
635,169	670,964	שאינם מקובצים
44,504	70,293	מקובצים
679,673	741,257	סה"כ מקובצים ושאינם מקובצים

(2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר – (Reserve for Unpaid Unallocated Loss Adjustment Expenses) :

הפרשה בשייר (אלפי ₪)	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	
15,636	15,636	סה"כ

הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות הינה בגין הענפים מקובצים ושאינם מקובצים יחד.

- (3) הפרשה לפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו כפי שחישב האקטואר לבין הפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר לגבי כל אחד מענפי הביטוח הבאים : :
- (א) ביטוח לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970: אין צורך בהפרשה.
- (ב) ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי): 7,741 אלפי ש"ח.
- (ג) ביטוח מקיף דירות: אין צורך בהפרשה.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי :
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו ;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח ;
 - ג. עמדת המפקח בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי ;
 - ד. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.1), בגין הענפים שאינם מקובצים (רכב רכוש, רכב חובה, מקיף דירות) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורט בפרק ב' סעיף 2.א.1), מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים ושאינם מקובצים בכללותם, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' סעיף 2.א.2), מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' סעיף 2.א.3), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' – הערות והבהרות

האומדנים האקטואריים מתייחסים לתוחלת התביעות ובגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, מתקיימות סטיות סביב התוחלת.

אי הוודאויות הסטטיסטיות והאחרות קיימות בכל תהליך תביעה ובמיוחד בהערכת רזרבה בענף רכב חובה. אי הוודאות נובעת משינויים עתידיים בלתי צפויים בסביבה הסוציו-אקונומית והמשפטית (שינוי גיל הפרישה, שינויים בהוצאות רפואיות וכו'), אשר לא ניתן לחזותן מראש ולכן, עלות התביעות בפועל תהיה שונה (גבוהה או נמוכה) מההערכה האקטוארית.

לא היו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית אשתקד פרט לשינויים הנובעים מיישום עמדת הממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי. לא היה שינוי בריבית היוון בה השתמשנו להיוון תביעות התלויות בענפי רכב חובה וחבויות ביחס לאשתקד (1.25% מעל המדד). חישוב ריבית היוון מתבסס על תקן האקטוארי (גישת תיק השקעות) ומשקף את התשואות הצפויות מתיק השקעות מאשר תשואות העבר. המודלים האקטואריים בהם השתמשנו מתבססים על ההנחה שדפוס התפתחות התביעות הינו יציב.

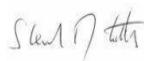
לא היה שינוי מהותי בהפרשות שפורטו בפרק ב' לעיל בהשוואה להפרשות שפורטו בדוח לתקופה הקודמת. יישמנו את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות בביטוח כללי. חישובנו

"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("Fairly

likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של סיכוי סביר מכוונת לאומדן הסתברות של 75% לפחות.

ההתחייבויות לפי הנוהג המיטבי מהוונות לפי ריבית ריאלית חסרת סיכון בתוספת 50% פרמיית אי נזילות.

בדומה לאשתקד ראינו את כל ענפי הביטוח האחרים (מקיף לבתי עסק, הנדסי, ביטוח כלי שיט, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, אחריות המוצר ואחריות כלפי צד ג') כענפים מקובצים הבלתי ניתנים להערכה אקטוארית מאחר והניסיון אינו מתאים לביסוס הערכה האקטוארית. השתמשנו בהערכות הפרטניות המבוססות על סמך חוות דעת מומחי החברה ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים, כאשר בחלק מהענפים הוספנו ביטוי מסוים לפי שיקול דעתנו, כרכיב IBNR בשנים ה"צעירות" (בענפים: בתי עסק, חקלאי וכלי שייט השתמשנו בהערכות של מחלקת תביעות בלבד).

_____	<u>דו' סטיוארט קוטס</u>	<u>אקטואר ממונה</u>	<u>30 מרס, 2016</u>
חתימה	שם האקטואר	תפקיד	תאריך

הצהרת אקטואר בענפי ביטוח בריאות – דצמבר 2015
שירביט חברה לביטוח בע"מ

30 מרץ, 2016

כ' אדר ב', תשע"ו

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח בריאות – דצמבר 2015

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א' להצהרת האקטואר – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן – המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח הבריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31/12/2015, כפי שמפורט להלן. אני משמש יועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/1/2012. איני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. איני בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים.

פרק ב' להצהרת האקטואר – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - (1) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין ביטוחים כאלה לכן לא חושבה הפרשה.

2) העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים – לא נבדק מתאם כזה ומטעמי שמרנות הוערכה הפחתה בסכום 0.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן כוללת הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses).

1. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה בברוטו ובשייר היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
4,244	4,244	ביטוח נסיעות לחו"ל
142	142	ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר")

2. יצוין כי ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הגיע לסימומו בפברואר 2007 והעסקה לא חודשה. עסקה זו היא לפיכך, משנת 2007 ואילך, בתהליך של אזילת תביעות (claim run-off). תהליך זה צפוי להמשיך זמן רב משום תקופת ההתיישנות הגבוהה בעסקה (עד 10 שנים). מספר התביעות החדשות הנפתחות הולך ופוחת מדי שנה. חישוב העתודה מבוסס על התביעות התלויות הידועות והנחה כי עד תום אזילת התביעות תפתחנה עוד 2 תביעות שהן כרגע במסגרת ה-IBNR.

3. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה ללא סכום ההפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות בברוטו ובשייר היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
11	101	ביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז, הוצאות רפואיות, מחלות קשות)
106	722	ביטוח תאונות אישיות

ב. להלן פירוט העתודה להוצאות עקיפות אשר מסתכמת בסך של 174 אלפי ש"ח:

ענף	עתודה בגין הוצאות עקיפות לשוב תביעות חדשות אלפי ש"ח
בריאות	5
חבר	3
נסיעות לחול	144
תאונות אישיות	22

הפרשה הנובעת מתנאי חוזה ביטוח: אין צורך בעתודה כזאת.
הפרשה בגין השתתפות ברווחים: אין צורך בעתודה כזאת.
לא חלו שינויים בהנחות היסוד או בשיטות חישוב ההפרשות לעומת מועד הדיווח האחרון.

פרק ג' להצהרת האקטואר – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפי ביטוח: ביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:

- א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
1. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכת.
 2. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
 3. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") (שהם "ענפים סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
 4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז) ובביטוח תאונות אישיות (שהם "ענפים לא סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
 5. לא חושבה הפרשה לפרמיה בחסר בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון, העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה (Premium Deficiency Reserve) משום שלא ידוע למבטח על ביטוחים כאלה בתיק החברה.

פרק ד' להצהרת האקטואר – הערות והבהרות

1. בביטוח ענפים שהם עדיין לא סטטיסטיים התבססנו על אומדני מחלקת התביעות בתוספת גורמי שמרנות. לתביעות הגדולות ביותר נערך מעקב שוטף של המחלקה האקטוארית בתאום עם מחלקת התביעות. המחלקה האקטוארית דואגת לוודא שחלקם של מבטחי המשנה בתביעה מחושב כהלכה.

2. בביטוח נסיעות לחו"ל נערכת השוואה של הערכה אקטוארית של התביעות עם הערכת מחלקת התביעות, בנפרד בתביעות רכוש ובתביעות נזקי גוף. עבור נזקי גוף, לדוח הכספי נלקח הערך המקסימאלי בין הערכות אקטואריות לבין הערכות מחלקת תביעות. עבור נזקי רכוש, לדוח הכספי נלקחות הערכות אקטואריות. כמו כן מוערך הסכום התלוי בגין תביעות גבוהות שטרם דווחו. לא נעשו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת. הנתונים נבדקו הן מול מחלקת התביעות והן מול הנהלת החשבונות.

3. ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הגיע לסימום בפברואר 2007 והעסקה לא חודשה. עסקה זו היא לפיכך, משנת 2007 ואילך, בתהליך של אזילת תביעות (claim run-off). תהליך זה צפוי להימשך זמן רב משום תקופת ההתיישנות הגבוהה בעסקה (עד 10 שנים). לצורך הדוח הכספי נלקחו התביעות התלויות לפי אמדן מחלקת התביעות בתוספת כאמור של IBNR (2 תביעות).

4. מטעמי שמרנות לא נערכו היוונים של תחזיות תשלומי תביעות.

חתימה

דב רפאל
שם האקטואר

אקטואר
תפקיד

30/03/2016
תאריך